PERH tahab Rapla haiglat kogu maaga

PERH on andnud mõista, et kui haigla ei astu sihtasutusse kogu maaga, tuleb läbirääkimistega jälle otsast peale alustada.
Lk 3

Raamatukogud soovivad üle minna RIKS-ile.
Lk 4

Riigikontroll leidis Rappeli keskuse ohutuses küsitavusi

Erinevused keskuse ehitusloas ja kasutusloas on tingitud vallaametniku veast.
Lk 6 ja7

Marita Radiko ja genealoogia
Lk 12 ja 13

RAPLAMAA Sõnumid

KOLMAPÄEV, 11. veebruar 2015 Nr. 6 (2860) Sõltumatu nädalaleht | www.sonumid.ee | Hind 1.85 €

Kehtna valla Ingliste piirkonnas asuv Lau küla sai kaante vahele artiklite kogumiku, mis võtab kokku küla ajaloo kaugetest aegadest tänaseni. Pildil kirjutavad autorid raamatusse autogramme.
Lk 19

Lau küla tegi jälle ajalugu

Foto: JAAK KADARIK

Juhtkiri

Maakond jälle kahe raamatu võrra rikkam

Ajalugu on nagu muusika, mida on võimalik vastavalt oma teadmistele ja isiklikele kogemustele mitut moodi tõlgendada. Ikka võib ju tunduda, et millestki on valesti aru saadud või midagi on hoopis ütlemata jäänud.

Ka must-valgel esitatud dokumentidest saab erinevaid asju välja lugeda, ikka selle järgi, millele just rõhk tahetakse (osatakse) asetada. Rääkimata siis veel mälestustest. Mäluga on üldse nii, et ühest ja samast nähtusest rääkides võivad inimesed meenutada täiesti erinevaid asju, mis esmasel kuulamisel võivad üksteist koguni välistada. Süüvimisel selgub aga, et vastakad detailid hoopis täiendavad ja rikastavad tervikpilti.

Me kõik erineme üksteisest ja mäletame sellepärast ka täiesti erinevaid asju. Ometi ei tohiks see nüüd tähendada, et mälestusi ei peaks koguma või et neid ei oleks mõistlik publitseerida – pilt möödunust on nagu mosaiik, mida kogutakse kildhaaval, ikka dokument ja mälestus sinna juurde jne.

„Raplamaa on ajaloota kunstlik moodustis!“ on vahel mõni inimene kategoorilises toonis väitnud. Et kui on „kunstlik“, siis on ajatu, mineviku ja tulevikuta, ja kõik, kes siin liiguvad või midagi teevad, on justkui läbipaistvad ja õhulised: neil pole varju ja neist ei jää jälgi.

Viimased kümme-viiteist aastat on kinnitanud, et siin on olemas nii niidid, mis seovad, kui ka jäljed, mis ei kustu, ja varjud, mis mõnda sündmust või tegu katta püüavad, ning peegeldused, mis meid ka aegade tagant mõjutada võivad. Ja kõike ei ole dokumenteeritud, kõike ei saagi paberil edasi anda, palju on asju, mis kestavad vaid tänu sellele, et on olemas inimesed, kes aega endas kannavad, et seda siis oma mälust kildhaaval ühises pildis järeltulijatele kanda jätavad. Nii sünnib lõpuks isegi „kunstliku moodustise“ ajalugu, mis ei ole teps mitte halvem „järjepidevusest kantud“ paikade minevikukirjeldusest.

Läinud nädalal sai Raplamaa lugu kaks olulist kildu juurde. Üks peegeldab Kohila kooli läbi aja ja teine esmapilgul justkui väga tavalist küla (sealt ei pärine isegi mitte ühtegi tuntud poliitikut, armastatud kirjanikku, skandaalset kunstnikku, maailmakuulsat sportlast!). Neisse raamatutesse on kokku pandud lood, mis on meile kõigile äärmiselt olulised, isegi siis, kui me seda olulist kohe ehk aduda ei suuda. Need on killud ajaloost, mille kujundamisel me kõik, kes aktiivsemalt ja nähtavamalt, kes tagasihoidlikumalt või peaaegu märkamatult ise tegevad oleme.

Vanad ajalehed

Kolm päeva ei saanud televiisorit vaadata

10-aastane Uku (Uusberg) jagas 15. veebruaril 1995 Nädalise lugejatega oma telemuljeid: „Eelmise nädala esmaspäeval vaatasin saadet Rock-Summerist `94 – kihvtid laulud. Teisipäeval-kolmapäeval ja neljapäeval oli meil telekamäng sees ja siis ma televiisorit vaadata ei saanud.

Reedel meeldis mulle „Tähed areenil“, tsirkuseprogramm, kus näiteks mängiti jalgpalli – inimesed olid väravas ja koerad ajasid õhupalli taga. EVTVs oli naljasaade „Raidkuju“. Laupäeval oli minu jaoks huvitav see Mark Soosare soovitatud film, kus keemiatehas Agana jõel mürgitas loodust ja inimesed olid sellest haiged. Näiteks näidati ühte naist, kellel olid käed krõnksus ja sirgeks ta neid ei saanud.

Pühapäeval oli huvitav „Ebatavalised lood“ – ettenägemisest, ühest inimesest, kes viidi UFOde juurde, vaimudest, kes laulatusel olid, keda ei nähtud, aga kes fotode peal pärast jälle olid. Mulle meeldib ka „Härra Lapsti lasteteater“, kus seekord oli „Vahva rätsep“, ja Vetemaa lasteteater „Kas te armastate papagoisid?““

Kõik uus on juba kunagi olnud

12. veebruaril 1955 on Ühistöö kirjeldanud valimiseelset melu agitpunktides. Üks lõiguke sealt: „Juuru agitpunktis organiseeritakse valijatele mitmesuguseid huvitavaid üritusi. Neil päevil viidi läbi kirjandusõhtu A.H. Tammsaare elust ja loomingust. Ülevaate A.H. Tammsaare teostest andis Juuru Tarbijate Kooperatiivi töötaja sm Eve Ardma. Katkendeid kirjaniku teostest „Tõde ja õigus“ ning „Vanad ja noored“ esitasid õppevaheajal viibiv üliõpilane Lia Leesma, kohaliku kooli õpetaja Aino Kalda, Hillar Mura jt.“

Südamelt ära

Õitsva Rahva Partei: Kõik mehed põllule, kõik naised koju!

Vivika Veski

Valimiste eel lubab nii mõnigi erakond muuta Eesti kasvava rahvaarvuga riigiks ja näeb selleks ette rahalised meetmed, kuidas rahvast sünnitama meelitada. Õitsva Rahva Partei (ÕRP) pakub välja hoopis tõhusama programmi rahvaarvu kasvuks.

Me (ÕRP):

- keelame ära igasuguse muu majanduse peale põllumajanduse, sest just põlluharimise tekkega hakkas rahvaarv tormiliselt kasvama, sest kust see vaene inimene ikka muidu tööjõudu vagude vahele saab, kui ise ei sünnita;
- keelame ära kõik masinad, mis tõrjuvad inimese põllult kõrvale – traktorid, kombainid, kõik-kõik-kõik;
- keelame tüdrukutel koolis käia, sest maailmapraktika on näidanud, et naiste haridustaseme kasv vähendab sündimust kõige tõhusamalt, ja miks ei võiks see siis ka vastupidi toimida, proovida tasub.

Seda parteid meil siiski ei leidu ja ma väga loodan, et ei teki ka. Paraku on ka teiste erakondade ideed rahvastiku kasvuks kaheldava väärtusega. Seni ei ole rahaga meelitades õnnestunud kuskil maailmas rahvastikutendentse peapeale keerata. Muidugi võib saavutada teatud ajutisi väikesi tulemusi, kõige rohkem siiski rahvakihis, kus seda nii väga ei soovikski.

Liiga väike?

Aga kust on üldse tulnud mõte, et miljoniline rahvas on liiga väike? Ja kui meid oleks kaks miljonit näiteks, oleks parem?

No aga venelasi oleks ju ikka kõvasti rohkem. Ja paljusid teisi ka.

Miks ei tohi väike olla?

Ja mida peaks tähendama, et tööjõudu ei jätku, kui meid on nii vähe? Kas tööd ei tule teha mitte selleks, et luua seda, mida olemasolevad inimesed vajavad?

Või et siia tulevad immigrandid, kui meid on vähe? Kas eesmärk on sünnitada nii palju, et kedagi enam füüsiliselt juurde ei mahu?

Keel ja kool

Aga äkki kui lõpetada hala, kuidas me oleme nii väikesed, nii väikesed ja muudkui hääbume, siis jääb ehk nii palju aega ja energiat üle, et püüda hoopis saada suureks vaimult, nagu kutsus üles üks tark mees enam kui sada aastat tagasi.

Selleks tuleks näiteks veel rohkem hoida kinni oma keelest ja teha selles tarku asju ja nõuda seda ka teistelt, kes tahavad siin elada, trampigu või kogu muu maailm selle peale jalgu.

Aga abi võib olla ka peretoetusmeetmetest. Näiteks sellisest, mis tagab, et mitte ühelgi lapsel ega ka täiskasvanul ei jääks mistahes koolis käimata põhjusel, et pole raha. Alustada võiks näiteks sellest, et maksta lastetoetust kuni 23. eluaastani, kui laps õpib mistahes koolis täiskoormusega, olgu see siis kõrgkool või kutsekool. Sellega ütleks riik ka selgelt välja, mida tähtsaks peab.

Päevapilt

Tekst ja foto: Siim Solman

Hetk Kohila gümnaasiumi sünnipäeva etenduselt. Ajad, mida esinejad pildil pole pidanud kogema. Kas kahjuks või õnneks, selles on küsimus.

Küsitlus

Kas käite kooli- ja klassikokkutulekutel?

Kristina, kodune ema: Ei ole käinud. Olen plaaninud minna, aga alati on tulnud midagi ette. Kokkutulekud muidu meeldivad, saab näha, kuidas kellelgi läinud on.

Luule, toitlustustöötaja: Ikka käin. Viimati käisin kolm aastat tagasi. Iga viie aasta tagant saame oma klassiga kokku. Kokkutulekud on toredad.

Mati, valvur: Põhimõtte pärast ei käi, ei taha käia. Kui on juba kümme inimest, siis on ka palju, minu jaoks.

Tiiu, pensionär: Ei ole. Ei olnud sellist kooli, kes oleks korraldanud, aga oleksin tahtnud minna küll.

Marvi, pensionär: Viimasel ajal ei ole käinud. Korraldama peaks neid ikkagi.

Ida, pensionär: Ikka osalen. Tore on koolikaaslastega kokku saada. Väga tore on üle aastate inimesi näha. Saab kõik üle räägitud ja küsitud.

Küsis Stina Andok
Pildistas Siim Solman

PERH tahab Rapla haiglat kogu maaga

Katri Reinsalu

Veel selle aasta esimestel nädalatel tundus, et Rapla maakonnahaigla ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla (PERH) kirjutavad õige pea ja suuremate takistusteta alla ühise sihtasutuse asutamisdokumentidele. Täna on olukord palju ebaselgem ja uue sihtasutuse loomise juures on üles kerkinud mitu küsimust.

Jaanuari lõpus toimunud Raplamaa Omavalitsuste Liidu (ROL) kui haigla asutaja täiskogul otsustati näidata oma jõudu ja esitati uue sihtasutuse nõukogusse seni kokku lepitud kahe liikme asemel kolm.

Eelmisel reedel istus kokku senine haigla nõukogu. ROL-i otsust küll mainiti, kuid kuna liikmete nimetamine ei kuulu nõukogu pädevusse, pikemalt sellel ei peatutud. Nõukogu liige Tiit Tammsaar ütles, et toetab põhimõtteliselt ROL-i otsust.

Tammsaar ütles, et eelmise aasta aruande ja järgmise aasta eelarve kõrval tõusis päevakorda hoopis maa küsimus. Siiani oldi justkui kokkuleppele jõutud, et haigalale kuuluv maa jagatakse kaheks. Üks osa antakse üle uuele sihtasutusele ja teisele planeerib Rapla vald uut hooldekeskust.

Nõukogu esimehe Kalle Pallingu vahendusel on PERH saatnud aga tõsise signaali, et haigla peaks uude sihtasutusse astuma kogu talle praegu kuuluva maaga. PERH on andnud mõista, et kui haigla ei astu uude sihtasutusse kogu maaga, tuleb läbirääkimistega jälle otsast peale alustada.

Tammsaar tunnistas, et selline nõudmine tuli talle üllatusena. Alles mõni aeg tagasi anti haigla nõukogu istungil juhtnöörid haigla maa kaheks jagada. Ebaselgeks on jäänud ka PERH-i põhjendused sellele nõudmisele. Sedasorti jõuline surve PERH-i poolt ei ole Tammsaare hinnangul ilus.

Tammsaar tõdes samas, et haigla seisukord ei ole kiita. Kuidagi saadakse küll hakkama, aga haigla tuleviku osas tuleb otsus langetada. Mida pikemale see venib, seda ärevamaks muutub haigla ja selle personali olukord. „Teadmatus lisab iga päevaga uut närvilisust," ütles ta.

Kuigi nõukogu esimees Kalle Palling püüdis maaküsimuse otsustamisele panna, ei ole see paraku haigla nõukogu pädevuses. Maaküsimustes peab PERH-iga kokkuleppele jõudma hoopis ROL.

Reedel selgus huvitava seigana, et vaid kahel haigla nõukogu liikmel on veel pädevus otsuseid teha. Need kaks on Tõnis Blank ja Tiit Tammsaar. Nimelt valiti uus audiitor, kes avastas äriregistrist, et eelmise aasta detsembris on teiste liikmete volitused aegunud. Ilmselt pole sellele tähelepanu pööratud.

Ka nõukogu moodustamine on asutaja ehk ROL-i pädevuses, kes peab selle probleemi lahendama.

Kohila gümnaasium tähistas sünnipäeva ajaloo lainel

Siim Jõgis

Möödunud nädalavahetusel tähistas Kohila gümnaasium 145 aasta möödumist kooli asutamisest. Sünnipäevapidustused said alguse reede, 6. veebruari õhtul, kui esitleti Ants Tammari sulest ilmunud Kohila kooli ajalugu tutvustavat raamatut "Kohila kooli ajaraamat. Koolilood".

Tegelikult oli sünnipäeva tähistamine tervenisti täis ajaloohõngu. Paralleelselt raamatuga valmis ka ühe tunni ja kümne minuti pikkune näidend "Kohila kooli lugu", mida esitati reede õhtul ja laupäeval, kui toimus vilistlaste kokkutulek. Õpetaja Aire Havakatsi lavastatud näidend võttis kokku Kohila kooli ajaloo algusaegadest kuni tänapäevani.

Võib öelda, et näidendi stsenaarium valmis paralleelselt raamatuga, sest mõlemad täiendavad teineteist. Algse plaani kohaselt pidi näidend olema vaid raamatu promomiseks, kuid sellest kasvas välja midagi hoopis suuremat. Havakats ütles, et ta hakkas näidendi stsenaariumit koostama eelmise aasta suvel, kasutades selleks Ants Tammari veel ilmumata raamatu musta materjali. Esimesed proovid tehti novembris ning jõuluvaheajal oli eriti tihe periood. Siis pidi näitlejatel juba tekst peas olema. Näitlejateks olid loomulikult Kohila gümnaasiumi õpilased ning õpetajad.

Meieisapalve

Näidend algas tänase päeva ajalootunnis, kus õpetaja käsitles Kohila kooli ajalugu. Õpilasteks olid ainult viitele õppiv tüdruk, korvpallur, moehuviline poiss, kes oma juukseid pidevalt kammis, ning armunud paar. Ajalootund oli justkui raam, mille sees esitati stseene ajaloost, vastavalt sellele, mida õpetaja rääkis. Nõnda võeti läbi terve Kohila kooli ajalugu alates 19. sajandi lõpust kuni Nõukogude Eesti viimaste aastateni. Igas stseenis olid õpilased, kes konkreetses keskkonnas said hästi hakkama, ning need, kel see kõige paremini ei õnnestunud.

Lavastaja Aire Havakatsi sõnul oli see taotluslik. "Tahtsime näidata, et kõik õpilased on oma krutskitega erinevad," ütles ta.

Näiteks tuli näidendis välja, et 19. sajandi lõpus eristas head õpilast halvemast see, kuidas osati kirikuõpetajale meieisapalvet lugeda. Sellest võis sõltuda koguni kooli püsimajäämine.

Mahukas töö raamatuga

Näidendit on seni esitatud viis korda, kolm korda kooliõpilastele ning kaks korda vilistlastele. Havakats ütles, et rohkem etendusi plaanis ei ole, kuid ta on pakkumistele avatud. Kuigi näidend räägib spetsiifiliselt Kohila koolist, saaks seda väikeste muudatustega kohandada ka teistele koolidele, sest ajalugu on sarnane.

Hetk näidendist. Õpilased läbivad nõukogude ajal sõjalist õpet. Foto: SIIM SOLMAN

"Me ei ole seda teemat enda jaoks lukku pannud. Oleme avatud pakkumistele, sest suur töö on tehtud," sõnas Havakats. Näitlejana võttis etendusest osa ka Kohila kooli ajaraamatu autor Ants Tammar, kes mängis 19. sajandi lõpuperioodi stseenis külakoolmeistrit ja järgmises stseenis juba algkooli juhatajat August Ruutu.

Raamatu kohta ütles Tammar, et kui ta töö käsile võttis, ei tundunud see alguses nii mahukas. "Huvitavat materjali hakkas aina juurde tulema," põhjendas ta, miks teos kujunes lõpuks üle 350 lehekülje paksuseks. Näiteks sai ta hulgaliselt viiteid Tallinna linnaarhiivist. Materjali hulk aina kasvas ning selle läbitöötamine võttis kaua aega. Tammar ütles, et vahepeal ei olnud isegi kindel, kas see projekt lõpule jõuab. Kooli sünnipäevaks oli see igatahes kaante vahel ning huvilistele kättesaadav.

Võrkpall

Pidustuste käigus pöörati tähelepanu siiski ka muule kui ainult ajaloole. Näiteks laupäeva hommikul toimus Kohila gümnaasiumi õpilaste ja vilistlaste osavõtul võrkpalliturniir. Sellest võttis osa kolm võistkonda – kooli praegused õpilased, noored vilistlased ning vanemad vilistlased. Igas võistkonnas oli kolm meest ja kolm naist. Turniiri võitsid praegused õpilased, sest võistkonnas mängis ka kaks Kohila võrkpalliklubi meistriliiga naiskonna võrkpallurit.

Teisele-kolmandale kohale pidasid pingelise matši nooremad ja vanemad vilistlased. Peale jäid nooremad ning võitsid turniiril teise koha.

Politseiteated

Juuru vald
3. veebruari pärastlõunal varastati Juuru külas talu territooriumilt ratastraktor koos niidumasinaga ja kuurist vanarauda. Kahju on 1200 eurot.

Järvakandi vald
Politseile teatati, et ööl vastu 31. jaanuari varastati Järvakandi alevis Tallinna maanteel asuvas lõbustusasutuses käekott koos isiklike esemetega. Kahju on 492 eurot.

Kehtna vald
6. veebruaril kella 21.30 paiku löödi Kehtna alevikus Staadioni tänaval asuvas korteris 43-aastast meest. Võimalik lööja on politseile teada.

8. veebruaril kella 00.10 ajal toimus liiklusõnnetus Nadalama külas Tallinna-Rapla-Türi tee 61. kilomeetril, kus 50-aastane Ingrid kaotas libedal teel valesti valitud sõidukiiruse tõttu sõiduauto Kia Carnivali üle kontrolli ja sõitis teelt välja vastu puud. Sõidukijuht ja sõidukis esiistmel viibinud reisija, 81-aastane Ella toimetati Rapla haiglasse.

8. veebruaril kella 12.15 ajal toimus liiklusõnnetus Tallinna-Rapla-Türi tee 68. kilomeetril, kus 49-aastase Eda juhitud sõiduauto Opel Corsa kaldus libeda tee tõttu vastassuuna vööndisse ja põrkas kokku sõiduautoga Nissan Micra, mida juhtis 20-aastane Kerttu. Liiklusõnnetuses osalenud juhid ning Nissanis kaasreisijana viibinud 20-aastane Kristiin toimetati haiglasse kontrolli.

Kohila vald
4. veebruaril kella 15.30 paiku löödi Kohila alevis Lõuna tänaval asuvas kaupluses 59-aastast meest. Politsei pidas teo toimepanemises kahtlustatavana kinni 34-aastase mehe.

6. veebruaril kella 21 paiku löödi Kohila alevis Kooli tänaval asuvas korteris 45-aastast naist. Võimalik lööja on politseile teada.

6. veebruaril kella 17.20 paiku löödi Kohila alevis Tööstuse tänaval asuvas korteris 59-aastast naist. Võimalik lööja on politseile teada.

Politsei- ja piirivalveamet

Päästeteated

Liiklusõnnetus
9. veebruaril kell 9.14 said päästjad teate liiklusõnnetusest Märjamaa vallas Sipa külas ning kell 21.15 kutsuti nad Kasti külla, kus olid kokku põrganud kaks autot. Mõlemal juhul andsid päästjad sündmuskohal kannatanu üle kiirabile, likvideerisid sõidukitel süttimisohu ning puhastasid sõidutee.

Lääne päästekeskus

Raamatukogud soovivad üle minna RIKS-ile

Inge Põlma

Rapla maakonna raamatukogud ei ole rahul Urania COM OÜ pakutud infosüsteemiga U3 ja soovivad üle minna raamatukogude infosüsteemile RIKS. Probleem on tekkinud andmete kättesaamisega.

Aasta ja kolm kuud on Rapla maakonna rahvaraamatukogudes (v.a Kehtna raamatukogu) olnud kasutusel infosüsteemi URRAM uus versioon U3. Raamatukoguhoidjad sellega rahul ei ole, sest süsteem ei ole töökindel. Seda ei saa usaldada, ütlevad nad. „See kisub raamatukogude mainet alla ja jätab mulje, nagu töötaksid raamatukogus ebakompetentsed inimesed," ütles keskraamatukogu pearaamatukoguhoidja Katrin Niklus. Kasutajat ju ei rahusta vabandused, et teenindus on aeglane ja kohmakas süsteemivigade pärast.

Seetõttu on tehtud raamatukogude ja omavalitsuste kui raamatukogude pidajate jaoks raske otsus lõpetada leping Urania COM OÜ-ga ja minna üle Deltmar OÜ väljatöötatud RIKS-ile. Raske on otsus seetõttu, et Deltmar ei saa riigilt toetusi nagu Urania COM ning seetõttu on teenus suurematele raamatukogudele kallim.

Nõuab lisaraha

Detsembris teatas Rapla vald kui keskraamatukogu asukohavald Urania COM OÜ-le lepingu lõpetamisest. Ebameeldiva üllatusena järgnes sellele rahanõue selle eest, et maakonna raamatukogud saaksid kätte oma andmed (teavikud, kliendid, laenutused), mida on sisestatud alates 2003. aasta algusest.

Vigala vallavanem Priit Kärsna, kes on omavalitsuste esindajana raamatukogusid toetanud suhtlemisel Urania COM-i ja kultuuriministeeriumiga, võrdleb sellist nõuet olukorraga, kus inimene lõpetab pangaga lepingu, aga pank teatab, et oma raha ta kätte ei saa, sest see on eraldi tehing.

Jaanuari lõpus saatis Kärsna kultuuriministrile kirja, milles öeldakse muu hulgas: „Urania COM OÜ ... püüab selgeks teha, et U3 ei võimaldagi meile andmeid väljastada ja neil on täielik õigus nõuda meilt raha andmete ekspordiks loodava rakenduse programmeerimiseks. Lisatud oli, et hoolimata raha nõudmisest andmete kvaliteeti Urania COM OÜ meile ei garanteeri."

6. veebruaril oli rahvusraamatukogus kolmepoolne kokkusaamine, kus osalesid Rapla maakonnast raamatukogude esindajad ja Priit Kärsna, kultuuriministeeriumi raamatukogunõunik Ülle Talihärm ja Urania COM OÜ esindajad. Esialgu jäid otsad lahtiseks, lepiti kokku vaid selles, et 20. veebruariks teeb Urania COM uue hinnapakkumise (nende esialgne nõue oli ehmatavalt suur) koos kirjeldusega, mida nad selle raha eest pakuvad. Samuti on ministeerium kaasanud ELNET Konsortsiumi kaks juhtivspetsialisti, kes vaatavad Urania pakutud andmed üle selle pilguga, kas neid saab kasutada RIKS-i sisestamiseks.

Kogemus, millest õpitakse

Esialgne leping Urania COM OÜ-ga raamatukogu infosüsteemi URRAM kasutamiseks sõlmiti juba 2002. aastal. Seda on aastate jooksul uuendatud, kuid ehkki lepingus on erinevad võimalused selle lõpetamiseks, pole seal sõnagi juttu sellest, mis saab sellisel juhul andmetest.

Reedesel kohtumisel möönis ministeeriumi esindaja, et riigihanke väljakuulutamisel ei olnud seda tõepoolest tingimustes sees ning seetõttu pole praegu väljundit, kuidas konkreetse kasutaja andmeid turvaliselt süsteemist kätte saaks.

„Süsteemide arenduse puhul on tavapraktika olnud selline, et ei ole mõeldud, mis saab andmetest siis, kui keegi süsteemist lahkub. Seetõttu pole ka vastavaid mooduleid projekteeritud," selgitas raamatukogunõunik Ülle Talihärm Raplamaa Sõnumitele. „Sellist sisendit pole osanud küsida ka raamatukogud ise." Talihärm lisas, et võimalus andmeid kätte saada peab olema, sest kasutaja võib leida soodsama teenusepakkuja või on muid põhjusi, miks ta soovib süsteemist lahkuda. „See on kogemus, millest õpitakse," nentis Talihärm.

Igatahes on 16. veebruaril kultuuriministeeriumil ees läbirääkimised rahvusraamatukoguga, kus on olemas raamatukogude infotehnoloogia alane kompetents. Eesmärk on anda süsteemiarenduste tellimine neile üle.

Rapla maakonna raamatukogud on aga äraootaval seisukohal. Lisaks Raplale on ka Märjamaa vald teatanud Urania COM-ile lepingu lõpetamisest, Märjamaa vald on sõlminud ka lepingu RIKS-i kasutamiseks, kuid üleminek saab kindel olla vaid siis, kui selgub, kas ja millistel tingimustel andmed kätte saadakse.

Urania COM OÜ kommentaar

URRAM on tänaseks olnud Eesti rahvaraamatukogudes kasutusel üle 10 aasta. Raamatukogude arvamused URRAM-i üle aasta kasutusel olnud uuemast versiooni on väga erinevad – on neid, kellele kujundus ei meeldi ning kelle jaoks oli varasema versiooni kasutamine lihtsam, kuid on ka neid, kellele meeldib rohkem uue versiooni kujundus ning funktsionaalsus.

Programmi loomisel oli võimalik osaleda kõigil raamatukogudel ning jätkuvalt on töögrupi kaudu raamatukogud kaasatud programmile parenduste tegemisele. Kõik arendustööd on töögrupis arutlusel ning tuleb töögrupi poolt heaks kiita. Tööde järjekord pannakse paika üheskoos, arvestades töögrupi poolt seatud prioriteete. Kuna süsteem on kõigile ühine, siis võib vahel olla, et mõni osapool on rahulolematum, sest ei saa enda poolt soovitud muudatusi ja täiendusi piisavalt kiiresti.

Ülemineku järgselt pärast uuele versioonile minekut on URRAM-is esinenud tõrkeid ja probleeme, kuid need on lahenenud. Praegu on suur rõhk raamatukogude igapäevasel toetamisel programmi kasutamisel nii telefoni kui ka e-kirja teel, vajadusel oleme alati valmis neid külastama, viima läbi infopäevi, koolitusi. Homsest (vastus on saadetud 10. veebruaril - toim) alates toimuvad üle Eesti URRAM-i raamatukogudes ka infopäevad-koolitused.

Probleemid andmete väljastamise osas on seotud sellega, et URRAM-ile ei ole loodud uue versiooni arendamisel eraldi andmete väljastamise moodulit. Rõhk oli pigem programmi funktsionaalsusel ning seetõttu jäi andmete väljastamise funktsionaalsus programmi spetsifikatsioonist ja nõuetest välja. Kuna programmi luues ei suudetud seda ette näha, siis tulebki see luua nüüd, kui on esimesed raamatukogud, kes URRAM-i uuest versioonist lahkuda soovivad. Kuna tegu on meie jaoks lisatööga, mida ei reguleeri meie ja raamatukogude vahelised hooldusleping, tuleb ka selle eest eraldi tasuda.

Eesti küsib Euroopast raha Rail Balticule ja selle trammiühendusele lennujaamaga

Vivika Veski

Valitsus toetas Rail Balticu rahastustaotluse esitamist, kuid lükkas kõrvale Tapa-Tartu raudteelõigu rekonstrueerimise taotluse, kuigi minister Urve Palo oli teinud ettepaneku kaaluda ka seda.

Valitsus arutas seda 5. veebruari kabinetiistungil. Päev varem ütles majandus- ja taristuminister Urve Palo, et on küll mõistlik taotleda esimeses voorus Eestile Euroopa Ühendamise Rahastust ette nähtud kuni 191 miljonit eurot Rail Balticule, kuid talle meeldib, kui riskid on hajutatud, ja nõnda võiks tema hinnangul kaaluda ka Tapa-Tartu raudteelõigu varuvarianti, kui Eestist olenemata põhjustel sel korral Rail Balticule raha ei anta.

„Valitsuskabinet kaalus ka Tapa-Tartu raudtee rekonstrueerimise taotluse esitamist, kuid otsustas siiski sel korral seda mitte esitada, kuna Euroopa Komisjon ootab täna eelkõige Rail Balticuga seotud taotlusi," selgitas Palo. Ta lisas, et juhul, kui Rail Balticu projekt ei realiseeru Eestist olenematutel põhjustel, on Eestil võimalus umbes aasta pärast, 2016. aasta märtsis sama meetme kaudu uuesti taotleda ka muid projekte, sealhulgas Tapa-Tallinna raudtee rekonstrueerimist.

„Seega raha Eesti jaoks kaotsi ei lähe," kinnitas ta.

Valitsus otsustas Euroopa Ühendamise Rahastu esimeses taotlusvoorus keskenduda Rail Balticu arendamisele kui suurimale prioriteedile. Selle saavutamiseks otsustati esitada taotlus Rail Balticu raudtee põhitrassi ehituseks ja Rail Balticuga seotud lennujaamaga trammiühenduse loomiseks.

Taotluse maht on 191 miljonit eurot, millest 171 miljonit läheks põhitrassi väljaehitamise eeltöödeks, sealhulgas Rail Balticu raudtee projekteerimiseks, vajalike maade ostuks, muudeks ettevalmistusteks ja alates 2019. aastast ka Rail Balticu ehitustöödeks ning 20 miljonit eurot Ülemiste reisiterminali kesklinnaga ühendava trammitee väljaehitamiseks, selgitas Palo.

Euroopa Komisjonile taotluse esitamise tähtaeg on 26. veebruar. Otsus raha eraldamiseks langetatakse sügisel.

KLICK
SINU DIGIPOOD

Parima hinna ja võimsuse suhtega sülearvuti!

Lenovo G50-70

15.6" | Intel Core i3 4030U | Windows 8.1
4 GB | 500 GB | 2.5 kg | 5:00

• DVD-kirjutaja • Intel 4400 graafika • wifi • Bluetooth 4.0
• 2xUSB 3.0 • USB2.0 • HDMI • Dolby Advanced helisüsteem

399.- -20 %
KUUMAKSE ALATES 12.51
~~499.-~~

saadaval ka 1000 GB kõvakettaga mudel ~~429.-~~

lenovo FOR THOSE WHO DO.

Parim nutitelefon alla 100 euro!
Motorola Moto E

-28 %

TASUTA! 8 GB mälukaart

99.- ~~139.-~~

LUKUVABA | KRIIMU-KINDEL
4.3" 540 x 960 | 4 GB 1 GB RAM | Dual-Core 1.2 GHz
Android 4.4.2 | 142 g | 15 h 372 h

Üliõhuke ja kerge!
Huawei Ascend P7 Mini

-20 %

199.-
KUUMAKSE ALATES 6.61
~~249.-~~

4G | 8 MP kaamera | LUKUVABA
4.5" 540 x 960 | 8 GB 1 GB RAM | Quad-Core 1.2 GHz | Android 4.3. | 115 g | 12 h 370 h

Vee- ja tolmukindel!
Sony Xperia Z2

-42 %

399.-
KUUMAKSE ALATES 12.51
~~699.-~~

4G | 20.7 MP kaamera | LUKUVABA | IP68 tolmu- ja veekindel
5.2" 1080 x 1920 | 16 GB 3 GB RAM | Quad-Core 2.3 GHz | Android 4.4.2. | 163 g | 15 h 690 h

Soodne 3G-toega tahvelarvuti!
Lenovo IdeaTab A3300-H

-33 %

99.- ~~149.-~~

3G
7" 1024x600 | 8 GB 1 GB RAM | Quad-Core 1.3 GHz | Android 4.2.2. | 327 g | 5:00

Parim hind!

-50 %

15.6" | AMD Dual-Core E1-6010 | Windows 8.1
2 GB | 500 GB | 2.1kg
4:45

Lenovo G50-45

• wifi • Bluetooth 4.0 • USB 3.0
• 2 x USB 2.0 • HDMI • VGA

222.-
KUUMAKSE ALATES 7.28
~~449.-~~

Võimas nutikell ülisoodsalt!
Sony SmartWatch 2

-50 %

99.- ~~199.-~~

Veekindel Sony Smartwatch 2 on tore kaaslane kõigile. Võimas patarei kestab kuni neli päeva. Uudses nutikellas on kompass, mida saab kasutada nii linnas kui maal navigeerimiseks. Saad lugeda sõnumeid, kontrollida ilmateadet, vaadata meeldetuletusi, sirvida Facebooki ja Gmaili, kasutada spordirakendusi ja palju muud.

Parima hinnaga 40" Full HD teler!

40" 101 cm | 200 Hz PPR
Full HD | USB SALVESTUS
A energiaklass | USB VIDEO

GRUNDIG 40VLE5421

-37 %

299.-
KUUMAKSE ALATES 9.56
~~479.-~~

Parim pildiparandus ja ülikiire Smart TV!

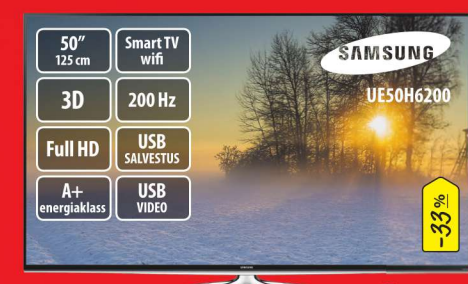

50" 125 cm | Smart TV wifi
3D | 200 Hz
Full HD | USB SALVESTUS
A+ energiaklass | USB VIDEO

SAMSUNG UE50H6200

-33 %

• Elioni nutiTV vaatamise võimalus ilma digiboksita
• võimas neljatuumaline protsessor tagab kiire SmartTV funktsionaalsuse

585.-
KUUMAKSE ALATES 17.99
~~869.-~~

Kampaania kestab 03.02.2015 - 28.02.2015. Kauba on piiratud koguses. Kõik pildid on illustratiivsed. Naidatud kuumaksed on arvutatud tingimusel, et järelmaksu lepingu perioodiks on 60 kuud.

Tähelepanu: Järelmaks on finantskohustus.
Enne järelmaksu lepingu sõlmimist tutvuge vastava teenuse tingimustega ning vajaduse korral konsulteerige asjatundjaga.

UNO järelmaksu pakkujaks on Kaupmehe Järelmaks OÜ. Krediidi kulukuse määr on 34.92% aastas järgmistel näidistingimustel: järelmaksu summa 500€, intressiga 15.4%, tagastamise tähtaeg 3 aastat, lepingutasu 24.9€.

Arvutus on ligikaudne ning võib erineda Teile pakutavatest tingimustest. Soovitame tutvuda järelmaksu infoga aadressil www.klick.ee/jarelmaks.

TALLINN: Viru Keskus (6 668 160), Kristiine Kaubanduskeskus (6 668 116), Rocca Al Mare kaubanduskeskus (6 668 155), Ülemiste Kaubanduskeskus (6 668 159), Järve Kaubanduskeskus (6 668 154), Lasnamäe Centrum (6 668 128), Mustika Keskus (6 668 151);
TARTU: Tasku keskus (666 8163), Lõunakeskus (6 668 153), Kaubanduskeskus Eeden (6 668 164); JÕHVI: Kaubanduskeskus Tsentraal (6 668 168); KOHTLA-JÄRVE: Vironia Keskus (6 668 156); KURESSAARE: Auriga Keskus (6 668 117); NARVA: Fama Keskus (6 668 169);
PAIDE: Paide Maksimarket (6 668 124); PÄRNU: Kaubamajakas (6 668 152); RAKVERE: Põhjakeskus (6 668 177); RAPLA: Rappeli Keskus (6 668 174); VALGA: Valga Maxima (6 668 121); VILJANDI: Viljandi Centrum (6 668 166); VÕRU: Kagukeskus (6 668 173).

Kauplus Väärt Raplamaa Toode on oma asukoha ja käekäiguga rahul

Haldi Ellam

Raplamaa tooteid müüvat kauplust Väärt Raplamaa Toode esindav Kristiina Karivere ütles intervjuus Raplamaa Sõnumitele, et pood on oma asukohaga Okta Centrumis rahul.

Rapla peatänavale nad kolida ei planeeri, kuna hoone moodustab osa kaubamärgi identiteedist ning meelitab ka turiste ligi.

Poe kaubavalik on läinud järjest rikkalikumaks ja see meeldib kaupluse külastajatele.

Kristiina Karivere. Fotod: SIIM SOLMAN

Kuidas on müüjad ja ostjad poe ja kaubamärgi omaks võtnud?

Ostjad on kaupluse väga hästi vastu võtnud. Kaubavalik on läinud järjest rikkalikumaks ja see meeldib kaupluse külastajatele. Neile meeldib mõnus ja rahulik miljöö, meeldib see, et on ruumi liikuda ja ringi vaadata. Meeldib väga poe idee, et väljund on just oma maakonna tootjatel. Väga hästi on vastu võetud ka meie kinkemündid. Meile soovitakse palju jõudu ja edu.

Müüjad ehk Raplamaa tootjad on samuti rahul, kaup liigub kenasti ja see on müüjatele loomulikult meelepärane. Kaubamärk on meid kõiki ühendav, märk on koos kujundatud ja seda armastatakse. Jõudumööda on seda ka kasutama hakatud.

Kuidas jõuluaeg möödus ja kuidas praegu läheb, kui paljudel ettevõtetel on vaiksemad ajad ja vähem kliente? Kas seda on poes ja käibes tunda?

Jõuluaeg möödus väga kiires tempos, külastajaid oli palju ja ka kaupluse käive kasvas hüppeliselt. Uue aasta algus on vaiksem igal pool, nii ka meie kaupluses, kuid sellegipoolest oli jaanuarikuu müüginumber heas mõttes üllatav. Kauplusest on saanud armastatud kingipood, mis ei vali kalendrikuud. Kuigi meil käiakse näiteks ka küttegraanuleid ostmas.

Kas olete korraldanud ka klientide ja pakkujate seas rahulolukü sitlusi? Milline on nende tagasiside?

Rahulolukü sitlusi me korraldanud ei ole, küll aga oleme poes klientidega aktiivselt suhelnud ja küsinud, kuidas meie pood meeldib. Väga paljud külastajad on ka ise arvamust avaldanud, reeglina positiivset.

Kas esinenud on ka etteheiteid või ettepanekuid, kuidas tulevikus paremini asju korraldada?

Otseselt etteheiteid pole kuulda olnud. Mitmed külastajad on küll öelnud, et nad kujutasid poodi ette suuremana, telekast paistis suurem. Alguses oli meil kaupa oluliselt vähem ja ka seda märgiti ära. Nüüd tullakse poodi ja imestatakse, et küll vahepeal on palju kaupa juurde tulnud. Mitmed külastajad on muret tundnud poe asukoha üle ja soovitanud meil ikka peatänavale kolida.

Kas mõtlete kolimisele?

Ei. Meile meeldib Oktas, see on elumajade vahetus läheduses ja turistid armastavad seda maja uudistamas käia. Usume, et asukoht tahab natuke harjumist. Tegelikult on meil juba väga palju püsikliente, kelle kaudu levib info meie asukohast ju ka edasi. Kolimine tekitaks vaid segadust. Lisaks plaanime Raplas viidad ka teedele saada, siis leiavad meid ka kaugemalt tulnud külastajad.

Kui palju on võrreldes poe avamisega uusi tootjaid kaubamärgiga liitunud? Kas on keegi ka lahkunud?

Huvi poega liitumise suhtes on suur. Tänaseks on uusi tootjaid võrreldes avamisega juba üle 20. Ligi kümne tootjaga käivad aasta algusest aktiivsed läbirääkimised.

Mõned on küll lahkunud, kes lõpetas tegevuse, kes ei jõua liidus aktiivselt osaleda...

Kuidas on lood nendega, kes kohapeal oma tooteid ei müü, vaid pigem reklaamivad, nt ehitus- ja puutöövaldkonnas?

Sellised tootjad leiavad, et on vajalik olla ka meie juures pildil. Iial ei tea, mida kliendil elus vaja on ja meie juures kasvõi vaid pildil olles annavad tootjad huvilisele võimaluse teha oma valik just Raplamaa toodangu seast. Nii saame me koos kasvatada ka Raplamaa majandust, sest kohalikud hindavad väga kõrgelt oma maakonna toodangut, kuid nad tõesti ei tea kõike – kes, kus ja millega tegeleb.

Kui palju on neid tootjaid, kes tänu poele ongi endale esmakordse müügivõimaluse leidnud?

Väiksemate tootjate puhul see ongi nii. Paljud osalevad küll laatadel, kuid statsionaarne müügipind on nende jaoks esmakordne, hinnanguliselt 15 tootjat.

Kas poe kliendikaart kujutabki endast Lyonessi liikmeskaarti, millega boonuseid koguda, või on kliendikaart eraldiseisev?

Jah, pood on liitunud Lyonessi ostukeskkonnaga ja meie poe kliendikaardiga saab koguda boonuseid täpselt nii nagu igas teiseski Lyonessiga liitunud kaubandus- või teenindusettevõttes.

Lõpetuseks küsiks, kas poe kontseptsiooni vastu on huvi tundnud ka mõned teised Eesti maakonnad ja piirkonnad?

Otseselt meie poole pöördutud ei ole, kuid muudest Eesti paikadest meie poodi külastama sattunud inimeste meelest on see väga väärt idee, mis võiks olla eeskujuks ka teistele maakondadele. Samuti on kuulda olnud naljakat pahameelt, et miks just meie maakonnas selline pood on.

Haldi Ellam

Riigikontroll tuvastas, et Rappeli keskuse ehitusloa taotlemise aluseks olev ehitusprojekt ei vastanud nõuetele, mistõttu poleks kohalik omavalitsus tohtinud ehitusluba väljastada. Samuti polnud kaetud konstruktsioonide aktid piisavalt põhjalikud, et nende põhjal hoonele kasutusluba väljastada.

Riigikontroll kontrollis üheksat 2008.-2013. aasta jooksul Eestis ehitatud avalikku hoonet ning leidis, et omavalitsused ei ole enne avalikele hoonetele kasutusloa andmist piisavalt kontrollinud, kas hooned on ehitatud nõuetekohaselt ja kasutamiseks ohutud.

Kokkuvõtlikult peavad kohalikud omavalitsused riigikontrolli hinnangul tagama, et iga kasutusse lubatud hoone puhul on välistatud oht hoone kasutajate elule ja tervisele. Kasutusloa olemasolu ei taga, et hoone oleks ohutu, kuna kohalikud omavalitsused ei sea endale eesmärgiks enne kasutusloa andmist hoone ohutuses veenduda ega tunneta endal vastutust võimalike hilisemate tagajärgede eest.

Kohalik omavalitsus hakkab hoone ehitamisega seonduvaid asjaolusid uurima tavaliselt siis, kui talle esitatakse kasutusloa väljastamise taotlus ja ehitamise käiku kajastavad dokumendid.

Riigikontrolli analüüsitud hoonete puhul ei olnud omavalitsusele esitatud dokumendid ühelgi juhul vormistatud selliselt, et nende pinnalt oleks võinud aru saada, kuidas on hoone täpselt ehitatud. Kuna kinni kaetud konstruktsioonide tõttu pole enamikul juhtudel tehtud ehitustöid võimalik tagantjärele täpselt tuvastada, oleks omavalitsusel sellekohane arusaam pidanud tekkima hoone ehitamise käigus.

Rappeli keskuse osas tuvastas riigikontroll, et juba ehitusloa taotlemise aluseks olev ehitusprojekt ei vastanud nõuetele, mistõttu poleks kohalik omavalitsus tohtinud ehitusluba väljastada.

Samuti puudusid Rapla kaubanduskeskuse puhul osaliselt aktid kaetud tööde oluliste konstruktsioonide ehitamise kohta ning polnud tuvastatav, millal oli kaetud töid tehtud ja kas omanikujärelevalve oli tööde teostuse üle kontrollinud. Tehtud tööde vastavust ehitusprojektile peavad sealjuures aktidel oma allkirjaga kinnitama nii ehitaja kui ka ehitustegevust kontrolliv omanikujärelevalve esindaja.

Kuigi omavalitsustel on kaetud tööde aktide puudumisel õigus enne kasutusloa andmise üle otsustamist nõuda konstruktsioonide avamist, et veenduda nende ehitusprojektile ja muudele nõuetele vastavuses, ei olnud seda võimalust kordagi kasutatud. Omavalitsused ise pidasid kaetud tööde akte hoone ohutuse hindamise seisukohast samas väga oluliseks.

Kuna tegemist on dokumentidega, mida ei ole võimalik tagantjärele koostada, ei tohiks riigikontrolli hinnangul nende puudumise korral ehitist kasutusse lubada, enne kui ehitise olulised konstruktsioonid, mis hiljem kinni kaetakse, on üle kontrollitud.

Lisaks tuvastas riigikontroll, et Rappeli keskuse ehitamisest võttis osa ettevõtjaid, kellel puudus vastav registreering majandustegevuse registris, mistõttu ei oleks need tohtinud ehitusvaldkonnas tegutseda.

Riigikontrolli aruandes öeldakse ka seda, et Rapla vallavalitsuse ametnikud ei olnud

Riigikontrolli leitud puudused

Aruande kohaselt puudusid Rappeli keskuse ehitusprojektist hoone kütte ja ventilatsiooni, veevarustuse ja kanalisatsiooni ning elektrisüsteemi ehitamist kajastavad projektiosad ning projektijooniste puhul ei olnud võimalik tuvastada nende koostajat ega kontrollijat, sest puudusid projekteerija allkirjad. Seega ei saanud veenduda, et olemasolevad projektiosad on koostanud pädevad projekteerijad.

Lisaks leidis riigikontroll, et Rapla kaubanduskeskuse puhul oli ehitusprojekti ekspertiis esitatud omavalitsusele alles pärast ehitamise alustamist, kuigi valla nõude kohaselt oleks seda tulnud teha enne seda. Seejuures ilmnes ekspertiisist, et algne projekt oli sisaldanud mitmeid puudusi ning vajas parandamist ja täiendamist.

Infot, millised need puudused täpselt olid, esitatud ekspertiisis märgitud ei olnud ja vald ei olnud selle vastu ka ise huvi tundnud. Samuti puudus Rapla valla esindajatel teave selle kohta, millises faasis need puudused likvideeriti ja kas ehitamist alustati puudustega või juba parandatud projekti alusel.

Veel leidis riigikontroll puudusi hoone põhi- ja tööprojektidel, mis ei olnud koostatud sellises mahus, et kohalik omavalitsus oleks enne kasutusloa väljastamist saanud kontrollida nii ehitamise vastavust ehitusprojektile kui ka ehitise enda vastavust kehtivatele nõuetele.

Foto: JAAK KADARIK

Riigikontroll leidis Rappeli keskuse ohutuses küsitavusi

suutelised leidma vallavalitsuse arhiivist 2012. aastal ehitatud Rappeli keskuse olulisi ehitusprojekte.

Riigikontrolli hinnangul eeldab maksumaksja, et kõik avalikku kasutusse lubatavad hooned on ehitatud selliselt, et need on hilisematele kasutajatele ohutud, ning leiab, et lisaks kohalikule omavalitsusele on hoonete ehitamisel suurim roll projekteerijal, ehitajal ja omanikujärelevalve teostajal. Projekteerimis- ja ehitustegevuse kvaliteet ning ehitiste ohutus tuleb tagada spetsialistide pädevuse kaudu, mistõttu peab kogu projekteerimis- ja ehitustegevus toimuma pädeva spetsialisti juhtimisel või kontrolli all.

Kuigi nende osapoolte töö kvaliteedi kontrollimiseks nõutakse erinevaid sõltumatuid ekspertiise ja hoone omanikul on kohustus määrata pidevalt ehitustegevust jälgiv omanikujärelevalve teostaja, on kohalik omavalitsus see, kes annab tehtud töödele lõpliku hinnangu ja otsustab hoone kasutusse lubamise.

Vald uut ehitusnõunikku otsima ei hakka

Ehitusvaldkonna eest vastutav Rapla abivallavanem Kalle Toomet enda sõnul valla senise ehitusnõuniku Elmar Purge asemele uut töötajat otsima ei hakka.

„Kindlasti ei ole riigikontrolli eesmärk olnud karistada auditeeritavaid omavalitsuste ametnikke, vaid juhtida riigi tähelepanu kohati erinevale võimekusele,“ ütles Toomet. „Olen selgelt seda meelt, et Rapla vallavalitsuse ametnik Elmar Purge on Rappeli keskuse ehitustööde juures lähtunud ametniku eetikast ning ametniku teadmistest ning ei ole rikkunud mingeid nõudeid ega nõudmisi. Seega ei ole mingit alust alustada Elmar Purge vallandamist.“

Küsimusele, kes vastutab Rappeli keskuse konstruktsioonide ohutuse eest, vastas Toomet: „Ohutuse eest peavad vastutama eelkõige objekti omanik (tellija) ja ehitaja. Kindlasti on suur vastutus projekteerijatel ning ekspertidel. Kuna antud objekti juures on Rapla vallavalitsus väljastanud ehitus- ja kasutusload, on vastutus ka valla ametnikel.“

Selliste probleemide vältimiseks tulevikus lubas Toomet, et vald tõhustab ehituse järelevalvet, kuid ametnike arvu ei suurendata.

„Täna töötavad vallas väga heal professionaalsel tasemel arhitekt ning ehitusnõunik, kes kindlasti aitavad kaasa projektide läbivaatamisel nii arhitektuuriliselt kui ka konstruktsiooniliselt parimate lahenduste leidmiseks,“ ütles ta, nentides, et suur vastutus on tellijatel ja nende palgatud projekteerijatel.

„Eelkõige peavad insenerid ette valmistama väga sisulised ning tehnilised projektdokumendid, et tagada kvaliteetne ehitamine,“ lisas ta.

Probleem on omanikujärelevalves

Vallavalitsuse ehitusnõunik Elmar Purge näeb probleemi põhjusena ebakvaliteetset omanikujärelevalvet, kohalikele omavalitsustele eraldatud väheseid vahendeid ning riigi tegematajätmist.

„Probleem on selliste objektide püstitamisel ehitusprojekti ja ehitusaegse järelevalve kvaliteedis,“ leidis ta. „Projekti ja omanikujärelevalve tellib ja selle eest maksab kinnistu omanik. Millises kvaliteedis need saadakse, seda pole kohalikul omavalitsusel võimalik mõjutada.

“Kohalikud omavalitsused ei ole suutelised täitma neile seaduses pandud ülesannet veenduda enne kasutusloa väljastamist ehitise ohutuses. Omavalitsuse käsutuses olevad hoovad, millega mõjutada ehitajat ja omanikujärelevalve teostajat tegema oma tööd korrektselt, on vähetõhusad. Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium adub olemasolevat olukorda, kuid ei ole ümberkorraldusi valdkonnas vajalikuks pidanud,““ tsiteeris Purge riigikontrolli aruannet.

Purge sõnul saab omavalitsus nõuda, et nõuded projektlahendusele (eelprojekt) ehitusloa saamiseks on täidetud, omanikujärelevalve palgatud ja pisteliselt kontrollida ehitusprotsessi, mida vald ka tema sõnul tegi.

„Hoone püstitamise faasis osalesid korralistel objekti nõupidamistel abivallavanem, arhitekt ja ehitusnõunik,“ ütles ta. Ta lisas, et seadus ei täpsusta, millises faasis, kas enne ehitusloa väljastamist või enne ehitamisega alustamist, peab ehitusprojekti põhi- või tööprojektile ekspertiis esitatud olema.

Samas leidis riigikontroll, et vastavalt valla enda regulatsioonidele peab ekspertiis olema esitatud enne ehitama hakkamist.

„Rappeli hoone puhul nõudsime hoone konstruktiivsele osale ekspertiisi teostamist hiljemalt enne konstruktiivse osa ehitustöödega alustamist,“ lisas Purge. „Seda ka tehti projekti ekspertiisi teostanud AS Telora poolt. Ekspertiisi teostajalt oli ekspertiisiaktis märge projekti töösse lubamise kohta. Seega konstruktiivse osa ohutuse eest vastutab projekteerija, projekti ekspertiisi teostaja, ehitaja ja ehitustegevust kontrollinud omanikujärelevalve. Kontroll kaetud tööde nõuetekohasuse kohta on omanikujärelevalve kohustus.“

Arendaja kommentaar

OÜ Rappeli Keskus volitatud kinnisvaraarendaja Fausto juht Kenneth Karpov ütles, et riigikontrolli tuvastatud olulised erinevused Rappeli keskuse ehitusloas ja kasutusloas on tingitud vallaametniku veast. „Tegelikkuses ehituse käigus suuremaid muudatusi ei tehtud ning loomulikult ei muutunud ka ehitise olulised tehnilised andmed. Hoone ehitusprojekti seletuskirjas on algusest peale sätestatud krundi ehitusalune pindala 5032,5 m² ning krundi ehitistealune pindala 5241,6 m². Millegipärast on aga Rapla vallavalitsus eeltoodud numbrid omavahel segamini ajanud ning märkinud ehitusloale ehitisealuseks pindalaks 5241,6 m² ning kasutusloale 5032,5 m² ehk täpselt seletuskirjas toodud arvud, kuid ühel juhul ühe ja teisel juhul teise,“ tõi Karpov välja.

Ka pööras Karpov ümber väite, nagu oleks kaubanduskeskuse ehitusprojektile tehtud ekspertiis puudulik. „Hoone ehitusprojektile tehti vägagi korralik ekspertiis Eesti suurima vastava ala ettevõtte AS Telora-E poolt,“ ütles ta. „Objekti peatöövõtja oli AS Megaron-E, kellel on olemas kõik vajalikud tegevusload ning samuti peatöövõtjale omistatud kvaliteedijuhtimissüsteem.

Objekti omanikujärelevalve oli Tarmo Jõulu (OÜ Rapidon), kes on samuti üks Eesti kalleimaid ja hinnatumaid omanikujärelevalveid. Kõik kaetud tööde aktid on tema poolt allkirjastatud (ka konstruktsioonide omad) ning need on vajadusel tutvumiseks olemas meie ettevõtte kontoris, samuti peatöövõtja kontoris.“

Küsimusele, kas keskuse arendajana julgeb Karpov kinnitada Rappeli keskuse ohutust, vastas ta: „Jah, julgen seda kinnitada, kuna projektile on teostatud ekspertiis AS Telora-E poolt, kes pole tuvastanud ühtki ohtu hoone stabiilsusele.“

Samuti kinnitas ta, et kogu ehitusdokumentatsioon on olemas ning vajadusel võib ajakirjanik ise nendega tutvuda.

„Ehitati ehitusprojekti alusel ning projektis olulisi muudatusi ei tehtud. Kuna tegemist on kaubanduskeskusega, siis loomulikult nihutati kergseinasid ja siseuksi vastavalt üürnike soovidele, kuid need pole märkimisväärsed muudatused,“ selgitas ta ehituses tehtud muudatusi.

Küsimusele, kas riigikontrolli auditis toodud puudused on Karpovi arvates üksnes kohaliku omavalitsuse vastutusel või vastutavad nende eest ka arendajad, kes paljudest nõuetest kinni ei pidanud, kuigi kohalik omavalitsus sellele tähelepanu ei pööranud, andis Karpov omavalitsustele soovitusi:

„Kui kohalik omavalitsus on mõned olulised dokumendid kaotanud, siis see on nende vastutus. Kohalikul omavalitsusel oleks mõistlik tekitada n-ö arhiiv, mis annab dokumente välja vaid allkirja alusel, siis ei tekiks ohtu, et dokumendid jäävad mõne ametniku kätte ning hiljem teised nende asukohta ei tuvasta.“

Selleks, et tulevikus sarnaste puuduste tekkimist vältida, pidas Karpov vajalikuks ehitustsükli pikendamist. „Kuna ehituseperioodid on surutud võimalikult lühikeseks, toimub pahatihti dokumentide kokkupanek liigselt kiirustades,“ leidis ta. „Oma tänastes projektides oleme pikendanud ehitustsüklit mõne kuu võrra, et tagada piisav aeg korrektse dokumentatsiooni kokkupanemiseks ning vajadusel korrigeerimiseks.“

Kuni su küla veel elab

Laine Randjärv

Arutlused riigireformi teemal pole viimasel ajal sugugi harvad. Sellest on moodne rääkida. Ükskõik mis võtmes. Enam ei tea, millal täpselt diskussioonid on üldse alguse saanud, veel vähem on selge – millal selgus majja saabub.

Mida siis tegema peaks, et sõnadest teod saaksid? Järgnevalt mõned mõtted ka minult. Esindan siin isiklikke, mitte erakondlikke seisukohti.

2011. aasta detsembris esitasid just Raplamaa omavalitsused üleskutse „Eesti vajab riigireformi“, millega kaasnes ettepanekuid, kuidas reformida meie riigi haldamist nii, et elu oleks võimalik terves Eestis. Ja seda enam-vähem sarnastes oludes. Mitte looduslikes, vaid ikka eluks vajalike teenuste kontekstis. Selle initsiatiivi eest suur tänu! Raplamaa on ikka olnud hakkajate, isepäiste ja kangete inimeste kant.

Eesti elu on väga erinevate tahkudega, värviline nagu Rubiku kuubik. Ühes suures Eestis elab mitu väikest ja sageli see suurem Eesti isegi ei tea, mis väiksemas toimub. Ning vastupidi – ega väiksemgi oska alati suuremat mõista. Pealinna ei paista Piirissaar ega Loksa, ei pruugi nähtav ja arusaadav olla ka päris Tallinna külje all olev Raplamaa.

Usun, et Eesti tulevik sõltub sellest, kui hästi on meie peredel võimalik hakkama saada Eesti eri paigus. Inimesed tahavad tegelikult elada seal, kus on parem elukeskkond, mitte ilmtingimata suurtes ja kärarikastes ning vahel ka ebaturvalistes linnades. On järjest enam peresid, kes on kolinud Tallinnast Harju- ja Raplamaale, aga ka Võru- ja Valgamaale. Kodu on sageli kümnete kilomeetrite kaugusel töökohast: internetikeskkond ja *wifi* on muutmas töötamise võimalikuks kõikjal ja igal ajal. Kui aga töö iseloom on teistsugune? Et tuleks ikka ise kohale minna? Kas tuleks igasse alevikku tööstus tagasi tuua?

Mina ei arva, et peaksime tegema tervest Eestist tööstusmaastiku. Töölkäimise võimalikkus igas väiksemas alevikus asuvas tehases või muus suurettevõttes ei ole see võluvõti, mis tagaks regionaalpoliitikas ja inimeste elus tasakaalu ja hea elu. Kõige olulisem on kvaliteetsete ühenduste olemasolu mõnusa keskkonnaga elupaiga ja töökoha vahel – raudteede, korralike mitmerealiste maanteede või, kui soovite, ka lennujaamade näol. Olgu need punktid A ja B mistahes paigus, ühest teise liikumine peab olema võimalik turvaliselt ja vastavalt vajadusele.

Seepärast peame kasvõi saja aasta peale ette planeerima, missuguseid radu mööda hakkavad meie riiki läbima rongid. Mitte ainult see kauaräägitud ja palju pingeid tekitanud Rail Baltic, vaid iga päev inimesi kodust oma tööpaika vedavad sõidukid igas ilmakaares. Kas näiteks Kuusikule võiks edaspidi (nii umbes 100 aasta pärast) rajada rahvusvahelise lennujaama? Sealt oleks paras tee ka pealinna ning kohapeal võiks välja ehitada täiusliku logistikasõlme – raudtee, bussiliikluse, kergteede ja kõige muu sinna juurde kuuluva tarvis. Pean silmas lennujaama, mida saaks tarvitama hakata igas suunas Eestis, Põhjamaades ja Euroopas.

Võib-olla on see kord maandumispaik ka lendavatele taldrikutele?

Tundub utoopia? Jah, muidugi. Visioon riigi arengust võikski olla vähemalt 100 aasta peale ette, kuid paraku on meil seda kauget tulevikku ikka väga raske ette kujutada. Maksimaalselt kavandame eelolevat nelja aastat, mis tahes eluvaldkonnas.

Täna on lennujaamade üle-eestiline võrgustik väikelennukitele kindlasti jutt, mis mõnegi inimese muigama paneb. Nii nagu meid ajab praegu naerma New Yorgi linnavalitsus, kes arutas sada aastat tagasi linna kõige suurema võimaliku probleemi üle 21. sajandi New Yorgis. Targad linnajuhid olid tookord veendunud, et selleks probleemiks saab olema suur hulk hobusesõnnikut, mida ei ole 100 aasta pärast enam kuskile panna. Nad ei osanud arvata, et hobuste asemel saastavad maailma keskkonda hoopis miljonite autode heitgaasid.

Aga tuleme Ameerika mandrilt kodumaile tagasi. Mis saab meie Eestist? Kas aitab see inimeste elu paremaks teha, kui muudame valla piire? Kas oleks lahendus tagasi tuua kihelkonnad? Kas õnnestub muuta kohaidentiteeti, mis on põlistel küladel välja kujunenud aastasadade jooksul? Ja kas peaks? Eestlane on konservatiivne, võiks öelda, et stabiilse eluviisi hindaja. Muudatustest räägitakse ja oodatakse neid küll, ainult et need kõik võiksid aset leida kusagil kaugemal. Mitte meie aia taga.

Inimesed tahavad tegelikult elada seal, kus on parem elukeskkond, mitte ilmtingimata suurtes ja kärarikastes ning vahel ka ebaturvalistes linnades.

Foto: JAAK KADARIK

Vahepealsetel aastatel on pärast Eesti iseseisvuse taastamist viidud läbi mitmeid elukorralduslikke ja ressurssi ratsionaalselt kasutada püüdvaid protsesse. Näiteks jagati Eesti neljaks suurte regioonide kaupa politsei, päästeteenistuste, maksu- ja tolliameti, pensioniameti, haigekassa ja muude sarnaste ametkondade osas.

Visioon riigi arengust võikski olla vähemalt 100 aasta peale ette, kuid paraku on meil seda kauget tulevikku ikka väga raske ette kujutada.

Mis on selle tulemusel juhtunud? Läks nii, et Kesk-Eesti on tegelikult „kodutu" – kuuludes kord Põhja, kord Lääne või Pärnu regiooni.

Leian, et esimene asi olekski süstematiseerida regionaalsed teenuste keskused nii, et Kesk-Eestil oleks ka oma „kodu“ ja et Raplamaa ja Järvamaa rahvas ei peaks iga kord pead valutama, mis suunas liikuda. Et ei peaks alatasa nuputama oma kuuluvust – kas olen politsei Põhja või Lääne prefektuuri haldusalas, kas seada sammud Tallinna või Pärnusse, kui haigekassasse asja.

Võib-olla tasuks kaaluda näiteks Riigikogu liikmete regionaalset esindatust? Ma ei ole sugugi kindel, et parlamendiliikmete vähendamine tooks kaasa ilmtingimata efektiivsema tegutsemisviisi, küll aga võiks kaaluda, et proportsioon pealinna ja kõigi ülejäänud regioonide vahel oleks tasakaalustatum. Täna valitakse pealinnast 29 saadikut, see tähendab, et tervelt kolmandik parlamendist esindab pealinna huve. Kui näiteks 9 võrra vähendada Tallinna saadikukohtade arvu, siis suureneks kõigi maaringkondade esindatus, muutuks ka proportsioon maaelu ja kohalike omavalitsuste osas paremaks. See võimaldaks saada Riigikogus toimuvates seadusloomet puudutavates aruteludes enam kogemuslikku üle-eestilist teavet ja sellega arvestamist.

Loomulikult vajab see mõte Riigikogu valimise seaduse muutmist, sest hetkel lähtutakse elanike arvust ühes või teises ringkonnas. Ent mida rohkem inimesi end tasuta ühistranspordi ihaluses Tallinnasse sisse kirjutavad, ise aga tegelikult hoopis teistes kohalikes omavalitsustes elavad ja sealseid teenuseid tarbivad, seda suuremaks muutub valimiste ja edaspidi ka valitsemise kontekstis ebaõiglus kõigi teiste Eestimaa piirkondade esindatuse suhtes meie parlamendis.

Regionaalpoliitika üks võtmeküsimusi on mu meelest aga argine – kas väsitava tööpäeva järel jõuan ma mugavalt koju, mis asub ükskõik kui kaugel pealinnast või suuremast keskusest. Kas kodu lähedal on ka meelelahutust ja isetegemise võimalusi, kas lastel on head haridust andev kool lähikonnas, kas käeulatuses on olemas lasteaed? Elu ei koosne ainult tööst ja saavutustest. Puhata ja ennast taastada on tarvis nii lastel kui ka täiskasvanutel.

Eesti riigi kaugema tuleviku määrab see, kas ja kuivõrd seab meie hariduskorraldus täna tulemuseks harituse. Kas igaüks meist hindab ja austab õpetajat kui maa soola, mõistes, et just hariduse saamise võimalikkusest igas Eestimaa paigas algab tegelik toimetuleku võimalikkus Eestis? Püüdkem säilitada seal, kus inimesed elavad, põhikoolina väikseid maakoole. Jagan visionäär Linnar Viigi arvamust, et just „põhikoolis algab oskus maailma avastada“.

1869. aastal pidas Jakob Hurt Eesti I üldlaulupeol ühe oma kuulsatest kõnedest, mille kõik põhiteesid käsitlesid haridust või haritust.

Ta lõpetas oma kõne sõnadega: *„Eesti koolis olgu õpetus rahva huvide ja tarviduste kohaselt korraldatud. Muretsegem, vabad Eestivennad, kõigest jõust niisuguse kooli eest, meie ei või suuremat head oma järel tulejatele mitte teha.”*

Kooli olemasolu on regionaalpoliitika, või, öelgem lihtsamalt – Eesti külaelu tuleviku teine võtmeküsimus.

See oli vaid veerandsada aastat tagasi, kui me malevas õdusatel õhtutundidel lõkke ümber tasasel ja valjumal häälel laulsime: „Kuni Su küla veel elab, elad sina ka!” Kas me oleme täna unustanud tuhanded külad, tuhanded talud, mis on laiali Eestimaal? Meie külad peavad üle terve Eesti taas ellu ärkama! Siis me kestame.

Nutikas majandus, ettevõtlussõbralik Eesti

Urve Palo,
majandus- ja taristuminister

Kõik me räägime sellest, aga kas me ikka tahame ka nii tegutseda?

Eelmise aasta sügisel andis Tööandjate Keskliit välja oma manifesti. See sisaldab ettepanekuid riigile, tööandjatele ja tööinimestele. Manifestis öeldakse: „Eesti uue hoo võti on meie ainsa kestliku ressursi, inimvara kõige tõhusam kasutamine. See tähendab, et inimese enda kõrval investeerivad tema tarkusesse ja tervisesse ka riik ja ettevõtjad.“

Jagan ja toetan neid mõtteid täielikult. Majandus ei arene iseseisvalt, selle arengumootoriks on inimesed. Kui nutikas on meie majandus, sõltub ainult meie inimestest. Sestap on oluline väärtustada ja investeerida inimestesse. See on täna meie kõigi jaoks suurim väljakutse.

Kohtudes ettevõtjatega ja küsides nende käest, milline on suurim probleem ja takistus arenguks, saan sageli vastuseks, et selleks on kvalifitseeritud tööjõu puudus. Samale murele viitab ka OECD viimane raport Eesti kohta, öeldes: töötajate oskuste pakkumise ja nõudluse mittevastavus põhjustab struktuurset tööpuudust ning väljaränne vähendab tööjõu pakkumist. Samuti toob OECD välja, et tootlikkuse erinevus võrreldes suure sissetulekuga riikidega väheneb liiga aeglaselt.

Mäletan eredalt majandusdiskussioone neli aastat tagasi. Neid, kes tookord rääkisid teemadel nagu sündimus, väljaränne, tervis, võimalus omandada võimetekohane haridus jms, peeti toona nn pehmodeks. Mul on hea meel, et tänaseks on olukord radikaalselt muutunud (kuigi kahjuks läbi valusa kogemuse, sest sündimus on 4 aasta jooksul veelgi langenud ja väljaränne hoogustunud) ja sellistel teemadel diskuteerimine ei ole enam pehmode rida. Mõistetakse, et majanduspoliitika edu on tihedas sõltuvuses teiste poliitikatega, sh sotsiaal- ja hariduspoliitikaga.

Toon näite ajast, kui asusin tööle müügiettevõtte juhina. Avastasin, et asutuses, kus oleks pidanud nn staarrolli mängima müügi- ja turundusosakond ning kõik teised osakonnad müügiinimesi toetama, ei olnud see sugugi nii. Selle ettevõtte staarosakond oli raamatupidamine! Kogu tegevus käis pearaamatupidaja taktikepi järgi ja valitses suhtumine, et kõik teised on selleks, et teenindada raamatupidajaid. Selle mentaliteedi ümber programmeerimiseks kulus aasta - tuli teha raskeid otsuseid, motivatsioonipakette ümber seadistada, veenda, selgitada, ei puudunud ka raamatupidajate pisarad. Kuid see tasus ennast ära ja andis ettevõttele uue hoo. Saadi aru, et kui ei ole müüki ega turundust, siis ei ole ka raamatupidamisel midagi teha.

Hea haridusega terved inimesed teevad meie riigi elujõuliseks. Seega, me peame olema valmis enam panustama oma inimestesse!

Mulle näib, et meie riigis on olnud sarnane olukord. Staarministeerium on rahandusministeerium, kes vaatleb protsesse väga lühiajalises perspektiivis, aasta-paari eelarve kontekstis. Ma ei tea ühtegi ettevõtet, kes oleks olnud edukas, julgemata teha pikaajalisi investeerimisotsuseid, mõistes, et tänane investeering ei ole mitte kulu, vaid tuleviku tulu.

Loodan, et kui tulevikus on ühes majas koos majandus-, sotsiaal- ja rahandusministeerium, aitab see rohkem mõista, kui väga on majandusedu sõltuv nn kuluministeeriumi tegevusest.

Milline ministeerium võiks olla Eestis staarministeeriumi rollis, kelle tegevuse toetamiseks kõik teised töötavad? Kas selleks võiks olla peaministri büroo, kus pannakse paika riigi pikaajaline visioon ja jälgitakse, et kõikide ministeeriumite tegevused aitavad selle täitumisele kaasa?

Selge on, et Eesti vajab täna terviklikku arengupoliitikat ehk terviklikku lähenemist väljakutsele, kuidas ühiskonda ette valmistada uueks arenguhüppeks. Tsiteerides meie presidenti: „See, mis tõi meid siia, ei vii meid edasi.“ Me peame parandama ühiskonnas näitajaid, mis on iseloomulikud edukatele riikidele ja tagavad kõrged kohad muuhulgas ka ÜRO Inimarenguindeksis. Eesti on 33. positsioonil püsinud juba aastaid. Põhilisteks murekohtadeks on inimeste halb tervis ja kehv elujärg...

Kehv elujärg on kuigivõrd seotud ka haridustasemega. Juba täna peame nägema tulevikku ning tugevdama haridussüsteemi, et väheneks noorte väljalangemine koolist ning õpetaja töö oleks ühiskonnas hinnatud. Hea haridusega terved inimesed teevad meie riigi elujõuliseks. Seega, me peame olema valmis enam panustama oma inimestesse! On see siis lastetoetus, kooliharidus, täiskasvanute ümberõpe, elatusabifond või riiklikult toetatud üürikorterid - kõik see aitab kaasa meie inimeste elujärje paranemisele ja muudab Eesti edukamaks ja tugevamaks. Ärgem unustagem, et tugev kodanik on valmis ka ise oma riiki edendama.

Rael Padjus näitab raamatukogu seinal rippuvaid Tammsaare ja Vilde pilte, mille nad koolimaja pööningult avastasid.

Kuus aastat tagasi lõpetati koolimajas hariduse andmine. Nüüd tegutseb seal lasteaia kõrval ka raamatukogu.

Fotod: SIIM SOLMAN

Purku – väike küla suurte kuuskede varjus

Katri Reinsalu

Purku leidmine võib võõrale veidi keeruliseks osutuda. Naeravad ka külaelanikud ise, sest külaliste sinna kutsumisel on suur võimalus, et nad esimese hooga Purkust mööda põrutavad.

Raikküla valla küla asub küll suure tee läheduses, kuid seda varjab hoolikalt võimsatest kuuskedest hekk. Kui see õige koht, kust ära pöörama peab, üles leida, jääb esimesena silma toidupood. Poe ees seisab soome kelk, mille omanik ilmselt täidab sees oma ostukorvi. See julgustab mindki uksest sisse astuma.

Külapood

Pood on pisike, aga selle riiulid on tihedasti kõige vajalikuga täidetud. Kahtlemata ei võistle see mõne Selveri või Maximaga, aga paki piima ja jahu pannkookide küpsetamiseks saab sealt kätte küll.

Leti taga asjatab Ingrit. Ta teatab, et on selles ametis alles üsna roheline. Kuna ta on Purkus 32 aastat elanud, on ta elu keerdkäikudega selles külas ikkagi hästi kursis. Pood on selles samas kohas olnud juba pikka aega. Vahepeal otsustati see aga sulgeda ja sellest oli kahju. Külaelanikud aitas välja Meie Toidukaubad, mis 2013. aasta kevadel samas asukohas jälle poe avas.

Väike pood elab ikka sama rütmi järgi nagu kõik teisedki väikesed poekesed. Suuremat käivet näeb pood ikka palga- ja pensionipäevade ajal. Kuu lõpupoole ostetakse vähem.

„Kokkuhoidvad oleme küll," ütleb Ingrit Purku küla inimeste kohta. Naine on oma kodukohaga igati rahul ja ütleb, et talle Purkus meeldib. Lasteaed toimib külas kenasti. Purkus öeldakse naljaga pooleks, et iga aasta keegi ootab last. Nali naljaks, aga nii see kipubki tegelikult olema. Seetõttu on eriti hea meel, et lasteaeda on suudetud töös hoida.

Minevikuradadel rännates tuleb Ingritile meelde kolhooside aeg, kus Purkus oli oma apteek, side ja isegi haigla. Täna nii uhkeid asutusi Purku ette näidata ei saa, aga elu ei ole kindlasti Purkus välja surnud. Ingrit innustab kindlasti ka Purku raamatukogu külastama.

Kui sõita edasi mööda teed kõrgete kuuskede kõrval, satub justkui Purku südamesse. Ühest teest saab järsku kolm ja ei teagi, kuhu edasi liikuda. Vana koolimaja, kus praegu nii lasteaed kui ka raamatukogu pesitsevad, seisab uhkelt otse ees. Pean plaani see maja natuke hiljemaks jätta ja enne Purku vahel ringi uudistada.

Seega saab valitud parempoolsem teeots. Sealt vaatab vastu kenasti korda tehtud maja kõrge korstnaga. Korstna otsas ilutseb suursugune toonekure pesa. Hiljem selgub, et selle maja puhul on tegemist vana meierei hoonega. Omanik on selle kenasti mõnusaks ja omanäoliseks elumajaks teinud.

Tundub, et seda teed mööda hakkab Purku peagi otsa saama. Tee äärde jäävad mõned majapidamised ja mahajäetud hooned. Viimased seisavad lagedate põldude ja kõrgete puude vahel.

Vana koolimaja uus elu

Tundub igati mõistlik ots ümber pöörata ja tagasi Purku keskuse poole minna. Sealt vaatab jälle vastu juba natuke tuttavaks saanud koolimaja. Nii saab teede ristumiskohal järgmist teeotsa uudistama minna.

Vana koolimaja on omanäoline ja ilus. Ei ole üllatav, et see on ka muinsuskaitse all. Seinale kinnitatud plaadilt selgub, et Linda Raus on just Purku külas sündinud ja selles majas õppinud.

Nagu Ingrit poes juba hoiatas, teevad lapsed lasteaias lõunauinakut. Neid segama ma ei kipu ja astun hoopis raamatukogu uksest sisse. Raamatukogu pesitseb maja teisel korrusel. Sinna viiva trepi ääres on seinad kaunistatud ilmselt just lasteaia mudilaste kunstiteostega. Külalisi tervitab ka üks tubane lumemees. Purkus ei saa lähenevast kevadest küll veel juttu teha.

Raamatukogu ise on pisike ja väga hubane. Uudistajaid tervitab leti tagant Rael Padjus. Ta räägib, et Raikküla valla raamatukogudest on Purku oma kõige pisem. Aastate eest asus see muide hoopis kortermajas. Kui koolimajas 2009. aastal hariduse andmine lõpetati, saigi raamatukogu võimaluse avaramatesse ruumidesse kolida.

Rael ütleb, et esialgu tundus tühja ruumi palju olevat, aga nüüdseks on see kõik täidetud. Tänasel päeval tuleb hoopis tõdeda, et panipaiku on majas vähe. Kaks korda nädalas, esmaspäeviti ja neljapäeviti, on majas ka noortetuba avatud. Lisaks laenutamisosakonnale on raamatukogul lugemisruum, kus saab mugavalt ajalehti ja ajakirju lapata. Rael ütleb, et külastajate arv sõltub suuresti päevast, aga täitsa tühjaks ei jää ruum mitte ühelgi päeval.

Raamatukogu tihedad külastajad on needsamad mudilased maja teisest otsast. Eks ole see mõnus vaheldus tavapärasele lasteaiapäevale. Nii tullaksegi lugemissaali kokku, et natuke koos lugeda ja siis loomulikult mängida.

Väike raamatukogu ei saa endale lõputult suurt valikut erinevaid ajakirju ja ajalehti lubada. Siin tulevad aga appi külaelnikud, kes oma isiklikke ajakirju raamatukoguga jagavad. „Saan pakkuda rohkem, kui enda eelarve võimaldab," ütleb Rael. Naine räägib hiljutisest saagist, kus üks kodanik andis raamatukogule kahe aasta jagu ajakirju „Imeline teadus". Kaks aastat vana ajalehe lugemine ilmselt just väga paljusid ei huvita, aga vanu ajakirju tullakse sirvima küll. Teadus ju nii kiiresti ei vanane.

Riiulitel seina ääres on tõesti mitmekülgne valik lugemismaterjali. Mida siis üks vaikse külakese elanik kõige meelsamini loeb? Rael ütleb naerdes, et kõige populaarsemad on loomulikult kõmulised Kroonika ja Õhtuleht. Neid juba naljalt tellimata jätta ei saa.

Laenutusruumis näitab Rael seinale riputatud kahte pilti. Vanahõnguliste raamide sees vaatavad vastu Vilde ja Tammsaare. Need pildid leidis Rael maja pööningult. Ju olid need osa õppematerjalist, mis kunagi kooli pööningule unustati. Nüüd on nad raamatukogus uue hingamise saanud. Vanas majas on veel kindlasti nii mõndagi põnevat, mis uuesti avastamist ootab.

Sagimist on majas omajagu. Raamatukogus korraldatakse peaaegu iga kuu ka huumori- või kohtumisõhtuid. Veebruari lõ-

Purkus öeldakse naljaga pooleks, et iga aasta keegi ootab last. Nali naljaks, aga nii see kipubki tegelikult olema.

pus saab kohtumisõhtul näiteks Hardi Volmerit kuulama tulla. Neid õhtuid korraldab MTÜ Purculi, kes on võtnud Purku kultuurielu eest hoolitsemise oma õlule.

Nende õhtute raames on koolimajas käinud mitmed nimekad inimesed. Näiteks Riho Sibulat püüti pikka aega nõusse saada. Kuigi mees on Purkus sündinud, puikles ta ideele vastu. Kui ta lõpuks ära räägiti, kujunes sellest Raeli sõnul üks väga tore õhtu. Veel on Purkusse meelitatud näiteks Ivo Linna ja Tõnis Mägi.

Nii need õhtud kui ka MTÜ Purculi ise kasvasid välja sellest, et Purkusse hakati kutsuma erinevaid kunstnikke ja karikaturiste. 2010. aastal registreeriti MTÜ ametlikult ära. Eesmärgiks sai kohaliku elu edendamine ja kultuurielu arendamine. Huumoritemaatika jäi läbi aastate püsima. Purkus näitusi korraldanud kunstnikud-karikaturistid andsid oma töid MTÜ-le ja nii tekkis korralik kogu. Kaustadest tööde vaatamine ei ole aga just kõige mugavam. Nii kasvaski omakorda välja idee luua vanasse koolimajja huumorimuuseum.

Praegu saab majas uudistada Riho Tammekandi karikatuuride näitust.

Ede Talistu MTÜ-st Purculi ütleb, et inimeste kodust välja meelitamine on teinekord ikka vaevaline. Erinevad teemaõhtud on muutunud aga üsna populaarseks ning Ede sõnul tulevad sinna ka inimesed väljastpoolt Purkut.

Kasutuseta jäänud natuke õnnetu olemisega postimaja ootab uut omanikku.

Elamispiirkond

Raamatukogu selja taha jäetud, leian end jälle Purku südames, kohas, kus tee kolmeks hargneb. Uudistamata on jäänud veel vaid viimane teelõik. Esimesena selle ääres jääb silma natuke õnnetu olemisega postimaja. Rael raamatukogust ütleb, et see oli kunagi vallamaja, kuid viimati asustas seda Eesti Post. Nüüd on maja aga tühjaks jäänud ja vald on otsustanud selle maha müüa.

Postimaja kõrval on aga endine tuletõrjemaja. Tundub, et Purku inimeste seas on vanad majad hinnas. Tuletõrjemaja on korda tehtud ja täidab praegu elumaja ülesannet. Oma roheliseks värvitud torniga on ta vahva vaatepilt. Ehk ootab sama õnnelik saatus ees ka postimaja, kui see uue omaniku leiab.

Tee peal mängivad kaks väikest koera tagaajamist. Nii nagu nii mõneski inimeses on võõrad Purkus huvi tekitanud, kipuvad ka koerakesed seisatama ja üks käpp üleval võõraid pilguga mõõtma. Kui aga autost välja astuda, et pitsudega lähemat tutvust teha, pistavad nad punuma.

Nende sabas liikudes olen jõudnud piirkonda, kus asuvad Purku elanike kodud. Tee ääres on nii eramaju kui ka suuri kortermaju. Ühe maja aias asjatab ilmselt majapidamise perenaine. Majade vahel jalutab noor ema vankriga. Inimeste seas uitab tänaval ringi ka kellegi kass. Suurt sagimist Purku vahel ei ole, aga inimest päris tikutulega taga otsima ka ei pea.

Tundub, et Purkust on sellega ülevaade tekkinud. Kuuseheki tagant suurele teele tagasi pöörates jääb mind saatma tunne, et Purku on üks mõnus koht, kus vaikselt oma elu elada. Piisavalt suur ja tegus, et lootusetult igav ei hakkaks, ning piisavalt väike, et rahu nautida.

Armsa külapoe leti taga asjatab pikaajaline Purku elanik Ingrit.

MARITA RADIKO jaoks on suguvõsauurimine osa elust

Marita leiab, et sugupuude uurimises ei ole tänapäeval enam midagi keerulist või rasket.
Foto: SIIM SOLMAN

Katri Reinsalu

Eesti Genealoogia Selts tähistas hiljuti oma 25. aastapäeva. Viimased kuus aastat on seltsi all ametlikult tegutsenud ka Rapla osakond. Osakonna loomise ja juhtimise taga seisab Marita Radiko (31).

Marita meenutab, et genealoogia on olnud alati osa tema elust. Ta usub, et see on paljude seltsi liikmete jaoks nii. Kõik saab alguse kodust ja perekonnast. Marital on selline perekond, kus on sugupuust, põlvnemisest ja vanadest asjadest alati räägitud. Nii ongi huvi alati olemas olnud. See huvi ei piirdu oma perekonnaga, vaid laieneb ka näiteks kogu külale.

Tee genealoogiani

Marita lõpetas Rapla Vesiroosi gümnaasiumi. Üks osa sealse kooli õppekavast on koostada oma perekonna sugupuu. Naine leiab, et aktiivsem huvi genealoogia vastu tekkis just seda ülesannet täites. Koolis ei nõuta muidugi sugupuu väga põhjalikku ülevaadet. See koostatakse oma vanemate ja vanavanematega rääkides nii kaugele, kui inimeste mälu seda võimaldab. Muid allikaid kasutama ei pidanud. Oleks aga koolis nõutud nii suurt sugupuud, kui genealoogid praegu koostavad, oleks Marita juba tol ajal avastanud, et kaks tema klassikaaslast on ta kauged sugulased. Tol ajal jäi see saladuseks.

Tahtes aga põhjalikumalt oma sugupuud uurida, seisis Marita silmitsi probleemiga. Ühel hetkel said otsa andmed, mida vaid pereliikmetega rääkimise põhjal oli võimalik koguda. Ühelt poolt seab piirid inimese mälu, ja nagu ta ise räägib, ei tea tema isapoolne vanaema palju oma põlvnemisest. Marita vanaema ema oli vaeslaps ja isa leidlaps. Isapoolne vanaisa kaotas oma vanemad aga 11-aastaselt. Seega oli isapoolse suguvõsa kohta ainult mälestuste abil keeruline infot leida. Nii oligi Marita olukorras, kus infot ei olnud. See omakorda sütitas uut huvi oma põlvnemise vastu.

Õige pea pidi Marita informatsiooni leidmiseks hakkama kirikuraamatuid lehitsema. Kuid piisas neile pilguheitmisest, kui sai selgeks, et neist aru saamine on oodatust palju keerulisem. Igal kirikuõpetajal oli oma käekiri ja mõni neist oli paraku kehvemini loetavam kui teine. Lisaks on kirikuraamatutes kasutatud erinevaid lühendeid ja sümboleid. Nüüd nendib naine, et kui oleks pikemalt ja põhjalikumalt neid raamatuid koos abimaterjalidega uurinud, oleks ta ilmselt lõpuks ka aru hakanud saama.

Marita otsustas aga abi otsida. Selgus, et ka abi ei olnud naljalt kuskilt võtta. Kuni ta teed ristusid Ants Härmaga. „Ta oli esimene lahke inimene, kes oli nõus oma sugupuud jagama," ütleb Marita. Mees aitas nii nõu kui ka jõuga. Marita räägib, et sel ajal ei olnud genealoogid tegelikult nõus oma sugupuid jagama, sest tihtipeale kasutati neid näiteks kooli uurimustöödena. Autoriõigustest ei peetud väga lugu ja nii võiski juhtuda, et suurt aega ja vaeva nõudnud sugupuu esitas hoopis keegi teine enda koostatu pähe.

Kuna Ants Härma ja Marita on kauged sugulased, sai Marita mehelt ühelt poolt palju vajalikku infot omaenda sugupuu kohta - Härma oli kirikuraamatutes suure töö juba ära teinud. Teiselt poolt õppis Marita kirikuraamatuid tõlgendama ja sai ka ise infot juurde otsida. Ants Härma mängis olulist rolli ka Rapla osakonna loomisel ning käis esimestel kohtumistel alati kohal. Marita sai nüüd liita oma pereliikmetega rääkimisel kogutud info Härmalt saadud sugupuu omaga. Kirikuraamatute abil teab ta oma suguvõsa nii kaugele, kui see võimalik on ehk umbes 18. sajandi lõpuni.

Neli aastat pärast gümnaasiumi lõpetamist, 2006. aastal võttis Marita nõuks korraldada suguvõsa kokkutulek. Tavapäraselt jääb inimeste arv sellisel kohtumisel ikka alla saja. Selle suguvõsa kokkutulekust võttis osa 183 inimest. Kõik see organiseeriti kolme kuuga. Ja sellise inimhulga ühte kohta kokkukutsumine ei ole teps mitte väike töö. Järgmisel aastal möödub suguvõsa kokkutulekust kümme aastat ja Marita mõtleb uue korraldamisele.

margikogu Leninist. Marita leiab, et need asjad räägivad liikmete kohta tihtipeale rohkem kui mõni iseloomustus.

Tegelikult ei ole Eesti Genealoogia Selts rangelt ainult sugupuude uurimisele keskendunud. Pigem on tegemist ühe mõnusa seltskonnaga, kes kooskäimist naudib. Kokkusaamistel räägitakse ka niisama juttu ja jagatakse põnevaid leide. Marita jaoks on selle osakonna juhatajana olulisim küsimus, kas kõigil on ikka huvitav. Seetõttu kutsutaksegi erinevaid lektoreid. Neil on vabadus käia kuulamas ja õppimas asju, mis neid tõesti huvitab. Näiteks tahetakse koos köitmist õppima minna, sest sugupuu uurijatel kipub tihitipeale olema palju materjali, mis oleks vaja mingil viisil kokku köita.

Õpitud on ka gooti kirja, sest just selles kirjas on kirikuraamatud kirjutatud. Koos on ka Tallinna ja Tartu arhiivides seigeldud. Külaskäik KGB maa-alusesse arhiivi on tõeline elamus. Marita ei välista tegelikult ühtegi valdkonda, sest kui inimestel on millegi vastu huvi, siis saab see ka korraldatud.

Sugupuude uurimine on riigi taastamisest saadik aina populaarsust kogunud, sest vajalik info oli aina vabamalt kättesaadav.

Uusi liikmeid viimase pooleteise aasta jooksul juurde ei ole tulnud. Pigem on neid vähemaks jäänud, sest mõni vanem liige ei võta enam nii aktiivselt osa. Suletud grupp see aga kindlasti ei ole ja uusi liikmeid võetakse hea meelega vastu. Alles praegu oma sugupuu vastu huvi tundma hakanud inimestel on see õnn, et ees ootab terve seltskond inimesi, kes on valmis personaalselt abistama.

Sugupuu internetist

Sugupuude uurimine on riigi taastamisest saadik aina populaarsust kogunud, sest vajalik info oli aina vabamalt kättesaadav. Marita leiab, et praegu on see veidi ehk isegi vaibuma hakanud. Suurt huvi oma sugupuu vastu hakkasid inimesed tundma koos veebilehe www.geni.com tekkimisega. Leht pakub võimalust luua tohutuid sugupuude võrgustikke. Marita räägib, et külajutte uskudes ajas lehekülg nii mõnedki pered lõhki. Kui ikka selgus, et kuskil on veel mõni inimene, kes sinu isa ka oma isaks peab, siis oli sellest paksu pahandust. Kas neid jutte päris tõe pähe võtta saab, ei ole Marita kindel. Ei saa aga üle asjaolust, et tänapäeva kärgperes ongi tihtipeale sinu, minu ja meie lapsed.

Kui ehk esialgu võis jääda mulje, et oma sugupuu uurimisel tuleb pikki tunde mõnes kirikus veeta ja sealseid raamatuid lehitseda, saab tegelikult kõik hoopis oma kodu mugavuses ära tehtud. Kirikuraamatud on üles pildistatud ja neile on kõigil interneti vahendusel vaba ligipääs.

Virtuaalsetes lugemissaalides saab vaadata näiteks ajaloolisi talukaarte. Digitaliseeritud on ka näiteks kõik surnuaedadesse puutuv. Vaid maetu nime teades annab andmebaas infot tema sünni-, surma- ja matmiskuupäevade kohta. Kaardi pealt saab vaadata lausa haua täpset asukohta.

Seetõttu ütlebki Marita, et sugupuude uurimises ei ole tänapäeval enam midagi keerulist või rasket. Tuleb endale vaid alguses põhiteadmised selgeks teha ja saabki selgeks, et info leidmine on praegu väga mugavaks tehtud. Jääb ainult kokkukirjutamise vaev. Tõsi, mõneti võib materjalides infoauke esineda. Kuuldavasti on probleeme näiteks Rapla kihelkonnaga, sest siinne pastoraat on üle elanud tulekahju. Digitaliseerimata võivad olla ka mõned värskemad kirikuraamatud.

Omaette küsimus on muidugi see, kas paberile kirjutatut saab alati usaldada. Marita teab omast käest, et kuigi paberite järgi on tema vanavanaisaks kirjutatud üks nimi, ütleb vanaema, et paber valetab. Väga palju rohkem infot pärisisa kohta aga ei olegi. Marita jääb mõtlema, mis saab siis, kui ei ole enam neid, kes mäletaksid, et nimi paberil on vale. Pabereid enam muutma ei hakka ja üks hetk ongi ajalugu lõplikult ümber kirjutatud. Nii tulebki paraku tõdeda, et arvuti kasutamise oskuseta ei ole Eesti Genealoogia Seltsis tänapäeval eriti palju teha. Kirikuraamatuid füüsiliselt inimestele kätte naljalt enam ei anta. Selleks peab oluline põhjus olema, sest kui iga huviline neid lappamas käiks, ei oleks neist õige pea enam palju alles.

Rapla osakond

Otsides abi oma sugupuu uurimisel, ristusid Marita teed ka Eesti Genealoogia Seltsi juhatuse esimehe Raivo Mainega. Just tema utsitas Maritat tagant Raplasse osakonna loomisel. „Mina olen süüdi, et see eksisteerib," ütleb Marita naerdes.

Tegelikult olid genealoogiahuvilised Raplamaal juba aastaid koos käinud. Enne seltsi loomist tehti seda Mahtra talurahvamuuseumi peavarahoidja Rait Talvoja eestvedamisel.

Saamaks selgust, kui palju reaalselt huvilisi üldse maakonna peale kokku tuleb, otsustati korraldada sugupuude näitus. Esialgu saadi kokku Inglistel, et uurida, mida näitusele üldse üles panna. Huvilisi oli piisavalt ja õige pea pandigi Rapla keskraamatukogus üles sugupuude näitus. Sealsamas raamatukogus moodustati näituse viimasel päeval, 31. jaanuaril 2009 Eesti Genealoogia Seltsi Rapla osakond.

Juhatajaks valiti Marita, kelle õlule jäi kokkusaamiste organiseerimine ja natuke suurem vastutus. Juhataja asetäitjaks sai Rait Talvoja, kes ka väga aktiivselt seltsi tegemistes abistab. Tänasel päeval on liikmeid 19. Nende seas on nii noori kui ka vanemaid inimesi. On liikmeid, kes tegelevadki vaid oma sugupuu uurimisega, ja neid, kes aitavad erinevaid andmebaase koostada. Koos käiakse tavaliselt korra kuus.

„Kõik on väga toredad," kõlab Marita välkkiire vastus palvele seltsi liikmeid kirjeldada. Eks igaühe kohta võiks omaette iseloomustuse kirjutada. Marita leiab, et inimeste kirjeldamiseks on hoopis parem viis. Enne mõnda kokkusaamist on nad andnud liikmetele väikese ülesande. Kord paluti näiteks igaühel võtta kaasa midagi, mida ta hoiab tulevastele põlvedele, lootuses, et see on väärtuslik. Kaasa võetud asjade seas oli näiteks umbes saja aasta vanune armastuskiri, põnevad Iraagi metallrahad, helkur, piibel ja Marita enda

Swedbank

Kui Sulle pakub huvi finantsvaldkond ja naudid klienditeenindamist, on see töökuulutus mõeldud just Sulle.

Swedbanki **Rapla kontor** otsib oma meeskonda julget ja initsiatiivikat

KLIENDINÕUSTAJAT, kes soovib:

- teenindada kliente sõbralikult, kiirelt ja professionaalselt;
- nõustada kliente ning pakkuda sobivamaid pangateenuseid;
- end arendada, omandada uusi teadmisi ning neid töös rakendada.

Tule tööle!

Konkursi tähtaeg: **16. veebruar 2015**

Uuri töö kohta täpsemalt: www.swedbank.ee >Swedbankist> vabad töökohad > Kliendinõustaja (Rapla kontor)

Eesmärk pühitseb abinõu?!

Aivi Meister,
Nõmme küla külavanem

Alljärgnevat teemat üles võtma ajendas minu isiklik solvumissegune häiritustunne, ehkki olen senini solvumist pidanud pigem rumalate inimeste pärusmaaks. Aga ilmselt olengi rumal, vähemasti nõnda tunduvad viimasel ajal arvavat kinnistuostusooviga firmad, kes nii meilitsi kui ka kõnetraadi kaudu (varsti tõenäoliselt ka sõna otseses mõttes) uksest ja aknast sisse pressivad.

Kuivõrd teadaolevalt ei ole ma osutunud ainukeseks „õnnelikuks väljavalituks“, on ilmselt selle kirjatüki sisu äratuntav paljudele.

Nimelt on jonnaka järjekindlusega alustatud klaperjahti minu pisikese maatükikese peale, mis on saavutanud hämmastava populaarsuse, suisa nii, et ühtekokku olen saanud juba kolm „suurepärast“ pakkumist, piisaks vaid jah-sõnast, kui kõik muud tülikad ostu-müügiga kaasnevad toimingud ette-taha ära tehtaks.

Näide minu töömeilipostkasti potsatanud jaanikuisest esimesest „linnukesest“:

Tere lp Aivi Meister!

Maakatastri andmetel kuulub Teile xxxxx xxxxxx külas xxxxx kinnistu kat. tunnusega xxxxxxxxxxxxx, mille ostust xxxxx xxxxxxxx xxxxxxxx xxxxxx on huvitatud. Kui Te olete huvitatud maatüki müügist, teeksime meeleldi omapoolse hinnapakkumise.

Meie esmane hinnapakkumine koostatakse maakatastris olevate andmete põhjal. Kindla müügisoovi puhul vaatab kinnistu üle hindaja ja teeb täpse ja hetke turuolukorda arvestava pakkumise.

Palun andke mulle teada, kas soovite kinnistu hinnapakkumist.

Palun andke ka sellest teada kui Te ei soovi oma kinnistuid müüa.

Kui Teil on küsimusi ostumüügi protseduuri vms kohta, vastan meeleldi nii e-maili kui telefoni teel.

Nõndaks. Olen nõus, et kõik võivad müüa-osta-vahetada mida iganes, aga ma ei ole kohe kindlasti nõus sellega, et keegi võtab endale õiguse hakata minu asjades sorima ja kui miski juhtumisi meeldib, siis hakkab järelejätmatult seda endale nuiama. Kõik ju selles mulle saadetud kirjas pealtnäha tore ja kena, pakkumine viisakas vormis ja on antud ka suuremeelne võimalus eitavalt vastata. Minul aga tekib küsimus, et mis pagana pärast ma peaksin ülepea kellelegi midagi teada andma, veel vähem eitavalt, kui mul pole hetkekski pähe turgatanud oma maalapikest turule viia.

Tookord helistasin kirja lõpus olevale numbrile ja andsingi teada, aga hoopis kolmanda võimaliku variandi - et olen sellisest minu eraelu puudutavast pöördumisest väga häiritud. Seepeale sain üllatunudhäälse vastuse, et mina olevat küll esimene (jäi mulje, et tõenäoliselt ka viimane) sellise suhtumisega inimene, enamik olnud väga tänulikud. Selle põhjal pidanuks tundma end erandliku jonnaka eeslina, kes head tehingut siis ka ära ei tunne, kui see talle põlvega tagapalgeisse müksib. Teised oleksid justkui kõik suisa õnnelikud, et selline helde võimalus koju kättetoodult sülle kukkus. No miks ma ei usu seda küll?!

Vahepeal ei ole paljuks peetud teisegi ettevõtte poolt mind meilitsi meeles pidada analoogse suurepäraselt serveeritud tehinguvõimalusega, mille jätsin lihtsalt tähelepanuta, kustutasin kirja ning ei mäleta kahjuks enam ka saatja nime. Aga viie päeva tagune telefonitsi pöördumine ajas pehmelt öeldes kopsu üle maksa ja osutus viimaseks piisaks karikas.

Seekordseks ostuhuviliseks oli juba kolmas firma, mille nime lasin kõrvust mööda, kuivõrd mind kõnetati koduselt eesnimepidi, mis hetkeks pani arvama, et helistajaks mõni tuttav. Küll aga ei läinud kõrvust mööda juba-kuskilt-kuuldud-nähtud algusega tekst, et neile teadaolevalt kuulub mulle kinnistu seal ja seal jne. Pean siinkohal tunnistama, et mu reageering ehk ei kuulunud viisakaimasse kategooriasse (sarkastiline hääletoon).

Laias laastus kõlas minu nägemus asjast nii, et nõnda uskumatu, kui see neile ka tunduda võiks, aga minu näol ei ole tegemist seniilse vanainimesega, vaid täiesti teovõimelise isikuga, kel muu hulgas hämmastaval kombel säilinud ka otsustusvõime. Lisaks, olles omandanud mõningase võime kasutada imeleiutist internetti, olen suuteline tungiva kinnistumüügi soovi korral leidma ise meelepärase ostja.

Pidasin vajalikuks ka mainida, et selline pommitamine on ahistamiseni häiriv. Muuhulgas esitasin ka vastuküsimuse, et kuivõrd helistaval proual on suure tõenäosusega maja või korter, kas ta äkki ei oleks huvitatud selle müümisest - mul ehk oleks huvi osta. Mispeale sain vastuseks, et miks mitte, hea hinna puhul kindlasti oleks nõus müüma. Njah.

Kuivõrd mind haaranud tundmus oli valdav pahameel, jäi küsimata, mis otstarbeks siis õigupoolest ostetakse jupike siit ja lapike sealt maad kokku. Kuna tagantjärele tarkusena oleks iseenesest olnud huvitav kuulda, mis saatus noile maile määratud, helistasingi samal numbril tagasi, korduvalt, aga vastus jäigi saamata, sest kutsuvale toonile vaatamata keegi enam minuga rääkimiseks huvi ei ilmutanud.

Kui nüüd pisut spekuleerida, siis ei ole vist väga asjakohatu siinkohal märkida „Pealtnägijas“ pikalt-laialt lahti harutatud tiigiteemat Pärnumaal Rail Balticu trasside äärsetel maadel – kullahinda väärt kruus ja liiv välja ning valmibki „tiik tiigi“ järel. Ja olevat need hiidtiigid eelkõige ääretult vajalikud tuletõrje veevõtukohad, mis iseenesest tähendab, justkui nendes Maarjamaa piirkondades, kust hakkab vihinal läbi kihutama tulevikurong, on ühtäkki prognoositavad metsatulekahjulained. Uskumatu lugu tegelikult, mis toimub. Et siis „Eesti Tiigiriigiks“?!

Ühesõnaga. Ei pea olema ekspert ega geenius, et viia kokku kaks otsa – võimalik RB trassiala ja äkitselt lahti läinud maaostusoov samadest piirkondadest. Sest minu näite puhul pole seniajani sellisel survestatud kujul keegi ihanud nõnda palavalt enda valdusse suures mastaabis tühise suurusega kinnisvaralapikest.

Eelkõige on minu vaatenurk subjektiivset laadi ja võimalik, et reageerin üle, aga teise võimalusena siiski mitte. Ja kui silme ette tuleb too õnnetu Surju vald, mida aukliku Šveitsi juustuga võrreldud, hakkab kurb ning kahju mõeldes, et leidubki ju kinnistuomanikke, kes (heausksena) esmapilgul soodsana näiva tehingu õnge lähevad ja hiljem on sunnitud seirama ebamääraselt laiuvat songermaad. Ja siis pole enam vahet, kas on vähem või rohkem JOKK.

Ausalt öeldes ei kujuta ette, kuis näiteks meie armsas väikeses Nõmme hajakülas haigutaksid majade vahel mitmehektarilised augud, mis tähendavad lõplikult ja rõvedalt rikutud maad. Ei ole meie külas õnneks ühtki inimest, kes vaimusilmas õhinal tervitaksid võimalust suvehommikuti karastavaks ujumistiiruks otse talutrepilt „tiiki“ sumatada või talvel naabritega külakesksel hiiglaslikul uisuväljal piruette harjutada. Meil ollakse seda meelt, et läbi aegade vilja kandvad maad kandku kenasti vilja edasi. Silmale kenam ning hingele ja kehale kosutavam.

Lubadustega ei lahmita

Eugen Veges

Mida valituks osutumise nimel ei lubata! Kui aga seadusesättel puudub kate, siis pole sellest kasu.

Lahkan sotside miinimumpalga 800 eurole tõstmise lubadust. Lubada tuleks seda, millest jõud üle käib. Sotside lubadus sarnaneb võbiseva mulliga, millest valimiste järel õhk välja lastakse.

Palgad (sh ka miinimumpalk) on kasvanud ja kasvavad tulevikus. Seda ilma erakondade ponnistusteta. Kui kaupade ja teenuste ostukorv poleks samas taktis liikunud, tulnuks käsi plaksutada. Palgakasv võinuks kiiremgi olla, kui ühiskonnas poleks langetatud takistavaid otsuseid. Palgatasemed on madalad, protsendiline võrdlus eksitab.

Tulgem aga arvu juurde, millega sotsid valijaid pimestavad. Kui palgasaajate arvuks võtta 634 000 (hinnanguliselt III kv 2014, statistikaamet), siis tuleks peatada 221 900 palgasaaja (ca 65% palgatöötajatest saab keskmist brutokuupalka või sellest vähem ning 35% üle keskmise, statistikaamet) palgakasv, kuna vastasel korral muutuks palgakasvuga kaasnev summa veelgi hirmuäratavamaks.

See on küll osade suhtes ebaõiglane (eestlase keskmine palk kerkib, paljud neist langevad alla keskmise palga saajate hulka), kuid lööme sellele käega ja läheme arvutuskäiguga edasi.

Teisaldame varasemate aastate (2008) palgagruppide detsiilid (kümnendike suuruste) tänapäeva. See võimaldab vajaminevat summat adekvaatsemalt tuletada. Mida arvutuskäik näitab? Näitab seda, et miinimumpalga kasvatamiseks (800 eurole) kulub tänasest ligi 2,5 miljardit eurot enam (aastas). Kui sotside lubadus kohe teostada, kerkiks keskmise eestlase palk 24 protsenti. Summa on võrreldav kolmandiku riigieelarvega. See on peaaegu kaks ja pool korda suurem sellest, mis laekus Eesti riigieelarvesse 2013. aastal Euroopa Liidu struktuurifondidest. Selliste numbritega ei tohiks lahmida.

Lubada tuleks saavutatavat. Sotside lubadus sarnaneb võbiseva mulliga, mis peagi tühjaks lastakse. Tegemist on sarnase valega nagu viie jõukama riigi hulka jõudmine, kodukulude langetamine jms.

Palgad on kasvanud ja jäävadki kasvama. Lubadustega aga ei tohiks lahmida, petmine pole ilus.

VAT TEATER
www.vatteater.ee

KARIN JA PEARU

TAMMSAARE KANGELASTE KAUAOODATUD KOHTUMINE

Autor: **Andrus Kivirähk** / Lavastaja: **Aare Toikka** / Kunstnik: **Kaspar Jancis** / Valguskujundaja: **Sander Põllu** / Video: **Peeter Ritso** / Osades: **Katariina Unt**, **Raivo Trass** ja **Meelis Põdersoo**

11. veebruaril kell 19.00 Võru Kultuurimajas Kannel ning 19. veebruaril kell 19.00 Rapla Kultuurikeskuses

Piletid müügil Piletilevi ja Piletimaailma müügipunktides

O-I: GLASS IS LIFE

O-I Production Estonia AS

Iga päev jõuavad tuhanded maailmakuulsad tooted O-I klaaspudelitesse ja -purkidesse pakendatuna miljonite tarbijateni kogu maailmas. Turuliidrina Euroopas, Põhja- ja Lõuna-Ameerikas ning Aasia Vaikse ookeani piirkonnas annab O-I oma klientidele võimaluse viia nende tooted tarbijateni parimat maitset, puhtust, visuaalset veetlust või väärtust pakkuvas pakendis. 1903. a asutatud O-I on enam kui 100 tegutsemisaasta jooksul laienenud 21 riiki, omades rohkem kui 80 tehast üle kogu maailma. Ettevõttes töötab üle 24 000 inimese. Euroopas on ettevõttel 37 tehast 10 riigis ning ligemale 9000 pühendunud töötajat. 1995. a ostis O-I Järvakandi Klaasitehase Eestis. Lisainfo www.o-i.com.

Otsime Järvakandi tehase meeskonda

AUTOMAATIKUT

Sobiv kandidaat omab:
- **Automaatikualast haridust**
- **Arvestatavat tehnilist taipu**
- **Valmidust meeskonnatööks**
- **Kasuks tuleb eelnev töökogemus**

Omalt poolt pakume:
- **Põnevat tööd rahvusvahelises ettevõttes**
- **Enesetäienduse ja arengu võimalust**
- **Suurepärast meeskonda**
- **Sisseelamisperioodiks elamispinda**
- **Konkurentsivõimelist töötasu**

Kandideerida soovijatel palume saata enda andmed koos elulookirjeldusega ethel.moora@eu.o-i.com
hiljemalt 26.02.2015

Minister Urve Palo lubas Raplale kiirrongipeatust

Vivika Veski

Majandus- ja taristuminister Urve Palo lubas Rapla maakonnale Rail Balticu kiirrongipeatust ja regionaalset rongi Rail Balticu raudteele.

Nädala eest Raplamaad külastanud minister Urve Palo visiit lõppes vestlusringiga Rapla maavalitsuses. Seal osalesid Rapla maavanem Tõnis Blank ning maavalitsuse, maakonna ettevõtlusorganisatsioonide ja Raplamaa Omavalitsuste Liidu (ROL) esindajad.

Rapla vallavolikogu esimees Tarmo Lukk küsis Sotsiaaldemokraatlikku Erakonda kuuluvalt Urve Palolt, mida sotsiaaldemokraadid valimiste eel Raplamaale lubavad.

„Rail Balticu peatust," kinnitas Palo. „Ja sellega seoses ka regionaalset liiklust."

Ta ütles, et töötab juba praegu ministrina selle nimel, et Raplasse tuleks kiirrongi peatus, lisaks Pärnule ja Tallinnale. Tehnoloogiliselt on võimalik peatada kiirrong lühikeseks ajaks, märkis Palo.

Rapla maavalitsuse planeeringute nõunik Veiko Rakaselg küsis ministrilt, kui reaalne on see, et lisaks kiirrongile hakkab Rail Balticu raudteel sõitma ka kohalik rong.

„See on väga reaalne," vastas Palo. Ta ütles, et on andnud korralduse koostada planeeringud sellises võtmes, et kust raudtee läheb asula lähedalt, planeerida sinna ka perroon ja peatus.

Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna juhataja Ülo Peets tõdes, et praegu töötab peaaegu iga omavalitsus, kust trass läbi läheb, erineva visiooniga – kes usuvad, et regionaalliiklus tuleb, tõmbavad raudteed endale lähemale, kes ei usu, lükkavad eemale.

Palo lisas, et ehitama hakatakse seda raudteed, kui kõik läheb plaani järgi, mitte varem kui 2019. aastal.

Märkusele kompensatsioonimehhanismi kohta vastas Palo, et on kahetsusväärne, et praeguseks ei ole välja töötatud väga selget kompenseerimismehhanismi.

„Küll on antud lubadused ja ma arvan, et riik peab neist kinni," kinnitas Palo. Ta lisas, et neid maju, mis raudtee tõttu kahju saavad, on tegelikult vähe, aga iga maja on oluline ja tähtis.

Minister viitas, et kohe-kohe on lõppemas hange, millega tellitakse Rail Balticu põhjustatavate kahjude korvamise analüüs (tähtaeg 13. veebruar 2015 – *toim*). Ta ütles, et hanke võitnud ettevõte töötab kompenseerimismehhanismid välja, vaadates ka teiste riikide, sealhulgas Põhjamaade kogemust.

„Muidugi oleks võinud seda teha juba mitu aastat tagasi, aga kahjuks on nii nagu on," tunnistas minister. Ta lisas, et nad ei saa siiski oodata selle analüüsi tulemusi, enne kui Rail Balticu projektiga edasi lähevad, sest rahataotlus Euroopa Ühendamise Rahastule tuleb esitada selle kuu lõpuks.

Kõneldi veel Via Baltica maanteest, Rapla-Tallinna maanteest, maanteede puhketaskutest jm.

Urve Palo rääkis ka riiklikult toetatud üürielamute programmist, mis kuulub sotsiaaldemokraatide valimisprogrammi. Enne vestlusringi oli Palo külastanud Akzo Nobeli värvitehast Raplas. Ministri sõnul oli sealne juht tunnistanud, et nende jaoks oleks see oluline küll, et noortel spetsialistidel oleks võimalik töökoha lähedal kodu rentida. Palo viitas, et Põhjamaad ehitavad juba aastakümneid igal aastal selliseid elamuid, näiteks Soomes ehitati eelmisel aastal üle nelja tuhande üürikorteri.

Praegu on Palo sõnul probleem selles, et pangad ei anna üürimajade ehitamiseks laenu. Riiklikult toetatud üürielamute programm ei tähenda Palo sõnul siiski seda, et riik jääbki peale maksma, vaid riik aitaks seda ainult käima tõmmata.

Majandus- ja taristuminister Urve Palo Rapla maavalitsuses. Foto: SIIM SOLMAN

Laenuga majandus käima

Arutleti ka, kas riik peaks võtma laenu. Palo rääkis, et üks OECD (Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon) esindaja oli seda talle hiljuti kitsama ringi vestluse käigus soovitanud.

„Ta ütles, et ei tea, et oleks sellist soovitust varem kellelegi andnud – palun võtke laenu, teil on vaja investeerida infrastruktuuri, teil on vaja investeerida tootmisesse," rääkis Palo.

Eesti saab Euroopa Liidus kiita eelarve tasakaalu eest, kuid mis Eestile sellest tublidusest kasu on, andis minister edasi vestluse sisu. Ka ühekaheprotsendilise miinusega eelarves oleks Eesti endiselt Euroopa „tublide" seas, oli OECD esindaja tõdenud.

„Muidugi ei tohi laenu võtta selleks, et maksta pensioni või toetusi, aga kui investeerida ehitusse või ka elamute soojustamisse, siis see elavdab majandust, loob töökohti, toob maksutulu," ütles Palo.

Pranglimine Raplamaal

Väino Kundla,
pranglimise piirkondlik koordinaator

Ka sel aastal jätkub traditsiooniline peastarvutamise võistlus pranglimine. Võistluse formaat on pisut muutunud – vabariiklik finaalvõistlus toimub aprillis samuti kohtadel (õpilaste jaoks oma koolis).

Raplamaal osaleb võistlusel 9 kooli õpilasi, I voorust võttis osa üle 900 võistleja. Noorimatest (Sirgujad – 0-3. kl) on seni tublimad Rapla ÜG ja Märjamaa G õpilased, Oskajate (4.-6. kl) paremikus on Märjamaa G, Kohila G, Kehtna PK ja Valtu PK õpilased. „Vanakeste“ (7.-12. kl ja täiskasvanud) seas troonivad Rapla ÜG ja Kehtna PK õpilased, aga noortele pakuvad tõsist konkurentsi ka mitu õpetajat.

Vabariiklikku finaali pääseb kolmest voorust kahe parema tulemuste alusel, praeguse seisuga peaks sinna jõudma kümmekond meie maakonna võistlejat, aga eks III voor teeb siingi oma korrektiive. Igal juhul on oma seisu parandamine veel kõigil võimalik. Lõppsihiks võiks igaühe jaoks olla ikkagi osalemine MM-il, ehk nagu ütles Raul Rebane: „Igaühe jaoks on kuskil oma kuld.“

Maakondlik finaalvõistlus toimub tõenäoliselt märtsi lõpus Raplas, finaali kutsume eelvõistluste tulemuste põhjal 10-15 oma võistlusklassi paremat.

Eesti Kooriühing jagas aastapreemiaid

Katri Reinsalu

Eesti Kooriühing valis aasta kooriplaadiks kammermeeskoori JÕUD CD „Liiv, meri ning mõtted“. Kooriplaadi kategoorias oli nominendiks ka „Riinimanda südamesalv“ ning Tõnu Soosõrv aasta orkestridirigendi kategoorias.

Urve Uusberg (esiplaanil) ja Riinimanda. Foto on illustreeriv. Foto: JAAK KADARIK

Eesti Kooriühing jagab igal aastal preemiaid tunnustamaks koori- ja puhkpillimuusika valdkonnas tegutsevaid inimesi ja kollektiive. Jaanuari lõpus Estonia kontserdisaalis toimunud galal kuulutati välja 2014. aasta laureaadid.

Aasta kooriplaadi kategoorias olid raplamaalased esindatud koguni kahe plaadiga. Rahvakultuuri Keskuse Raplamaa spetsialist Anne Ummalas oli preemiale esitanud CD „Riinimanda südamesalv“, mille dirigent on Urve Uusberg. Kammerkoor Head Ööd, Vend ja Eesti Segakooride Liit esitasid aga kammermeeskoori JÕUD plaadi, mille dirigent on Pärt Uusberg. Aasta kooriplaadiks kuulutati just viimane. Pärt Uusberg oli ka koorihelilooja preemia nominent.

Urve Uusberg ütles, et siseringi inimestele on Eesti Kooriühingu tunnustus äärmiselt oluline. „See on väike pai ja märkamine.“ Aastakontsert on kui siseringi inimeste kogunemine, kus saal on täidetud inimestega, kes on üksteise tegevusega kursis. Kontsert on pidulik ja armas ning sinna tullakse hea meelega. „Minu jaoks on see hea võimalus kõigest hetkeks rahu saada ja siis jälle uue hooga edasi minna,“ rääkis Urve Uusberg.

Pojaga samale preemiale pürgimine tegi talle vaid heameelt. Eesmärk ei olnud võit, vaid see, et mõlemad plaadid said sisse lauldud ja on vaid tore, et neid märgati. Urve ütles naerdes, et noored ongi lihtsalt palju targemad, sest on varem õppima hakanud. „Mul on alati siiralt hea meel,“ ütles ta.

Lisaks oli Riinimanda kooristuudio abiks plaadi „Liiv, meri ning mõtted“ koostamisel ning sellel laulab ühtlasi väga palju Rapla mehi. Loomulikult on Urve Uusbergil hea meel, et ka Riinimanda plaat nomineeriti. Riinimanda salvestus kulges kahe aasta jooksul Maido Maadikuga, kes on mitmeid Riinimanda salvestusi teinud.

Pärt ja Urve Uusberg ning nende juhitavad koorid on olnud võitjate ja nominentide hulgas ka varasematel aastatel. Uue nimena oli tänavu aasta orkestridirigendi preemiale esitatud Tõnu Soosõrv, kes juhib Rapla maakonna noorte puhkpilliorkestrit.

“Noorte ja laste puhul on väga oluline, milliste inimestega nad kokku puutuvad. Need inimesed mängivad olulist rolli noorte edasiste valikute langetamisel ning nende väärtusruumi kujundamisel,“ rääkis Urve Uusberg. Ta kirjeldas Tõnu Soosõrve kui vaimult suurt inimest, kes on heatahtlik, tark, tagasihoidlik, delikaatne ja kohtleb iga pillimängijat austusega.

Märjamaa kunsti- ja muusikakooli direktor Maiu Linnamägi, kes esitas Tõnu Soosõrve preemiale, ütles, et tegemist on mehega, kes on 15 aastat sisuliselt vabatahtliku tööna puhkpilliorkestrit juhatanud. Just Tõnu Soosõrv on viinud orkestri sellisele tasemele, nagu ta praegu on. Linnamägi rääkis, et Tõnu usaldab orkestri ette ka noori dirigente, on väga kannatlik ning oskab väga hästi arvestada oma õpilaste tegelike võimetega.

Kuigi nominente saavad esitada paljud, leidis Linnamägi, et nad kõik on seda tunnustust ka väärt. Ta lisas rõõmsalt, et jätkab Tõnu esitamist ka tulevikus.

Yoko Alender. Foto: SIIM SOLMAN

Yoko Alender kohtus ettevõtlike Raplamaa naistega

Siim Jõgis

Yoko Alenderi arvates on poliitikas kõige olulisem jääda iseendaks, elada elu täiel rinnal, kuulata ja suhelda inimestega.

Eelmise nädala kolmapäeval külastas Raplat Yoko Alender, kes on eesootavatel valimistel Reformierakonna kandidaat. Päeva jooksul külastas ta Minna Sahvrit, Ridiradiralla OÜ Janne lastehoidu, Raplamaa kaasaegse kunsti keskuses rändnäitust “Kohatu” ning osales õhtusöögil restoranis Ra koos MTÜ Ettevõtlikud Naised Raplamaal esindajatega.

Õhtusöögil avanes kohalolijatel võimalus kandidaadile küsimusi esitada. Üks neist puudutas Yoko nime. Kust see pärit on? “Eks ikka biitlitelt,” vastas Alender. Küsimusele, mis on tema sõnum poliitikas, vastas Yoko Alender: “Poliitiku kuju ei ole kivisse raiutud. Ma võin olla poliitik naise, ettevõtja ja nelja lapse emana.”

Te kandideerite Harju- ja Raplamaal. Küllap peate selle piirkonnaga tundma mingit sidet. Mis on teie kõige tihedam side Rapla maakonnaga?

Minu maaelamine asub Kuusalu vallas. Minu ema on elanud Salmiste külas juba viisteist aastat. Olen käinud seal suvitamas ja maaelu nautimas pikka aega.

Üldiselt ma arvan, et kogu Harju- ja Raplamaa on väga tihedalt seotud pealinnaga. See side on täitsa olemas ja minu jaoks on põnev, et olen saanud kohtuda inimestega, kes siin ettevõtlusega tegelevad ja oma elu elavad. See on põnev, sest ma elan Põhja-Tallinnas ja sealse eluga olen nagunii kursis.

Kas te olete hinges maailmaparandaja?

Eks ma ikka olen. Mulle meeldib see ütlus: “Mõni inimene valib ilusa koha, kuhu minna, aga teised tahavad ilusaks teha iga koha, kus nad on.”

Kas poliitika on õige koht, kus te saate maailma parandada?

Ma arvan, et saan maailma parandada igas oma päevas ükskõik kus ma viibin. Seni, kuni ma ise arenen, olen positiivne ja suhtlen inimestega, pakub ka poliitika selleks võimalusi.

Kust pärineb teie huvi poliitika vastu?

Mind on lapsest saati kasvatatud analüüsima, mida ma maailma asjadest arvan ja seda välja ütlema. Sealjuures ka oma tegude eest seisma, vastutust võtma, ise hakkama saama ja oma panust andma.

Kas see, et teil puudub varasem kogemus parlamendis, on pigem teie eelis või nõrkus?

Ma ei pea seda väga oluliseks. Alguses on puht tehniliselt vaja olukorda sisse elada. Kõige olulisem on jääda iseendaks, elada elu täiel rinnal, kuulata ja suhelda inimestega. Kindlasti on poliitiku roll ka tasakaalustada erinevaid huvigruppe.

Üldiselt olen ma üsna kiire õppija ja puhtalt praktiline pool ei ole minu jaoks probleem.

„Mäng“ esietendub Vesiroosi gümnaasiumis

Stina Andok

Rändteater Vaba Vanker on koostöös tuntud näitlejatega loonud lavastuse „Mäng“, millega puudutatakse praegusele ajastule olulist teemat, ekraanisõltuvust.

Lavastus põhineb näitleja Peep Maasiku esimesel näidendil „Mäng on väikese inimese töö“. Maasik mängis kaasa ka Vaba Vankri lavastuses „Kiigeldes priiks“. Vaba Vankri loominguline juht ning „Mängu“ produtsent Maili Metssalu selgitab, et varem aastaid Viljandi laste- ja noorteteatri REKY näitlejana töötanud Maasikul tekkis idee näidendi kirjutamiseks teatripublikusse siginenud nutitelefonidest ja tahvelarvutitest, millega etendust filmitakse ega vaadata enam otse.

Lavastuse „Mäng“ tegijaiks on lisaks produtsent Maili Metssalule lavastaja Loore Martma, kunstnik Marion Undusk, helikunstnik Maarja Soomre ning näitlejad Ivo Reinok, Rauno Kaibiainen, Kirsti Villard ja Jaan Pehk. Kuigi mitme lavastuses kaasa tegeva näitleja nimed on laiemale üldsusele juba tuttavad, sai grupp just sellises koosseisus kokku pandud eelkõige tänu sellele, et neid seovad omavahel tugevad sõprussidemed, vastastikune austus ning ühine visioon.

Lavastaja Loore Martma räägib, et kuigi ekraanisõltuvuse teema on lavastuses keskne, ei soovi nad sellega nutiseadmete kasutamist kritiseerida ega olla hinnangulised või moraliseerivad. Pigem nähakse lavastusega võimalust pöörata teemale senisest enam tähelepanu ning ergutada lapsevanemaid, õpetajaid ja kooliõpilasi nutiseadmete liigse kasutamise üle arutlema.

„Nutiseadmete ja arvuti liigne kasutamine võib pärssida lapse sotsiaalseid oskusi,“ selgitab Martma ning rõhutab, et oluline on leida tasakaal nii, et laps saab arendada vajalikke oskusi nii virtuaal- kui ka reaalmaailmas.

Lavastust on oodatud vaatama kõik, kuid põhisihtgrupp on 11-13-aastased noored, ka lavastuse tegelased jäävad samasse vanusegruppi. Lavastuse peategelane Juss on tugevalt digimaailma haaratud poiss. „Ekraanisõltlane ehitab endale ideaalseima Facebooki lehekülje, on avatud, *share*'ib ja *like*'ib kõike, aga päris elus ei vaata inimestele otsa või ei käigi kuskil, on vaid kodus,“ kirjeldab lavastaja Loore Martma, kuidas virtuaalmaailm muudab inimese olemust.

Rolli sisse elamiseks mängisid lavastuses kaasa tegevad näitlejad ise samuti mitmeid tunde arvutimänge ning avastasid, kuidas ajapikku kaob taju reaalsuse ja virtuaalsuse vahel.

„Lavastusega me küsimegi selle küsimuse – aga mis siis on päris? Kui arvutimängus sa jooksed ja hüppad, aga päriselus sa enam ei jookse...“ kirjeldab Martma, kuidas lavastusest käib läbi justkui kolm olemise tasandit. Teise tasandi moodustavad näitlejad ise, etendades seda lugu, ning kolmas tasand on päris elu, kus me selles ajas ja ruumis kokku saame.

„Eesmärk on panna noored endalt küsima, mis on see päris ja kuidas seda väärtustada.“ Martma loodab, et nad suudavad oma lavastusega ka õpilasi endid virtuaalmaailma ja päris maailma tasakaalustatust hindama panna.

Lavastuse esietendus on 18. veebruaril kell 12.30 Rapla Vesiroosi gümnaasiumis. Etenduse produtsent Maili Metssalu ja üks osatäitjatest Kirsti Villard on Rapla juurtega. Tänu sellele ja heale koostööle Rapla Vesiroosi gümnaasiumiga esietendus just sinna sätitigi.

Esietendusele on lisaks noortele oodatud ka kõik noortega töötavad ja kultuuritööga seotud inimesed kogu Raplamaalt, et pärast etendust ühiselt arutleda ekraanisõltuvuse teemadel. Kureeritud vestluseks on kohale kutsutud internetipsühholoogia spetsialist Kätlin Konstabel.

Rändteatrile kohaselt on plaan minna lavastusega mööda Eestit ringi rändama, et see inimesteni viia. Kevadel on kavas veel kaks etendust, Türil ja Tallinnas. Rändteatri Vaba Vanker lavastust „Mäng“ on võimalik kutsuda oma kodukandi koolis või kultuurimajas etendama veel sügisel.

Kõiki lavastuses kaasa tegevaid inimesi seovad omavahel tugevad sõprussidemed, vastastikune austus ning ühine visioon. Lavastaja Loore Martma (paremal) naudib näitlejate Rauno Kaibiaineni, Jaan Pehki ja Ivo Reinoki tööd,

Fotod: JAAK KADARIK

Mis on päris? Sellele küsimusele otsivad vastust lavastuse peategelane Juss (Ivo Reinok) ja tema sõber (Kirsti Villard).

Juristi nõuanne

Valveaja arvestamisest ja tasustamisest

Lugeja küsib: Millised on valveaja kohaldamise piirangud?

Vastab Tööinspektsiooni tööinspektor-jurist Anne Simmulmann: Valveaeg ei ole tööaeg ega puhkeaeg. Valveaeg on aeg, mil töötaja ei ole kohustatud täitma tööülesandeid, aga on kohustatud olema kokkulepitud tingimustel valmis tööandja korralduse alusel tööülesandeid täitma asuma. Kuna valveajal ei saa töötaja täiel määral puhkamisele keskenduda ning peab olema vajadusel valmis kohe tööülesandeid täitma, on õigustatud valveaja eest tasu maksmine 1/10 ulatuses kokkulepitud töötasust.

Näiteks kui töötaja töötasu on 12 eurot tunnis, peab tööandja valveaja tunni eest maksma 1,20 eurot. Valveaja osa, mil töötaja asub tööülesandeid täitma, loetakse töölepingu seaduse § 48 lõike 3 alusel tööajaks ning selle eest peab tööandja maksma töötajale kokkulepitud töötasu. Valveaega saab rakendada töötaja ja tööandja kokkuleppel. Valveaja rakendamisel peab tööandja tagama töötajale igapäevase ja iganädalase puhkeaja. Töötajal peab igapäevane puhkeaeg olema vähemalt 11 järjestikust tundi. Tööaeg saab seega olla maksimaalselt 13 tundi.

Näiteks juhul, kui töötaja tööaeg on 8 tundi päevas ja tema tööpäevasisene puhkeaeg on 30 minutit, võib töötajat samal päeval rakendada valveajale täiendavalt 4 tundi ja 30 minutit. Samuti peab kinni pidama iganädalase puhkeaja nõudest, mille kohaselt peab töötajale jääma 48 tundi järjestikust puhkeaega seitsmepäevase ajavahemiku jooksul. Summeeritud tööaja arvestuse korral peab iganädalane puhkeaeg olema vähemalt 36 tundi.

Asbesti sisaldavad vanad ehitusmaterjalid tuleb anda ohtlike jäätmete käitlejale

Kaili Kuusk,
keskkonnaministeeriumi jäätmeosakonna nõunik

Tihti ei teata, et vanad ehitusjäätmed sisaldavad ohtlikku ainet asbesti, mida tuleb käsitleda eriti ettevaatlikult ja ära anda ohtlike jäätmete kogumispunkti.

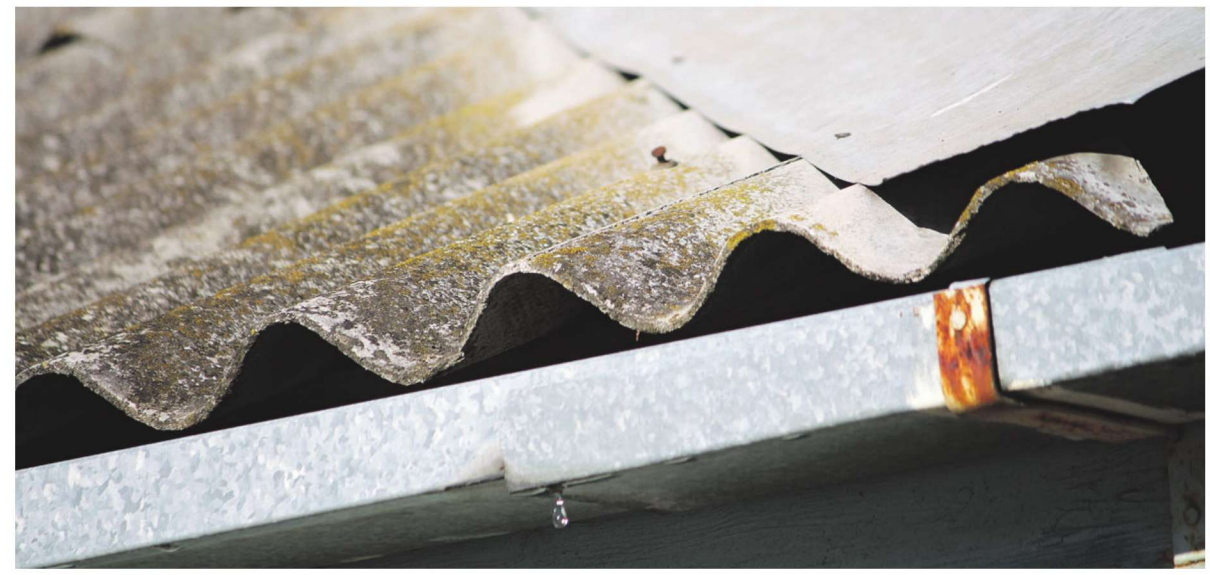

Eterniit sisaldab asbesti, mis on väga ohtlik aine. Foto: JAAK KADARIK

Elukeskkonna puhtana hoidmiseks tuleb kõigil hoolitseda, et tekitatud jäätmed ei kahjustaks loodust ega tervist. Jäätmed jagunevad tava- ja ohtlikeks jäätmeteks. Ohtlikud on jäätmed, mis võivad kahjustada keskkonda ja tervist. Selliste jäätmete hulka kuulub mitmeid igapäevases majapidamises kasutatavaid esemeid-tooteid. Elame selliste asjadega rõõmsalt lähestikku ning tavaliselt ei mõtle, millist ohtu need võivad kujutada.

Näiteks ei teata, et vana eterniidikatust vahetades tekib suures koguses ohtlikke jäätmeid, sest eterniit sisaldab asbesti, mis on väga ohtlik aine. Asbest on kuumusele ja keemilisele töötlusele väga vastupidav kiuliste silikaatide klassi kuuluv mineraal. Tihkeks struktuuriks seotud olekus, näiteks asbesttsemendist toodete puhul, on asbest ka vees lahustumatu.

Asbesti käitlemisel võib õhku paiskuda asbesti sisaldavat tolmu, mis ei ole silmaga nähtav, sest need asbestikiud on väga väikesed. Mürgine mikroskoopiline tolm satub hingamisteede kaudu organismi ning võib põhjustada asbestoosi, kopsuvähki ja teisi kopsuhaigusi. Seetõttu keelati asbesti sisaldavate materjalide müük ja kasutuselevõtt juba 1. juulist 2001. aastal. Enne seda paigaldatud või kasutusel olnud asbestkiude sisaldavaid tooteid on lubatud kasutada kuni nende kasutusest kõrvaldamiseni või ettenähtud kasutusea lõpuni, mil nad tuleb asendada asbestivabade materjalidega.

Asbestitolm jääb õhku hõljuma

Kuna Eestis on aastakümnete jooksul kasutatud palju asbesti sisaldavaid materjale, eriti eterniiti ja isolatsioonimaterjale, tekib majade remondil ja lammutamisel ka suurtes kogustes asbestijäätmeid. Kahjuks suurem osa neist prügilasse ei jõua, vaid satub metsa alla või kaevatakse maa sisse. Sagedased on ka juhtumid, kus eterniit purustatakse ning kasutatakse metsateede täiteks. Sellise tegevusega ohustatakse kõiki, kes hingavad – iga kord, kui auto sõidab üle teel olevate eterniiditükkide, paiskub õhku asbesti sisaldavat tolmu. Asbestitolm jääb oma füüsikalise olemuse tõttu õhku hõljuma ning ei sadestu. Tolm hõljub, kuni mõni elusolend seda sisse hingab.

Asbesti sisaldavat materjali tuleb käsitleda väga ettevaatlikult, et seda võimalikult vähe vigastada. Pinnad ja materjal tuleb hoida niisked, et vältida tolmu teket ja levikut. Asbestitolmu ja muude väikestest asbestiosakestest koosnevate jäätmete pakendamisel soovitatakse kasutada tugevaid kahekordseid plastikkotte. Sisemist kotti ei tohi ääreni täita, vaid mõlemat kotti peab saama korralikult ja võimalikult õhutühjalt kinni siduda. Suuremate ja teravate servadega asbestijäätmete puhul tuleb vältida jäätmetükkide väiksemaks tegemist. Sellised tükid saab pakkida näiteks kahekordsesse kilesse või muusse sobivasse materjali. Asbesti sisaldavaid materjale tuleb transportida kaetult, kinnises transpordivahendis või kotis.

Riik toetab jäätmekäitluse arendamist

Olmes tekkivate ohtlike jäätmete kogumise peab korraldama kohalik omavalitsus, keda toetatakse SA Keskkonnainvesteeringute Keskus kaudu jäätmekäitluse arendamisel. Jäätmejaama ehitamiseks saab omavalitsus küsida toetust 90 protsenti selle maksumusest. Toetust saab küsida ka elanikelt ohtlike jäätmete, sealhulgas eterniidijäätmete kogumise ja käitlemise kulule, kui jäätmejaamal on vajalikud load olemas.

Eestis on juba palju omavalitsusi, kes tegelevad teemaga usinasti ning eelmisel aastal toetati SA KIK kaudu omavalitsuste projekte eterniidijäätmete käitlemise kulude osas üle 100 000 euroga. Seega tuleks ohtlike jäätmete äraandmise võimalusi uurida kohalikust omavalitsusest.

Eesti Töötukassa

www.tootukassa.ee Töötukassa Raplamaa osakond Tallinna mnt 14, 79513 Rapla

VABAD TÖÖKOHAD Raplamaal seisuga 10.02. 2015

TÖÖPAKKUMISE NIMETUS	TÖÖKOHTI	ASUKOHT
Hooldaja	1	Kalbu küla
Pediküür	1	Rapla linn
Puidupingi tööline	2	Eidapere alevik
Soojusenergeetikainsener	1	Rapla maakond
Elektrik-automaatik	1	Rapla maakond
Klienditeenindaja	1	Kohila alev
Kondiiter	1	Sutlema küla
Pagar	1	Sutlema küla
Saali ja baari teenindaja	2	Rapla linn
Küünetehnik	1	Rapla linn
C-, E-kategooria autojuht	1	Rapla maakond
Puiduhakkuri operaator-autojuht	1	Rapla maakond

Lisainfot tööpakkumiste kohta leiate töötukassa iseteenindusportaalist: https://iseteenindus.tootukassa.ee.

Hinnavõrdlus

Kingi sõbrale midagi maitsvat

Stina Andok

	Suhkur, 1 kg, (Dan Sukker)	Munad, suured, 10 tk, (Tallegg)	Või, 82%, 200 g, (Saaremaa)	Kakaopulber, 150 g, (Meie Mark)
Rapla Konsum	0,55	1,29	1,60	1,80
Rapla Karman	-	1,39	1,74	1,75
Selver	0,59	-	1,55	1,72
Meie toidukaubad	-	-	-	-
Rapla Säästumarket	-	-	1,69	1,59
Maxima	1,19	1,35	1,45	1,59

Hinnad on seisuga 10.02.15

Laupäeval ootab meid ees valentini- ehk sõbrapäev. Lillede ja kaartide kinkimise kõrval võib koduses köögis sõprade ja lähedaste rõõmuks võtta ette aga hoopis mõne hõrgutise valmistamise. Kuna südamekujutis on juba ammustest aegadest tähistanud armastust, sobivad südamekujulised küpsised suurepäraselt just sõbrapäeval lauale panemiseks.

Lihtsa kuid maitsva kingituse jaoks läheb vaja: 200 g võid, 150 g suhkrut, 1 muna, 5 dl jahu, 1 tl vanillsuhkrut, 4 sl naturaalset kakaopulbrit, 1 tl küpsetuspulbrit.

Südamekujulisi vorme

Tee nii: Enne küpsetamise alustamist pane või ja muna lauale seisma, et nad kokku segamise hetkel oleksid mõlemad toatemperatuuril. Alles seejärel vahusta või suhkruga ning mikserda juurde ka muna. Lisa küpsetuspulbri, kakao ja vanillsuhkruga segatud jahu. Hoia saadud tainast kilesse pakitult mõned tunnid külmas. Nüüd rulli tainas umbes 5 mm paksuseks, võta sellest vormiga südameid ning küpseta ahjus 175 kraadi juures 10-12 minutit.

Rapla Talupoest võib leida Kehtna Mõisa õnnelike õrrekanade mune hinnaga 0,20 eurot/tk ja Linnu talu kuulsaid kollaseid mune hinnaga 0,18 eurot/tk. Loomulikult saab sealt ka Tori Selja 83% taluvõid hinnaga 8,50 kg.

Retsept: www.toidutare.ee

Raamatu "Lau küla lood" autorid: Helle Perens ülemisel fotol ja (kõrvalfotol vasakult) Aare Hindremäe, Ants Härma, Jüri Metssalu, Hanno Talving, Rait Talvoja ning toimetaja Kalev Kask.
Fotod: JAAK KADARIK

Lau küla tegi jälle ajalugu

Tõnis Tõnisson

Rapla maakonna aasta küla tiitlit kandev Kehtna valla Ingliste piirkonnas asuv Lau küla sai kaante vahele artiklite kogumiku, mis võtab kokku küla ajaloo kaugetest aegadest tänaseni.

Raamatut esitleti reedel, 6. veebruaril Ingliste Rüütlimõisa kultuuriaidas. Rahvast oli kokku tulnud lähedalt ja kaugelt. Kohal võis olla ligi 150 huvilist, kultuuriaida saal oli rahvast täis.

Külaliste hulgas olid näiteks europarlamendi liige Tunne Kelam koos abikaasa Mari-Anniga ja Eesti Muinsuskaitse Seltsi auesimees Trivimi Velliste abikaasa Annega, MTÜ Juminda Poolsaare Selts asutaja ja hing Artur Talviste koos Rapla Vallakodanike Liidu esimehe Alar Mutliga, rääkimata maavanem Tõnis Blangist, Kehtna ja Juuru vallavanemast, külaliikumise entusiastidest ja paljudest muudest nii Kehtnast, Kaiust kui ka Juurust tulnutest, kes kõik trükivärskeid külalugusid uudistama olid tulnud.

Sündmust jälgis mitu fotograafi, kes nüüd raamatutegijad ja raamatuhuvilised Lau külavanema Aare Hindremäe käsul tulevaste põlvede tarbeks jäädvustasid, sest Aare kuulutas veel enne, kui vastvalminud raamatut tutvustama hakati, et sellele tuleb kindlasti ka järg.

Kella 18-ks välja kuulutatud ametliku osa algus venis, sest rahvast voolas aina juurde ja kogu aeg oli vaja tulijate tarbeks toole ning pinke lisada. Viivitusest ei tehtud numbrit – saalitäis sumises heatahtlikult ja õhus oli heas mõttes pinevat elevust.

Lõpuks sõna saades pidi külavanem Hindremäe tunnistama, et nii suure hulga inimestega polnud raamatuesitlejad arvestanud, ja hoiatas, et võib juhtuda, et külalistele kostiks lauale toodud head-paremat ei pruugi kõigile jätkuda.

Eks ta ole: parem kohe ära öelda kui hiljem vabandama hakata. Aga selle jutuga ei õnnestunud kellegi tuju rikkuda – ega polnudki ju sööma tuldud.

Hindremäe rääkis sissejuhatuseks, kuidas tal raamatu mõte sündis ja kuidas ta endale kaastöölisi värbas ning kuidas, suuremate või väiksemate takistustega, töö arenes ning materjalihulk aina kasvas.

Autorite nimistu räägib muidugi ise enda eest: tuntud genealoog Ants Härma, Eesti Kirjandusmuuseumi Rahvaluule Arhiivi projektijuht Jüri Metssalu, tunnustatud paegeoloog Helle Perens, Eesti Vabaõhumuuseumi teadur Hanno Talving, Mahtra talurahvamuuseumi peavarahoidja Rait Talvoja ja ajaloolase haridusega Juuru koguduse kirikuteenija Kalev Kask. Viimase kanda oli ka toimetaja kohustus ja vastutus.

Otse loomulikult oli kogu ettevõtmise hing, eestvedaja ning tagantlükkaja, aga ka üks autoreid Lau külavanem Aare Hindremäe ise. Nõnda polegi ime, et „Lau küla lood" on juba sündides tähelepanuväärne väljaanne kõigi muude eesti küla lugu käsitlevate teoste hulgas. Kujundas ja küljendas raamatu osaühing Rajakaar, trükkis OÜ Rebellis.

Suureks imeks ei tasu sedagi pidada, et niisugune raamat sai teoks just Lau külas. Meile kinnitatakse, et Lau talud on olnud ka ajas tagasi vaadates kihelkonna suurimad nii haritava maa kui ka elanike arvu poolest. Sealsed talumehed ja -naised on olnud läbi aegade ettevõtlikud ning edasipüüdlikud.

1872. aastal asutati sinna Ingliste vallakool, 1914. aastal sai küla oma poe, mille hoone esindab praegu Eesti Vabaõhumuuseumis kõiki Eestimaa külapoode. Lau külal oli oma rahvaarst Ann Rosenblatt, keda tunti omas ajas laiemalt küll rohkem Noor-Eide nime all. Seal oli aktiivne vennastekogudus.

Sealt on mindud sõtta ja tuldud sõjast, on ehitatud ja ümber ehitatud, on tehtud kolhoose ja taastatud taasiseseisvumise järel maamajandust. Lau küla on tänagi igati ettevõtlik ja edasipüüdlik piirkond. Seda kinnitab ju raamatki, mida läinud reedel esitleti ja mis on praegu ilmselt paljudes kodudes lugemislaual avatud.

Lõppkokkuvõttes keegi, kes väga tahtis, siiski koogi ja kohvita ei jäänud ja kõik, kel selleks soovi oli, lahkusid trükivärvi järele lõhnav raamat kaenlas.

TIIT REISID

TIIT REISID OÜ
Tallinn, Tatari 6
tel 662 3762, tallinn@tiitreisid.ee
Kärdla, Sadama 13
tel 463 2077, hiiumaa@tiitreisid.ee
www.tiitreisid.ee

Soodustused:
püsiklientidele,
haridustöötajate
AÜ liikmetele

Täpsem info kodulehelt
www.tiitreisid.ee
või telefonil 662 3762.

Reisid 2015

Eestimaa reisid

HIIUMAA 30.-31.05 Tuulekala festival, 27.-28.06; 11.-12.07 Käsitöölaat; 01.-02.08 Kohvikutepäev; 15.-16.08 Lestafest. HIND al 96 €

NOAROOTSI JA HAAPSALU 27.06; 19.07. HIND al 35 €

KIHNU 04.-05.07; 15.-16.08. HIND al 110 €

KIRDE EESTI 14.06; 18.07; 09.08; 13.09. HIND al 45 €

LAHEMAA 06.06; 05.07; 02.08. HIND AL 35 €

MULGI- JA PÕLTSAMAA 20.06; 04.07; 01.08. HIND al 48 €

PEIPSI RANNIK JA VANAUSULISED 28.06; 11.07; 29.08 Kallaste mee- ja sibulalaat; 12.09 Varnja sibula- ja jõhvikalaat. HIND al 38 €

RUHNU 08.-10.07; 22.-24.07; 05.-07.08. HIND al 180 €

VORMSI 13.06; 25.07; 08.08. HIND al 42 €

VÕRO- JA SETOMAA 11.-12.07, 22.-23.08. HIND al 110 €

Välisreisid

ROOMA (lennureis) 23.-26.04. HIND al 750 €

PETERBURI
23.-26.04 - algusega Hiiumaalt
30.04 - 03.05 - algusega Haapsalust
21.-24.05 - algusega Tallinnast
16.-19.07 - algusega Pärnust
20.-23.08 - algusega Hiiumaalt
17.-20.09 - algusega Tallinnast
HIND al 205 €

SIGULDA TAIME- JA LILLELAAT 01.05. HIND al 35 €

PARIIS JA VERSAILLES (lennureis) 07.-10.05; 10.-13.09. HIND al 780 €

AHVENAMAA 11.-14.06; 16.-19.07 algusega Hiiumaalt; 06.-09.08. HIND al 245 €

KESK-NORRA 15.-22.07 algusega Hiiumaalt. HIND al 470 €

HELSINGI 19.06; 10.07; 14.08. HIND al 80 €

LÕUNA-SOOME 18.-20.06; 24.-26.07; 20.-22.08. HIND al 175 €

KALININGRAD JA JANTARNY 23.-26.07; 27.-30.08. HIND al 285 €

LÄTI 26.-28.06; 14.-16.08. HIND al 190 €

LEEDU 02.-05.07; 06.-09.08. HIND al 240 €

LÕUNA-POOLA JA TATRAD 06.-12.07. HIND al 360 €

PEREREIS KOLMARDENI LOOMAMAAILMA 15.-18.07; 12.-15.08 algusega Hiiumaalt. HIND al 260 / 160 €

VIIBURI-PETERBURI (läbi Soome) 11.-14.06; 30.07-02.08. HIND al 260 €

UNGARI 27.07-02.08. HIND al 320 €

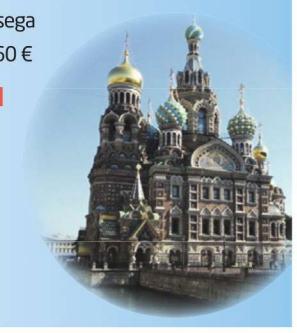

TYCO Rapla jätkab võidulainel

Rapla korvpallikool

Veebruari teiseks nädalaks on TYCO Rapla võidukas seeria Alexela KML-is kasvanud kaheksamänguliseks.

Viimati alistati 7. veebruaril Pärnus peetud mängus KK Pärnu numbritega 76:68. Valdavalt kulges kohtumine Rapla eduseisus, kuid lõpuminuteil tegid pärnakad siiski ohtliku *comeback*'i. Esimese neljandiku järel oli edukam kodumeeskond, kes juhtis 22:17. Järgneval veerandil kasvas Rapla kaotusseis isegi 8-punktiliseks, kuid seejärel kostitasid raplakad väljakuperemehi 15:1 spurdiga ning poolajaks oldi eduseisus 35:29.

Suure hulga fännide ees mänginud Rapla domineeris mängu kolmandat vaatust ning otsustavaks veerandajaks juhiti 58:44. Pärnakad näitasid mängu lõpuminuteil oma sisu ning kolm minutit enne kohtumise lõppu lahutas meeskondi vaid üks punkt. Rapla tagaliini ja Domagoj Bubalo suurepärase koostöö tulemusena Pärnut siiski enam liidriks ei lastud ning mängu lõppresultaadiks numbrid 76:68 Rapla poolt vaadatuna.

TYCO Rapla särgis tegi väga hea esituse Rait-Riivo Laane, kes tõi 23 punkti, andis 6 korvisöötu ja teenis vastastelt 10 viga. Domagoj Bubalo lisas 21 silma ja 8 lauapalli. Kahekohalise punktisummani jõudis ka Ernestas Ezerskis, kes tõi 10 punkti.

CJ Barksdale jätkab meeskonna juures

Siim Jõgis

TYCO Rapla esimene mustanahaline mängija CJ Barksdale on võistkonna juures treeninud enam kui kolm nädalat. Kui ta Raplasse jõudis, selgitas klubi mänedžer Jaak Karp, et mängija on võistkonna juures kahenädalasel testiperioodil.

Nüüdseks on selge, et Barksdale'i teenetest ei soovita loobuda ning ta jääb klubisse esialgu hooaja lõpuni. Testiperioodi häiris Barksdale'i põlvevigastus, mis jättis ta eemale kohtumisest TLÜ/Kalevi vastu. Viimases kohtumises Pärnu vastu oli ta juba rivis.

Karp ütles, et Barksdale'il ei ole olnud Eestis kerge kohaneda. Mängija rääkis intervjuus, et ta on pärit vaesest piirkonnast ning sõit Eestisse oli tema esimene reis väljapoole Põhja-Ameerikat. Vaatamata sellele on klubi seisukoht, et Barksdale võiks meeskonda jääda.

"Vaatame, mis mehega tegu on. Püüame temast välja võtta maksimumi," sõnas Karp. Ta lisas, et esialgu pööratakse kõige rohkem tähelepanu tema füüsilise vormi parandamisele.

CJ Barksdale mängib Raplas esialgu hooaja lõpuni.

Larsen Mölder demonstreerib oma võimsust õhus.
Foto: SIIM SOLMAN

Lumelaudurid selgitasid Palukülas parimaid

Siim Jõgis

Laupäeval, 7. veebruaril toimus Palukülas lumelaudurite *slopestyle* võistlus Paluküla Lumelaud 2015.

Oma parimaid trikke tulid näitama 15 lumelaudurit ja kaks trikisuusatajat. Igal osalejal oli võimalus oma oskusi näidata spetsiaalselt võistluseks valminud rajal.

Nädal varem oli võistluste korraldaja Lauri Mölder koos abilistega raja valmis ehitanud. See kulges mööda Paluküla kõige kõrgemat nõlva ning koosnes neljast hüppeliinist. Igas liinis oli mitu takistust, millest võistleja pidi valima ühe, et oma trikki näidata. Seega tegi iga võistleja ühe sõidu ajal neli trikki, mida kohtunik hindas. Osalejaid oli Rapla-, Järva, Viljandi- ja Harjumaalt.

Slopestyle on spordiala, kus lumelaudurid või suusatajad läbivad takistusteraja, mis koosneb hüpetest, torudest ja railidest ehk käsipuudest. Võistleja ülesanne on sooritada takistustel originaalseid ning isikupäraseid trikke. Neid hindavad kohtunikud, kes jagavad efektse hüppe eest maksimaalselt 12 ning muude takistuste ületamise puhul maksimaalselt kümme punkti. Laupäevasel võistlusel hindas osalejate sooritusi Hindrek Väravas, kes sama alaga ka ise tegeleb.

Eelmise aasta Sotši mängudel oli *slopestyle* esmakordselt ka olümpiakavas.

Paluküla Lumelaud 2015 võitjad selgusid viies arvestuses. Mudilaste seas moodustasid esikolmiku Marcus Sadõhhov, Lissel Raun ja Roger Purtsak. Juunioride arvestuses võitis Larsen Mölder, kes oli ka ainus osaleja selles arvestuses. Meeste seas olid kolm paremat Kert Talu, Kristjan Tuuleveski ja Matis Maltsar.

Naiste arvestuses võitis Piia Kuusmann ning teine oli Kadri Ehamäe. Kahe suusataja konkurentsis edestas Timo Jeeger Magnus Kallikormi.

Osa Balti liiga finaalturniiri mänge peetakse Raplas

Siim Jõgis

Juba mitu nädalat on olnud selge, et naiste võrkpalli Balti liiga finaalturniiri korraldab sel aastal Kohila võrkpalliklubi. Kuna kõik kohtumised Kohila spordihoonesse ära ei mahu, peetakse osa Raplas Sadolini spordihoones.

Finaalturniir saab alguse reedel, 13. märtsil ning võitja selgub pühapäeval. 15. märtsil toimuvad ka teised kohamängud. Finaalturniiril osaleb kaheksa tugevamat naiskonda Eestist, Lätist ja Leedust. Täpne võistkondade koosseis selgub veebruari viimasel nädalavahetusel, kui lõpeb Balti liiga põhiturniir. Kolmel päeval peetakse kokku kaksteist kohtumist, millest Kohila spordihoones üheksa ning Sadolini spordihoones kolm.

Reede õhtul lähevad vastamisi põhiturniiri võitja ning kaheksas naiskond, teine ja seitsmes, kolmas ja kuues ning neljas ja viies naiskond. Kaks neist mängudest toimuvad Raplas.

Laupäeval on kõik kohtumised Kohilas ning siis mängivad eelmise päeva võitjad omavahel ning kaotajad samuti. Pühapäeval mängitakse seitsmenda-kaheksanda koha peale Sadolini spordihoones ning kõrgemad kohad selgusvad kõik Kohilas.

Kohila võrkpalliklubi treener Ingrid Kangur rääkis, et ka varasematel aastatel on finaalturniiri peetud mitmes spordihoones, et mängud ajaliselt ära mahuks. Ta lisas, et juhul kui Kohila ei pea pühapäeva hommikul mängima seitsmendale-kaheksandale kohale, saavad korraldajad kõik oma kohtumised pidada Kohila spordihoones. Kodunaiskond noolib finaalturniiril teist järjestikust Balti liiga võitu, sest eelmisel aastal napsati esikoht.

Ülevaade saalijalgpalli Raplamaa meistrivõistlustest

Taavi Tüvist,
korraldaja ja peakohtunik

2015. aasta Rapla maakonna saalijalgpalli meistritiitlit asus jahtima 12 võistkonda. Korraldajana teeb eriti rõõmu osalevate mängijate arv – 132 mängijat ja see number pidevalt kasvab.

Esmalt peeti kvalifikatsiooniturniir kahes kuueliikmelises alagrupis, et selgitada välja meistri- ja esiliiga võistkonnad. Mõlemast alagrupist pääsesid meistriliigasse ja ühtlasi maakonna meistritiitlile mängima kolm paremat võistkonda.

18. jaanuaril peetud kvalifikatsiooniturniirilt pääsesid meistriliigasse Rapla JK Atli, FC Märjamaa, Kehtna, Raplamaa JK Märjamaa, Raplamaa United ja Märjamaa Kompanii. Esiliiga moodustasid Järvakandi, Kabala United, FC Rapla, Juuru, Rapla Lokomotiiv ja FC Lelle.

Pühapäeval, 1. veebruaril peetud finaalturniiri päeva alustasid esiliiga võistkonnad, mängidas kuue võistkonnaga turniirisüsteemis. Esiliiga tase oli üllatavalt tasavägine ja pinget jagus lõpuni. Kõige paremini said oma mängu käima Järvakandi mängijad, kui järjest alistati vastaseid. Alles kohtumises Rapla Lokomotiiviga pidid nad loovutama esimesed punktid.

Hea meel oli, et esiliiga tase oli väga tugev. Näidati korralikku tehnilist ja hea tempoga mängu. Viieteistkümnest kohtumisest ükski ei lõppenud viigilise tulemusega. Esimese ja teise koha võistkonnad kogusid võrdse arvu punkte ning võitja määras omavahelise kohtumise tulemus 3:1 Järvakandi kasuks.

Esiliiga järjestus: Järvakandi 12 punkti, FC Rapla 12, Kabala United 9, FC Lelle 6, Rapla Lokomotiiv 6, Juuru 0 p.

Järvakandi koosseis: Rait Männa, Martin Stražev, Dimitri Langi, Gerro Laiv, Margus Laasma, Egert Tomingas, Kevin Varblane, Rivo Rüüs, Erki Anto, Tarmo Jänts.

Meistriliiga turniiril samal päeval asus meistritiitlit kaitsma FC Märjamaa.

Nii eel- kui finaalturniiri mängud toimusid Sadolini spordihoones Raplas. Foto: SIIM SOLMAN

Mängude tempo ja tehniline tase oli meistriliigas klass kõrgem, iga eksimust karistati valusalt. Ükski võistkond ei saavutanud kindlat üleolekut. Favoriidiks olnud Raplamaa United'il kogunes mitu viiki - Rapla JK Atli 4:4, RJK Märjamaa 2:2, Märjamaa Kompanii 3:3, kuid tasavägises mängus alistati tugev Kehtna võistkond, kes oli samuti esikohta noolimas. Kuuikust nõrgim oli RJK Märjamaa, kellel jäigi ainukeseks punktiks viik Raplamaa United'iga.

Sarnaselt esiliigaga kogusid kaks võistkonda võrdse arvu punkte. Rapla JK Atli ja Kehtna omavahelises kohtumises asusid atlikad kahel korral juhtima, kuid Atli noore mängija kogenematusest tehtud apsakas lõpuhetkedel andis 3:2 võidu Kehtnale. Rapla maakonna saalijalgpalli meistritiitli võitis 2015. aastal seega Kehtna. Rapla JK Atli sai hõbeda ja Raplamaa United pronksi.

Esikolmiku koosseisud:

Kehtna: Tanel Oeselg, Tenno Samuel, Raigo Noode, Martin Teetsov, Kristjan Nõulik, Kaarel Traumann, Priit Põldmaa, Martin Nurmik, Hindrek Teder.

Rapla JK Atli: Egon-Eret Rinaldo, Lauri Mõttus, Taavi Tüvist, Mihkel Maltsar, Martin Maltsar, Margus Maltsar, Sander Niit, Viljo Sinikas, Joel Siniallik, Ken Krister Maalinn.

Raplamaa United: Teet Kallaste, Raido Karjane, Siim Linamäe, Rauno Tutk, Hendrik Väli, Oliver Andres, Kristjan Kutser, Siim-Sten Palm, Vidrik Teder.

Meistriliiga lõplik järjestus - Kehtna 10 punkti, Rapla JK Atli 10, Raplamaa United 9, FC Märjamaa, Märjamaa Kompanii 4, RJK Märjamaa 1 p.

Turniiri korraldas Raplamaa Jalgpallikool koostöös Rapla Maakonna Spordiliiduga.

Lõuna-Soome kaunid paigad

Sõidutame kaks inimest unustamatule reisile Lõuna-Soome
Loosimises osalemiseks tuleb tellida Raplamaa Sõnumid
ning loota, et õnn naeratab just Teile!

otsekorraldus 6.45 €
3 kuud 20.25 €
6 kuud 40.55 €
12 kuud 81.10 €

Tellida saab:
- tel 489 2130
- e-post: kuulutused@sonumid.ee
- www.sonumid.ee
- kõigist postkontoritest
- Ekspress Postist, tel 617 7717
- Raplamaa Sõnumite toimetusest: Viljandi mnt 6, Rapla (teisel korrusel)

Kampaania kestab kuni 30.04.2015

Osalevad kõik tellijad, kellel on seisuga 30.04.2015 vähemalt kolmekuuline tellimus!

RAPLAMAA Sõnumid

KP Factory OÜ võtab tööle täistööajaga:

Digitrükimasina operaatori

(Kohila)

Tööülesanded:

- (Digi)trükimasina abil trükkimine
- Trükimasina hooldus ja kulumaterjalide vahetamine
- Trükimasina ja -materjalide, sealhulgas failide ettevalmistamine
- Töö sissevõtuga seotud masina häälestamine
- Trükiste järeltöötlemine

Omalt poolt pakume:

- Väga põnevat ja väljakutsuvat tööd Eestis esimese ja ainulaadse tööstusliku digiprinteriga, millel on sadu kasutusvõimalusi
- Huvitavat ja stabiilset tööd edukas ettevõttes
- Kaasaegset töökeskkonda ja töövahendeid
- Heale tööle väärilist tasu
- Väljaõpet kohapeal
- Töö vahetustega

Nõudmised kandidaadile:

- Vähemalt kesk- või keskeriharidus
- Hea tehniline taip
- Hea arvutikasutamise oskus
- Hea inglise keele oskus kõnes
- Hea pingetaluvus
- Väga hea värvitaju
- Kogemus graafiliste materjalide töötlemisel
- Kohusetundlikkus ja ausus

Kasuks tuleb:

- Loov mõtlemine
- Kujundusprogrammide tundmine (Photoshop, Illustrator, InDesign, CorelDRAW)
- Teadmised trükiste kujundus- ja küljenduspõhimõtetest, skaneerimisest, teksti- ja fototöötlusest, värvilahutusest ning värvihaldusest.

Asukoht: Kohila
Tööle asumise aeg: kokkuleppeline
Lisainfo +372 489 0010

KP FACTORY
WAY TO ORGANIZING

Sooviavaldus ja elulookirjeldus saata aadressil sales@kpf.ee
www.kpf.ee

Kuga mööblikauplustes müügil SUUR VALIK köögi-, elutoa-, lastetoa- ja magamistoamööblit.

VALIK TÄIENEB PIDEVALT!

Tule ja tutvu! Hinnad soodsad
Suurema ostu puhul tingimisvõimalus.
JÄRELMAKS PROTSENDIVABA!

MEIE KAUPLUSED:

RAPLAS Piiri 5A,
E-R 9.30-18, L 9-15
Telefon 489 4453

VALGAS Vabaduse 2
telefon 767 0173

TÜRIL Tehnika 8
E-R 9.30-18, L 9-15
telefon 384 8576

PÕLVAS Jaama 69 D
telefon 799 1489

JÕGEVAMAAL Pauastveres
telefon 77 1310

VILJANDIS Riia mnt 52
telefon 433 6029

ABJA-PALUOJAS Tiigi 1, telefon 436 0158

KUGA mööbel
kogemus mugavusest

Gadox
ORTOPEEDIATEENISTUS

AS Gadoxi VASTUVÕTT
Alu tee 1
Rapla Maakonnahaigla,
kabinet 18

26. veebruaril kella10-12

Vastu võtab Guido Amur eelneva registreerimisega tel 650 1322

AS Gadox, Türi 10c, Tallinn,
• info@gadox.ee •
www.gadox.ee

TASUTA KODULEHT VÕI E-POOD.
www.elitec.ee
Tel 656 5646

TUTVU MEIE GALERIIDEGA!
RS FOTO galerii

---

16. veebruaril kl 19
Kaereperes
Valtu seltsimajas

KÜLAÜLIKOOL:
Mikk Sarv „Juurdumise hüvedest“

Üksikpilet 3 EUR ja perepilet 5 EUR
Loeng salvestatakse, kuulake www.ylikool.ee

GRUNDAR PUTT OÜ

Metsakinnistute ja raide ost
(sobivad ka osaliselt raiutud ja hüpoteegiga koormatud metsakinnistud).
Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel.
Tel 525 9788, harry@grundar.ee
faks 443 0376, Tehnika 15, Paikuse

MAGAZIIN

KLIENDIKAARDIGA:

NAISTE JA LASTE TALVEJALATSID

VALGAS Riia 14
TARTUS Ringtee 10
VILJANDIS Leola 61
RAKVERES Ringtee 4
VÕRUS Räpina mnt 15
RAPLAS Viljandi mnt 72
PÄRNUS Tallinna mnt 70

www.magaziin.ee /magaziin

Eesti Interpreetide Liit kutsub

Kavas:
L. van Beethoven
E. Dohnanyi

14.02 18:00
RAPLA KULTUURIKESKUS
/ Tallinna mnt 17a

Harry Traksmann
Viiul

Kaija Lukas
Viiola

Leho Karin
Tšello

Piletid saadaval **Piletilevis** ja tund enne algust kohapeal!
€ 6.- 4.-

EESTI INTERPREETIDE LIIT ASSOCIATION OF ESTONIAN PROFESSIONAL MUSICIANS
WWW.INTERPREET.EE
Info: +372 5019 524

ARUTECH
parimad aknad
Asutatud 1999.a.

AKNAD kuni -60%

Paigaldus -30%
Siseviimistlus -30%

Contignus Järelmaks

Rõdude klaasimine

VÄLISVIIMISTLUS (metallnurgaliistuga) **-50%**

Arutech Parimad Aknad rakendab nüüd akende tootmisel süs teemi Gealan S 9000. Sellel kaasaja kõige soojemal süsteemil (profiili U-väärtus on 0,72 W/m2K) on mitmeid eeliseid ja hea hind.

Üle Eesti 1516 www.arutech.ee

Avatud: E-R 8.30 -17.00
Lõuna 13.00 -13.30

Kontakt: Rapla, Tallinna mnt. 23
tel 5551 3058, 677 7055

Rahvusvaheline kvaliteedijuhtimise sertifikaat ISO 9001:2008 ja keskkonnasertifikaat ISO 14001:2004

Leht ei jõudnud postkasti?
Helista Eesti Posti tel 6661 6616
või Ekspress Posti tel 666 2535

MÜÜAKSE

kuivad, kvaliteetsed puud 50 cm. Tel 5196 3947

odavalt täispuidust voodi 160x200 (mänd) ja vedrumadrats „Selicity“ 260 vedru m². Pakendis Zuumi digibox ja robottolmuimeja „Cencor“ pakendis. Tingimisvõimalus. Tel 5556 9816

elamumaa (1342 m²) aiamajaga Uuskülas. Tel 5622 6372

kartulit „Laura“, „Afra“ ja „Viviana“, ka väiksemat. Tel 521 2016

Kanarbiku talu müüb korralikke küttepuid (lepp, haab). Pikkused 37, 40, 50, 75 cm. Tel 5373 7294

maja Märjamaal Niidupargi 5. Tel 5553 9222

Küttepuude müük, alati hea hinnaga. Holmes&Meyers. Küsi hinda! Tel 600 5323, 5550 5574

õhutud toores lehtpuu al 30 €, metsakuiv okaspuu al 35 €, lõhutud toores tamm al 35 €. Tarne al 10 ruumi. Tel 502 4895

turba- ja puidubriketti. Kuivad kütteklotsid. Vedu. Tel 5359 2794

Rapla küttekontoris lõhutud, saetud lepa küttepuid 30, 40, 50, 60 cm, ka võrkkotis. Vedu. Tel 516 6305

kuivi pakitud kütteklotse ja kaminapuid, pelleteid ning puidu- ja turbabriketti alusel. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503

kütteklotse 40 l võrkkotis. Tel 5683 0454

saunaahjusid, kaminaid, pliite. Soodsalt. Tel 505 4355

soodsa hinnaga talusealiha. Info tel 505 9151, 5354 3002

kuivi puid võrkkottides. Merling OÜ. Tel 5694 4474

kuivi küttepuid. Tel 503 6941

põrandalaudu (sise- ja välisvoodrilauad); ehituslikku saematerjali. VEDU TASUTA. Tel 5593 6326

2-toaline ahjuküttega korter Alus. Tel 5854 9015

OSTETAKSE

eramu ehitamiseks krunt Raplas või selle ümbruses. Tel 5308 6700

2 toal krt Raplas. Tel 551 7417

Vanametalli kokkuost Raplas Jürna 2. E-R 9-17, L 10-14. Tel 5818 8986 www.rauaspets.ee

Vanametalli kokkuost Agrovaru territooriumil E-R 9-17, L 9-14. Tel 505 8637, www.feralmet.ee

PROMETS OÜ ostab metsamaad ja kasvava metsa raieõigust. Tel 5591 9930, info@promets.ee,

OÜ ESTEST PR ostab põllu- ja metsamaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

metsakinnistuid ja kasvavat metsa. Tel 502 4895; info@pajakapuit.ee

vanametalli, vanu sõidu- ja veoautosid, meie transport, vajadusel lõikame. Tel 5679 7793

MITMESUGUST

Tuhkapäeval, 18. veebr. kell 12 **PÜHA MISSA** Rapla Kultuurikeskuses Tallinna mnt 17a. Teenib Eesti Anglokatoliku kiriku preester isa Raivo**. TERE TULEMAST!** Kontakt: Konfirmatio@hot.ee

Laotõstukijuhi 10-päevane praktiline baaskoolitus 13.-24.04.2015 Tallinnas (tööleasumise võimalus). Vaata www.ametikoolitus.ee, info tel 5886 7665

TEENUS

OÜ KÜLMALINE

Soojuspumpade remont, müük ja paigaldus, kodumasinate ja sõiduki kliimaseadmete remont. Tel 5330 1720 www.kulmaline.ee

Valmistan Raplamaal köögimööblit ja lükandustega garderoobikappe. Ideest paigalduseni. Tel 5823 8135

Bussiteenus. Sõit Tallinna alates 50 €. Tel 5330 7447, antsraismaa@hot.ee

KAARDID ENNUSTAVAD 24 H. Tel 900 1727, h. 1,09 €/min

Veo- (4 t), tõste- (2,3 t) ja bob-cat teenus. Tel 527 1344, 509 4884

Raamatupidamine, aruanded. Tel 505 9669, info@holopoint.ee

Katuse, fassaadi ja üldehitustööd. www.artellehitus.ee Tel 5352 9476

Üldehitustööd, katused, fassaadi- ja soojustustööd. Tel 5333 8705

TÖÖPAKKUMISED

Vajatakse **TURVA**- ja **VALVETÖÖTAJAID** Järvakanti. Töö sobib nii naistele kui ka meestele.Tel 5663 9311

OÜ Brushwood võtab tööle **METSAVEOTRAKTORI JUHI**. Masin NewHolland/Palms, võsa- ja raiejäätmete vedu. Töö Rapla-, Harju-, Lääne-, Järva- ja Pärnumaal. Vajalik eelnev töökogemus. Lisainfo tel 508 2501 CV ja kontaktandmed saata: allan@energywood.ee

MTÜ Elupuu Kehtna Hooldekodu pakub tööd **HOOLDAJALE.** Töö vahetustega. Täpsem info telefonil 489 2141 või 5301 5141.

Kehtna Mõisa OÜ võtab tööle **LÜPSJA.** CV ja sooviavaldus töökohale konkureerimiseks palume saata aadressil juhataja@kmoy.ee või tuua/saata postiga Pargi 6, Kehtna 79001 Raplamaa kuni 6. märts 2015. a. Info tel 508 2157.

On lahkunud igavikuteele meie kallis

SILVER REIDLA
29. X 1978 - 2. II 2015

Iga lahkumine on kurb,
mälestus püha sinust
jääb helge ja hea,
meie mõtetes ja südames
püsid sa üha ja igavesti.

Valusas leinas
isa, Karin, vend Risto
perega, vanaema, vennad
Oliver ja Jürgen, Arvo
perega,
Raivo ja teised.

Jumalaga, puhka rahus...

Mis tulema peab -
see tuleb,
kellel otsa saab aeg -
see läheb.
Minnes võtab ta lambist
tule ja süütab taevasse
tähe...

Mälestame kallist ema, vanaema ja vanavanaema

ELLA LAIMETSA
30. III 1927 - 9. II 2015

Omaksed

Avaldame kaastunnet Jüri Vallsalule

EMA

surma puhul.

Kohila vallavalitsus ja vallavolikogu

MAILA TULPI

mälestavad
KÜ Tulbi 1 elanikud.

Avaldame sügavat kaastunnet Veikole perega kalli ema, ämma ja vanaema

INNA BRÜKI

kaotuse puhul.

Naabrid Vallilt

Kõike võib tahta,
karta ja loota,
seda, mis tuleb,
mitte keegi ei oota...

Südamlik kaastunne Estrile kalli ema

INNA BRÜKI

surma puhul.

Rapla politseijaoskonna kollektiiv

Saab igaüks meist
kingituseks aja,
ta kestust keegi me ei tea.
On kuskil ülim otsustaja,
ta märguandel
lõpetame rea...

Südamlik kaastunne Veikole, Margusele, Estrile ja Heikile peredega kalli ema, ämma, vanaema ja vanavanaema

INNA BRÜKI

ootamatu kaotuse puhul.

Perekonnad Laanemets, Veskimäe, Pohla ja Rita

Üks eluvärav
igaveseks sulgus,
ees rahu, vaikus, uni pikk...

Sügav kaastunne Estrile perega kalli ema, vanaema ja vanavanaema

INNA BRÜKI

surma puhul.

Perekonnad Teder, Tammets ja Lea

Südamlik kaastunne Kaarita perele kalli

INNA BRÜKI

surma puhul.

Töökaaslased laborist ja Galina

Päev looja läinud ja
tühjaks kodukamber
jäänud...

Südamlik kaastunne lastele peredega armsa ema, vanaema ja ämma

INNA BRÜKI

kaotuse puhul.

Maimu, Elle, Eha, Helje

Valge päeva on varjanud
mure kivine sein.
Tõde valus on uskuda,
raske kaotuse lein...

Kallis Ester perega!
Avaldame sügavat kaastunnet

EMA

kaotuse puhul.

Aino, Alla, Erik

Jäid pooleli
su elutöö ja mõtted -
karm igavik on seadnud
teele tõkke.
Leinas kodumaja seinad,
lilled, puud ja koduõu…

Mälestame alati lahket ja abivalmis naabrinaist

INNA BRÜKKI.

Südamlik kaastunne lastele peredega.

Olev, Eha, Ene, Einar
peredega ja Asta

Ei astu jalg Sul enam
armsaid radu,
ei ava käsi koduväravat…

Sügav kaastunne Ulvile ja tema perele armsa isa, abikaasa ja vanaisa

KALLE SÄDEMI

surma puhul.

Katja, Ele-Kaja, Kaia, Käth

Südame sügavaim valu
vaikiv kui igavik on...

Avaldame siirast kaastunnet Mare Sädemile kalli abikaasa

KALLE SÄDEMI

kaotuse puhul.

Kolleegid MTÜ-st Elupuu

Mälestame head sõpra ja töökaaslast

KALLE SÄDEMIT

ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Peeter, Toivo, Allar, Peeter,
Kalle, Tarvo ja Mart

Südamlik kaastunne Ülle Elmikule

ISA

kaotuse puhul.

Juuru koolipere

Avaldame kaastunnet Milvi Oidsalule

VENNA

kaotuse puhul.

Irmeli, Veiko ja
Mairut peredega

Kodu, mis
armastusega loodud,
lähedased,
kes hingest hoitud,
töö, mis südamega tehtud –
nüüd sellest kõigest vaid
mälestus...

Teatame kurbusega, et on lahkunud meie kallis ema

INNA BRÜK
31. V 1943 - 7. II 2015

Leinavad lapsed peredega

Ärasaatmine Hageri kirikust 13.02.2015 kell 13 Hageri kalmistule.

Kallis naabri-Vaike!
Meie südamlik kaastunne Sulle armsa õe

ILME KARMA

surma puhul.

Perekond Ert

Kuigi läksid igaveseks,
mälestus on jääv.
Muld ei seda matta suuda,
meelde meile jääd...

Mälestame

LINDA-ROSALIE REINBERGI

ja avaldame sügavat kaastunnet kõigile lähedastele.

Endised töökaaslased silmkoest

Sinust mälestus
me hinges elab,
Sinu hääl veel kõrvus
kõlab...

Mälestame leinas sõpra

KALLE SÄDEMIT,

tundes kaasa abikaasa Marele, tütardele, tütrepojale ja lähedastele.

Elve, Valentin, Urve,
Raivo, Eve, Jaanus

Avaldame kaastunnet Marele perega kalli abikaasa, isa ja vanaisa

KALLE SÄDEMI

kaotuse puhul.

Vend Heiner ja vennanaine Hilje peredega

KINO

MÄRJAMAA KINO HELK
„Borning-kummivilin“ (Norra)
11. veebruar kl 17, 19
„Mandariinid“ (Eesti-Gruusia)
11. veebruar kl 21
18. veebruar kl 17, 19, 21
„Kristus elab Siberis“ (Eesti-Soome dokfilm)
13. veebruar kl 17, 19
15. veebruar kl 16.30, 18
„Karvased jõulupuud“ (Venemaa)
13. veebruar kl 21
15. veebruar k 19.30, 21.05
„Kapten Mõõkhammas ja Lama Rama aare“ (Norra, eesti keeles)
15. veebruar kl 15

MUUSEUM

JÄRVAKANDI KLAASIMUUSEUM
„Tehase Tarbeklaas peakunstniku Helga Kõrge klaastooted aastaist 1953-1992“
Püsiväljapanek **„134 aastat Järvakandi klaasitööstust“**
„Tindipotid ja -pudelid Järvakandi klaasimuuseumi kogudest“
Muuseum avatud K, N, R kl 11-18 L 11-15, tel 518 2610 ja 5390 4677

MAHTRA TALURAHVAMUUSEUM
E.Vilde 150. sünniaastapäevale pühendatud näitus „Vildest naljaga pooleks“ (avamine 13. veebruar)
Püsinäitus **„Eesti talupoja elu 19. sajandil ja Mahtra sõda“**
Muuseum avatud T-L kl 11-16

SILLAOTSA TALUMUUSEUM
„Velise vallavalitsuse tegemised aastatel 1918-1914 Rahvusarhiivi materjalide põhjal“
Püsinäitus **„Märjamaa ja Vigala kihelkonna inimeste ning aja lugu“**
Avatud E-R kl 10-17, L-P ettetellimisel

HAGERI MUUSEUM
Püsinäitused **„Maa-apteek“, „Kihelkonnakeskus Hageri“** (fotonäitus)
Avatud T, K, N kl 11-16, jaanuarist märtsini kokkuleppel, helistada tel 5648 3828 või e-post virve.õunapuu@kohila.ee

NÄITUS

E.Vilde 150. sünniaastapäevale pühendatud näitus „Vildest naljaga pooleks“ (avamine 13. veebruar)
Mahtra talurahvamuuseum

Näitus kunstiõpilaste I poolaasta loomingust
Kehtna kunstide kool (II korrus)

Külli Krooni ja Piret Gailiti ehete näitus-müük
Kohila raamatukogu

Urve Rukki fotonäitus „Jõulust jaani“
Kohila Tornigalerii (Viljandi mnt 1), avatud kiriku lahtioleku aegadel või leppida kokku tel 5623 0741

Triinu Toometi ja Inger-Berlissa Kaugemaa keraamikanäitus „Lambad ja hundid“
Märjamaa gümnaasiumi poiste ja tüdrukute metallehistööde näitus
Anne Aaspõllu näitus „Akvarellisuvi 2014“
Märjamaa valla raamatukogu

Kristi Kasaku maalide näitus
Märjamaa rahvamaja Ly galerii

Teemanäitus „Laulik läbi aastakümnete“
Raikküla kultuurikeskus, näituse külastamiseks helistada tel 516 0783

Rein Berlokko maalinäitus „Ajahammas“ (saalis)
Rootsi krimikirjanduse rändnäitus
(vitriinis ja fuajees, kuni 14. veebruarini)

Kadi Kurema graafika
Rapla kultuurikeskuse Rütmani galerii

EKKM ratastel, rändnäitus „Kohatu“
Raplamaa Kaasaegse Kunsti Keskus (Rapla, Tallinna mnt 3B, 3. korrus), T-P kl 15-18 (näitus avatud kuni 15. veebruarini)

Rapla maakonna laste ja noorte kujutava kunsti konkursi „Oma silmaga“ 2014. aasta tööde näitus teemal „Originaal ja koopia“
Rapla riigimaja fuajee

KONTSERT

Muusikalektoorium „Torupill ja hääletoru“
Järvakandi kultuurihall, 11. veebruar kl 8.50

Maakondlik poiste-solistide võistulaulmine
Rapla kultuurikeskuse kammersaal, 11. veebruar kl 15

Veebruari Alternatiiv 2015
Lelle kultuurimaja, 14. veebruar kl 18

Suur sõprade kontsert Raikkülas
Raikküla kultuurikeskus, 14. veebruar kl 14

Interpreetide Liidu kontsert: Harry Traksmann (viiul), Kaija Lukas (viiul), Leho Karin (tšello)
Rapla kultuurikeskus, 14. veebruar kl 19

KOOLITUS/LOENG

Võrkpallikohtunike seminar
Kohila spordihoone, 14. veebruar kl 14

Õpituba „Materjalide taaskasutus – perevaiba kudumine“
Kohila koolituskeskus (Tohisoo mõis), 14. veebruar

Külaülikool: Mikk Sarv „Juurdumise hüvedest“
Valtu seltsimaja, 16. veebruar kl 19

Ruunimärgid – väega märgid
Esoteerika keskus (Rapla, Telliskivi 1), 17. veebruar kl 18.30

TEATER

"Mäng" Rändteater Vaba Vanker
Rapla Vesiroosi gümnaasium, 18. veebruar kl 12.30

SPORT

Meeste II liiga korvpallis: Rapla Stipend vs Paide Viking Window
Rapla, Sadolini spordihoone, 11. veebruar kl 18.15

Naiste meistriliiga korvpallis: AmEst Rapla vs Audentese SG/Noortekoondis
Rapla, Sadolini spordihoone, 12. veebruar kl 18

Eesti omavalitsusjuhtide talvine mitmevõistlus
Rapla, Sadolini spordihoone, 12.-13. veebruar

Raplamaa valdade talimängude sõiduautode lumerajasõit
Kaiu, 14. veebruar

Maakonna talvised MV kalapüügis
Kaisma järv, 14. veebruar kl 9

Naiste võrkpalli Balti Liiga
Kohila spordihoone, 14. veebruar kl 19 (Kohila VK vs Achema (Leedu))
Kohila spordihoone, 15. veebruar kl 12 (Kohila VK vs Heksa (Leedu))

Eesti MV korvpallis TU19
Rapla, Sadolini spordihoone
14. veebruar kl 11.30 (AmEst Rapla vs Audentese SK)
15. veebruar kl 12 (AmEst Rapla vs Tallinna Kalev)
15. veebruar kl 14 (SK Marcus vs Audentese SK)

Eesti MV korvpallis TU19
Rapla, Sadolini spordihoone
14. veebruar kl 13.30 (SK Marcus vs Tallinna Kalev)
15. veebruar kl 13 (Rapla KK vs Salva/Rock I)

Alexela korvpalli meistriliiga: TYCO Rapla vas TTÜ KK
Rapla, Sadolini spordihoone, 14. veebruar kl 17

Rapla maakonna MV sulgpallis, II etapp (paarid)
Kabala spordimaja, 15. veebruar kl 10

Eesti MV korvpallis Pmini: AmEst Rapla vsSala/ Rock I
Rapla, Sadolini spordihoone, 15. veebruar kl 15

Rapla maakonna koolinoorte sisekergejõustiku MV
Kohila spordihoone, 18. veebruar kl 9.45

Naiste võrkpalli meistriliiga: Kohila VK vs Audentese SK/Noortekoondis
Kohila spordihoone, 18. veebruar kl 18.30

Raplamaa valdade talimängud, ujumine
Valtu spordimaja, 18. veebruar kl 18

MITMESUGUST

Eero Lattu raamatu "Kaitstud Eesti" esitlus
Märjamaa valla raamatukogu, 11. veebruar kl 17

Doonoripäev
Rapla kultuurikeskus, 13. veebruar kl 10-14

Sõbrapäeva stiilikas
Kuimetsa rahvamaja, 13. veebruar kl 20

Kehtna valla sünnipäev ja sõbrapäeva pidu
Eidapere rahvamaja, 13. veebruar kl 20

Retrodisko
Haimre rahvamaja, 13. veebruar kl 22

Märjamaa muusika- ja kunstikooli IV tuluõhtu
Märjamaa rahvamaja, 14. veebruar kl 15

Vastlatrall lastele. Külas Piip ja Tuut
Haimre rahvamaja, 15. veebruar kl 15.30

Eesti Kaitseliit 25
Järvakandi kultuurihalli ees, 17. veebruar kl 12

Ootame teateid sündmuste kohta iga nädala reedeks meiliaadressil kuulutused@sonumid.ee. Tel 489 2130. Järgmine "KUHU MINNA" ilmub 18. veebruari lehes.

Verekeskus kutsub Rapla doonoripäevale

Põhja-Eesti regionaalhaigla verekeskus ootab nii uusi kui ka püsidoonoreid verd loovutama 13. veebruaril Rapla kultuurikeskusesse kell 10-14.

Doonoriks sobib terve, puhanud ja söönud ning vähemalt 50 kg kaaluv inimene vanuses 18–60 eluaastat, kes on Eesti Vabariigi kodanik või elanud Eestis elamisloa alusel üle ühe aasta. Verekeskus julgustab doonoreid verd loovutama regulaarselt, kolm-neli korda aastas.

Doonorite verd kasutatakse rasketel operatsioonidel ja sünnitustel, patsientide raviks verejooksu, raske trauma, aneemia, leukeemia, vähi- ja maksahaiguste, põletuste ning paljude teiste haiguste puhul. Doonorivere toel on võimalikud ka paljud plaanilised operatsioonid, mida muidu liiga suure verekaotuse kartuses ei saaks sooritada.

Lisainfot saab verekeskuse kodulehelt www.verekeskus.ee ja Facebooki fännilehelt Doonorid ja Sõbrad .

Ükskord oli esimene kord, seekord on viimane kord

Eike Meresmaa

Juba 2008. aastast on iga veebruarikuu teisel nädalavahetusel terve Lelle ja selle ümbrus siginat-saginat täis. Sama kordub ka sel aastal - 14. veebruaril algusega kl 18 astub lavale viimase Alternatiivi esimene bänd.

Alternatiive on Lelles korraldatud juba alates 2004. aastast, algul vaid suvisena, seejärel nii suvise kui ka talvisena ning viimastel aastatel vaid talvisena. Korraldajad ise nimetavad selleaastast Veebruari Alternatiivi peiepeoks, mis paneb punkti mitmeaastasele suurele tööle.

Lelle Alternatiiv on olnud korraldajatele väärtuslik õppetund ja eluetapp, millele tahetakse maksimaalne punkt panna, kutsudes Lelle kokku rock-punk-muusika tänased lipulaevad. See sarnaneb 2010. aasta viimase suvise Lelle Alternatiiviga, kui Imsi järve kaldal oli üles seatud neli lava, millel astus üles kokku 100 erinevat muusikalist kollektiivi, mida kuulas umbes 2000 külastajat.

Tulevikuplaanid on korraldajatel (Tanel Lips, Riina Peterson, Mati Andreas ja Aron Lips) harmooniliselt lihtsad, kuid samas keerukad - kasvatada oma väikestest armsatest põngerjatest väärikad ja head inimesed ning tublid Eesti kodanikud.

Viimase võidmise viivad läbi Kurjam, Köömes, KukeProtest, Cookies, P.N.T, Mirror Phase ning risti löövad mulda Kosmikud.

Nagu alati, on avatud baar ja ööbima saab jääda sinnasamasse, haara ainult kaasa pehmendus külje alla ja soojendus peale! Neid, kes on Lelle Alternatiivi festivalidest varem osa võtnud, võib tabada äratundmisrõõm, sest näitamisele tulevad nostalgilised videod varasematest aastatest.

ETV

NELJAPÄEV 12.02	REEDE 13.02	LAUPÄEV 14.02	PÜHAPÄEV 15.02	ESMASPÄEV 16.02	TEISIPÄEV 17.02	KOLMAPÄEV 18.02
06.55 Terevisioon **08.55** Draamasari Ihult ja hingelt. Võrratu Colin **09.45** Minuscule **10.00** Välispoliitika arutelu Riigikogus **13.00** Ilus maa. Kiruvere muinaslaager **13.10** Valimisstuudio **14.10** Vabariigi kodanikud (subtiitritega)* **15.10** Puutepunkt* **15.35** Meie inimesed. Kerli ja Kristi* **16.00** Draamasari Holby City haigla. Kui välk lööb kaks korda sisse **17.00** Aktuaalne kaamera **17.10** Õnne 13 **17.40** Draamasari Ihult ja hingelt. Võrratu Colin **18.30** Aktuaalne kaamera **19.00** Ringvaade **20.05** Kahekõne **20.30** 8 mm ELU **21.00** Aktuaalne kaamera. Ilm **21.30** Sport **21.40** Kapital **22.10** MI. Taastatud saade **22.35** Muusikadokk Mees trooni taga. Vincent Paterson **23.35** Ringvaade* **00.45** Tuled akendes 2014. Uno Loop* **01.13** ERR.ee uudised	**06.55** Terevisioon **08.55** Draamasari Ihult ja hingelt. Viimane hurraa 1. osa **09.45** Minuscule **09.55** Terevisioon* **11.55** MI. Taastatud saade* **12.25** Muusikadokk Mees trooni taga. Vincent Paterson **13.25** Kõlab hästi!* **13.30** Kapital* **14.00** Laulukarussell 2015 **15.00** Minuscule. Lõunauinak **15.05** Tuled akendes 2014. Uno Loop* **15.35** Reisisari Reisile minuga. Trivandrum* **16.00** Holby City haigla. Tulejoonel **17.00** Aktuaalne kaamera **17.10** Õnne 13 **17.40** Ihult ja hingelt. Viimane hurraa 1. osa **18.30** Aktuaalne kaamera **19.00** Ringvaade **19.30** Mõistlik või mõttetu **20.00** Tuulepealne maa. Südameasjad **21.00** AK. Ilm **21.30** Sport **21.40** Mängufilm Ülelugemine **23.35** Pealtnägija* **00.20** Nullpunkt **01.00** Ringvaade* **01.34** ERR.ee uudised	**07.30** Animasarjad **08.30** Maša ja karu **08.35** Lassie **09.00** Puutepunkt (subtiitritega)* **09.30** Mõistlik või mõttetu* **10.00** Maahommik **10.45** Õnne 13 (subtiitritega)* **11.15** Pealtnägija (subtiitritega)* **12.05** Eesti lood. Poissmees ja Volga **12.35** Hommik Anuga **13.50** Kodu **14.35** Üks paik mu südames. Mireille Mathieu **15.35** Arvamus ja eelarvamus **16.00** Tuulepealne maa **17.00** Võimu kants. Sisekaotuse korvab välisvõit **18.00** Suurmeistrid* **18.30** Aktuaalne kaamera **18.40** Brasiilia metsik loodus **19.35** Rakett 69. Nutiajastu nutikad **20.05** Reisile minuga. Kerala ja ajurveeda **20.30** Õnne 13 **21.00** AK. Ilm **21.20** Sport. Sport **21.35** Eesti Laul 2015. 2. poolfinaal **23.10** Noor inspektor Morse. Nokturn **00.40** Kuritegu **01.40** Tartu Jazz **01.56** ERR.ee uudised	**07.30** Näh **07.35** Vahva Roosi **07.45** Väike printsess **08.00** Mesilane Maia **08.10** Arva ära, kui palju ma sind armastan **08.20** Belka ja Strelka **08.30** Lastetuba **08.45** 43. Tartu Maraton. Otseülekanne **09.15** Prillitoos **10.00** Hommik Anuga **10.50** 43. Tartu Maraton **13.15** Eesti Laul 2015. 2. poolfinaal* **14.55** Tujurikkuja 2013 "Mandariinid" **15.00** Brasiilia metsik loodus **15.55** Paksem kui vesi **17.00** Noor inspektor Morse. Nokturn **18.30** AK **18.40** Laulukarussell 2015 **19.40** Raudse eesriide jumalused **20.10** Kuningapere **20.30** Tuled akendes 2014. Kristiina Ehin ja Vello Koosma **21.00** AK. Nädal. Ilm **21.40** Sport. Sport **22.00** Kõlab hästi! **22.05** Nullpunkt **22.45** Hommik Anuga* **23.40** Kodu **00.25** ETV live. Johanson ja vennad **01.26** ERR.ee uudised	**06.55** Terevisioon **08.55** Ihult ja hingelt. Viimane hurraa **09.45** Minuscule. Täielik ebaõnn **09.55** Terevisioon* **11.55** Maahommik* **12.40** Reisile minuga. Kerala ja ajurveeda* **13.05** Laulukaravan **13.35** Mõistlik või mõttetu* **14.10** Raudse eesriide jumalused **14.40** Kahekõne **15.00** Rakett 69. Nutiajastu nutikad **15.30** 8 mm ELU **16.00** Holby City haigla. Tormiline öö **17.00** Aktuaalne kaamera **17.10** Õnne 13 **17.40** Ihult ja hingelt. Viimane hurraa **18.30** Aktuaalne kaamera **19.00** Ringvaade **20.05** Osoon **20.35** Meie inimesed. Jargo **21.00** Aktuaalne kaamera. Ilm **21.30** Sport **21.40** Välisilm **22.15** Välisilma dokk Gorbatšov - mees, kes muutis maailma **23.15** Ringvaade* **00.20** Dokfilm Üks paik mu südames. Mireille Mathieu **01.21** ERR.ee uudised	**06.55** Terevisioon **08.55** Draamasari Ihult ja hingelt. Jõulud nagu Ormstonis ikka **09.45** Minuscule **09.55** Terevisioon* **11.55** Prillitoos **12.40** Osoon **13.10** Välisilm* **13.40** Välisilma dokk Gorbatšov - mees, kes muutis maailma **14.45** 3 hitti. 1990ndad. Disko **15.00** Animafilm Naksitrallid I **15.30** 43. Tartu Maraton. Kokkuvõte* **16.00** Holby City haigla. Käest ära **17.00** Aktuaalne kaamera **17.10** Õnne 13 **17.40** Ihult ja hingelt. Jõulud nagu Ormstonis ikka **18.30** Aktuaalne kaamera **19.00** Ringvaade **20.05** Vabariigi kodanikud **21.00** Aktuaalne kaamera. Ilm **21.30** Sport **21.40** Kirjandusministeerium **22.10** Draamasari Paksem kui vesi **23.10** Komöödiasari Kuningapere. Aafrika peakate **23.35** Plekktrumm* **00.15** Ringvaade* **01.24** ERR.ee uudised	**06.55** Terevisioon **08.55** Draamasari Ihult ja hingelt. Harry võlunipid **09.45** Minuscule (Prantsuse 2011) **09.55** Terevisioon* **11.55** Meie inimesed. Jargo **12.20** Kirjandusministeerium **12.50** Kõlab hästi! **13.00** Riigikogu infotund **14.00** Hommik Anuga **14.50** Ewert and The Two Dragons. Sailor Man **15.00** Draamasari Paksem kui vesi **16.00** Draamasari Holby City haigla. 11. käsk **17.00** Aktuaalne kaamera **17.10** Draamasari Õnne 13 **17.40** Draamasari Ihult ja hingelt. Harry võlunipid **18.30** Aktuaalne kaamera **19.00** Ringvaade **20.05** Pealtnägija **21.00** Aktuaalne kaamera. Ilm **21.30** Sport **21.40** Valimisstuudio **22.40** Eesti lood. Kellele lüüakse pulsikella **23.10** Draamasari Võimu kants. Eraelu puutumatus **00.10** Ringvaade* **01.15** ERR.ee uudised

ETV 2

07.00 Indiaanipoiss Yakari **07.10** Cedric **07.25** Džungliraamat **07.35** Rüütel Rooste **07.50** Väike prints **08.15** Lastetuba **08.35** Muumide maailm **08.45** Indiaanipoiss Yakari **09.00** Ringvaade* **10.05** Holby City haigla **11.00** Roman Polanski, mälestusfilm **12.35** ERR.ee uudised **15.30** Väike prints **16.00** Lastetuba **16.15** Cedric **16.25** Indiaanipoiss Yakari **16.40** Okaspead **17.05** SimsalaGrimm **17.30** Stella ja Sam **17.45** Siilipoiss Alfredi seiklused **18.00** Väike prints **18.20** Lammas Shaun **18.30** Lastetuba **18.45** Väike printsess **18.55** Rüütel Rooste **19.05** Loomaaia tee 64 **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vene keeles) **20.00** 4x4. Tšukotka **20.30** Jäine planeet **21.20** Minuscule **21.30** Kaardimaja **22.20** Derek **22.45** Eesti TOP 7 **23.40** Vabaduse mõrkjas maitse **01.10** ERR.ee uudised	**07.00** Animasarjad **08.35** Loomaaia tee 64 **08.45** Indiaanipoiss Yakari **09.00** Ringvaade* **10.05** Holby City haigla **11.00** Smallville **11.40** R2 Live. liris **12.15** Eesti muusikavideod **12.45** Valimisstuudio **13.45** ERR.ee uudised **15.30** Väike prints **16.00** Lastetuba **16.15** Cedric **16.30** Indiaanipoiss Yakari **16.40** Vahva Roosi **16.55** SimsalaGrimm **17.20** Stella ja Sam **17.35** Siilipoiss Alfredi seiklused **17.45** Fiksikud **17.50** Tugitoolisport **18.00** Lassie **18.20** Klumpsud **18.30** Lastetuba **18.45** Väike printsess **18.55** Rüütel Rooste **19.05** Loomaaia tee 64 **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vene k) **20.00** Karude viimased kantsid **20.50** Minuscule **20.55** Soolo **21.20** Sireen **21.40** Suurmeistrid **22.10** Kuritegu **23.10** Kaardimaja **00.05** BFM esitleb **00.30** Eesti TOP 7 **01.27** ERR.ee uudised	**09.00** Rallipõrsas Ruudi. Ruudi ja väljapressija **09.30** Belka ja Strelka. Vallatu pesakond **09.35** Loomaaia tee 64: Lugu jänes Jossist **09.45** Baleriin Angelina **10.00** Laulukarussell 2015 **11.00** Värvilised unenäod **12.00** Soolo **12.25** Tallinn, mu Tallinn **12.30** OP! teater* **13.00** MI. Taastatud saade* **13.30** Roman Polanski, mälestusfilm **15.00** Armastasin ilma peata lõvi **15.30** Isad ja pojad **16.15** Smallville **17.00** Pulkson on hädas **18.15** Tugitoolisport **18.20** Lammas Shaun **18.30** Fiksikud **18.35** Joona jutud. Salaüllatus. Mammutviga **19.00** Mesilane Maia **19.10** Näh **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** AK (vene keeles) **19.45** Plekktrumm* **20.30** dokkaader Doominoefekt **21.30** Telelavastus Michael Kramer **23.25** Haiglaselt õnnelik **00.58** ERR.ee uudised	**09.00** Pulkson on hädas **10.10** Tugitoolisport **10.20** Baleriin Angelina **10.35** Okaspead **11.00** Jäine planeet **11.50** Meie inimesed. Jakob **12.15** Tiguplaneet **13.05** Allan **13.55** Fragile. Nägemiseni laval **14.40** Eesti lood. Nägijate maailmas **15.05** Enne kui minna... **15.15** Siin ja praegu **16.05** Karude viimased kantsid. Arktika rändurid **17.00** Muumide maailm **17.30** Rallipõrsas Ruudi. Ruudi ja väljapressija **18.00** Naksitrallid I **18.30** Arva ära, kui palju ma sind armastan **18.55** Suursilm **19.05** Mesilane Maia **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera + (vene keeles) **20.00** 43. Tartu Maraton. Kokkuvõte **20.30** Teemaõhtu. Filminäitleja Lembit Ulfsak **21.35** Kaadris. Keskea rõõmud **21.55** Keskea rõõmud **23.05** Kahekõne. Lembit Ulfsak **23.30** Tuulevaikus **00.52** ERR.ee uudised	**07.00** Cedric. Ajalootund **07.25** Stella ja Sam. Nähtamatu **07.40** Väike printsess **07.50** Baleriin Angelina **08.05** Stella ja Sam **08.15** Baleriin Angelina **08.30** Cedric **09.00** Ringvaade* **09.35** Holby City haigla **10.30** Ela sajani **11.00** Raivo Trass **11.55** Eesti TOP 7* **12.45** 43. Tartu Maraton. Kokkuvõte* **13.13** ERR.ee uudised **15.30** Lassie **16.00** Lastetuba **16.15** Joona jutud **16.40** Baleriin Angelina **16.50** Loomaaia tee 64 **17.05** SimsalaGrimm **17.30** Pipi Pikksukk **17.55** Leon **18.00** Lastetuba **18.05** Mily murrab pead **18.10** Lastetuba **18.35** Džungliraamat **18.45** Lastetuba **19.10** Muumide maailm **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vene keeles) **20.00** Isad ja pojad **20.45** Loomisrõõm **21.35** Plekktrumm **22.20** Õuduskino Psühho **00.05** Meestele **00.39** ERR.ee uudised	**07.00** Indiaanipoiss Yakari **07.10** Cedric **07.25** Lastetuba **07.30** Mily murrab pead **07.40** Lastetuba **08.00** Džungliraamat **08.10** Lastetuba **08.35** Muumide maailm **08.45** Indiaanipoiss Yakari **09.00** Ringvaade* **10.05** Holby City haigla **11.05** Plekktrumm* **11.50** Ülelugemine **13.41** ERR.ee uudised **15.30** SimsalaGrimm **16.00** Lastetuba. * **16.55** Leon **17.00** Cedric **17.15** Baleriin Angelina **17.30** Pipi Pikksukk **17.55** Leon **18.00** Mina ja Miia **18.20** Mily murrab pead **18.30** Lastetuba **18.45** Džungliraamat **18.55** Rüütel Rooste **19.10** Muumide maailm **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vene keeles) **20.00** Derek **20.25** Nullpunkt **21.10** Minuscule **21.15** Uue aja asjad **21.30** AegRuum **22.25** 4x4. **22.55** dokkaader Doominoefekt **23.55** Lewis **01.30** ERR.ee uudised	**07.00** Animasarjad **08.10** Lastetuba **08.25** Leon **08.30** Mily murrab pead **08.35** Muumide maailm **08.45** Indiaanipoiss Yakari **09.00** Ringvaade* **10.05** Holby City haigla **11.00** 4x4. Tšukotka **11.30** AegRuum **12.25** Lewis **13.57** ERR.ee uudised **15.30** Mina ja Miia **16.00** Lastetuba **16.15** Cedric **16.25** Indiaanipoiss Yakari **16.40** Samsam **16.50** Mukk ja Tšavapa **17.00** Hiirelabor **17.05** SimsalaGrimm **17.30** Väike printsess **17.40** Siilipoiss Alfredi seiklused **17.50** Fiksikud **18.00** Väike prints **18.20** Maša ja karu **18.30** Lastetuba **18.45** Džungliraamat **18.55** Rüütel Rooste **19.10** Muumide maailm **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vene keeles) **20.00** Meie inimesed. Raio **20.25** Kapital **20.55** Minuscule **21.00** BFM esitleb **21.30** Prohvet **00.00** R2 Live **00.34** ERR.ee uudised

KANAL 2

06.10 Lastega kodus **06.35** Kass Oggy ja kurjad prussakad **06.55** Eskimotüdruk **07.05** Warneri multimaania **07.35** Timon ja Pumba **08.00** Reporter* **09.00** Keelatud armastus **10.00** Taltsutamatu süda **11.00** Kodus ja võõrsil **12.00** Avameelselt perevägivallast **12.30** Suur lotokolmapäev - Rooside sõda **13.30** Everwood **14.30** Süütu süüdlane **15.30** Lastega kodus. **16.00** Küladetektiivid **17.00** Natalia saatuse lained **18.00** Keelatud armastus **19.00** Reporter **20.00** Eesti tippmodell 3 **21.00** Köök **21.30** Rahvuslik aare 2. Aardekütt Franklin satub arhiivis president Lincolni mõrvalugu uurides üleilmse vandenõu jälile **00.00** Neitsi seiklused **01.40** Bordell 232 **02.35** Vice **03.05** Reporter* **04.05** Hooaeg **04.40** Küladetektiivid **05.25** Doktor Oz	**06.10** Lastega kodus **06.35** Kass Oggy ja kurjad prussakad **06.55** Eskimotüdruk **07.05** Warneri multimaania **07.35** Timon ja Pumba **08.00** Reporter* **09.00** Keelatud armastus **10.00** Natalia saatuse lained **11.00** Kodus ja võõrsil **12.00** Eesti tippmodell 3 **13.00** Kalailm **13.30** Everwood **14.30** Süütu süüdlane **15.30** Lastega kodus. Sõidutades DJ-d **16.00** Küladetektiivid. Surm külmikus **17.00** Natalia saatuse lained **18.00** Keelatud armastus **19.00** Reporter **20.00** Kuldvillak. Poliitikute eri **20.35** Galileo **21.30** Mis? Kus? Millal? **22.40** Libavõmm **00.30** Põrguline - kättemaksu hing **02.10** Must nimekiri **02.55** Reporter* **03.50** Piinlikud kehad. Kliinikus tagasi **04.40** Küladetektiivid. Surm külmikus **05.25** Doktor Oz. Dieedipillihullus	**06.10** Klikitähed **06.40** Metskassid **07.25** Reporter* **08.20** Hubert ja Takako **08.45** Top Shop **09.00** Aia- ja kodusaade **10.00** Lemmikretseptid **10.45** Hooaeg **11.30** Rooli võim **12.00** Subboteja **13.00** Eesti loomahullud **14.00** Nero Wolfe. Kurtisaani surm **16.00** Selfridge'i kaubamaja. Harry kuuleb häirivaid uudiseid nii elavate kui surnute kohta. Lein lähendab Grove'i ja Dorist. Kas Victor suudab lõpuks julguse kokku võtta, et öelda leedi Maele oma arvamus? **17.00** Emilie Richards - Igatsus paradiisisaare järele **19.00** Reporter+ **19.35** Päästke Willy. Põgenemine Piraatide lahest **21.40** Ristumine peateega **23.05** Julmad mängud **01.00** Bandslam **02.50** Rahvuslik aare 2. Saladuste raamat **04.50** Reporter+* **05.20** Motiiv	**06.00** Rooli võim **06.25** Klikitähed **06.50** Metskassid **07.35** Doktor Contraptus **08.00** Tom ja Jerry **08.25** Päästke Willy. Põgenemine Piraatide lahest **10.30** Kuldvillak. Poliitikute eri **11.05** Köök **11.35** Eesti tippmodell 3 **12.35** Avameelselt perevägivallast **13.05** Radar **14.05** Meie aasta Siberis. Töö kogukonnas **15.05** Armastus fjordi ääres. Tuule laul **17.00** Rosamunde Pilcher - Kihlatud, armunud, segaduses **19.00** Reporter+ **19.35** Sajandi armastus. Mehmet saab nooletabamuse selga. Nigar kohtub tütrekesega. Firuze kukub hobuselt. Kadil on mure pojaga **21.40** Selfridge'i kaubamaja. Victor langetab enda ning Agnese suhtes otsuse **22.40** Äärmuslikud abinõud **00.45** Ali **03.20** Julmad mängud **04.55** Reporter+* **05.25** Galileo	**06.10** Lastega kodus **06.35** Kass Oggy ja kurjad prussakad **06.55** Eskimotüdruk **07.05** Warneri multimaania **07.35** Timon ja Pumba. Metsiku Lääne Pumba **08.00** Reporter **09.00** Keelatud armastus **10.00** Natalia saatuse lained **11.00** Kodus ja võõrsil **12.00** Sajandi armastus **14.00** Heeringas Veenuse õlal **14.30** Süütu süüdlane **15.30** Lastega kodus. Sinu, minu ja meie **16.00** Küladetektiivid. Õige koorem **17.00** Natalia saatuse lained **18.00** Keelatud armastus **19.00** Reporter **20.00** Saladused **20.30** Kuidas peatada Putinit? **21.30** Vanga. **22.40** Jüngrid **23.40** Motiiv. Kiremõrvad **00.40** Harry seadus. Isa patud **01.35** Nero Wolfe **03.05** Reporter* **03.55** Piinlikud kehad **04.40** Küladetektiivid **05.25** Doktor Oz	**06.10** Lastega kodus **06.35** Kass Oggy ja kurjad prussakad **06.55** Eskimotüdruk **07.05** Warneri multimaania **07.35** Timon ja Pumba **08.00** Reporter **09.00** Keelatud armastus **10.00** Natalia saatuse lained **11.00** Kodus ja võõrsil **12.00** Saladused **12.30** Kuidas peatada Putinit? **13.30** Everwood. Parimad plaanid **14.30** Süütu süüdlane **15.30** Lastega kodus **16.00** Küladetektiivid. Võti surma **17.00** Natalia saatuse lained **18.00** Keelatud armastus **19.00** Reporter **20.00** Krimi **20.30** Radar **21.30** Vice **22.10** Must nimekiri. Monarch Douglas Pank **23.10** Maksimaalne risk **01.15** Põrunud puhkajad. Taevalaotuse valitsejad **01.40** Vampiir, vaim ja libahunt **02.30** Rooli võim **03.00** Reporter* **03.50** Aia- ja kodusaade* **04.35** Küladetektiivid **05.25** Doktor Oz	**06.10** Lastega kodus **06.40** Mr Bean **06.55** Eskimotüdruk **07.05** Warneri multimaania **07.35** Timon ja Pumba **08.00** Reporter* **09.00** Keelatud armastus **10.00** Natalia saatuse lained **11.00** Kodus ja võõrsil **12.00** Radar **13.00** Krimi **13.30** Everwood. Vihjed **14.30** Süütu süüdlane **15.30** Lastega kodus. Viies ratas vankri all **16.00** Küladetektiivid. Kurbade tagajärgedega jaht **17.00** Natalia saatuse lained **18.00** Keelatud armastus **19.00** Reporter **20.00** Suur lotokolmapäev - Rooside sõda **21.00** Avameelselt **21.30** Südame seadus **23.30** Ööliblikad **00.05** Southland **01.00** Mis? Kus? Millal? **01.55** Vanga **02.50** Krimi **03.15** Reporter **04.05** Lemmikretseptid **04.40** Küladetektiivid **05.25** Doktor Oz. Parimad lahendused valule. Jätke oma valuga hüvasti

TV3

06.15 Smurfid **06.40** Teismelised ninjakilpkonnad **07.05** Nõiad **07.30** Teismelised ninjakilpkonnad **07.55** Saatuslik valik **08.55** Meisterkokk **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.30** Top Shop **11.45** Võimalik vaid Venemaal **12.15** Kallis, sa oled kosunud **13.15** Riskikuller: Armastuse linn **14.15** Seitsmes taevas: Tabatud **15.15** Vaprad ja ilusad **15.50** Kirgede torm **17.00** Saatuslik valik **18.00** Meisterkokk: 18 parimat võistlevad **19.00** Seitsmesed uudised **20.00** Kohtumine Fockeritega **22.30** Selgeltnägijate tuleproov. Nonna erisaade **23.35** Staarid veinimõisas **00.35** Grey anatoomia: Maagiline hetk **01.30** Ameerika õudukas: hullumaja: Ebardlikkuse alged **02.15** Wilfred: Minnalaskmine **02.35** Kohtumine Fockeritega **04.35** Seitsmesed uudised **05.25** Selline on elu!	**06.15** Smurfid **06.40** Teismelised ninjakilpkonnad **07.05** Nõiad **07.30** Teismelised ninjakilpkonnad* **07.55** Saatuslik valik **08.55** Meisterkokk: 18 parimat võistlevad* **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.30** Top Shop **11.45** Kodumäng **12.15** Brigaad **13.10** Selgeltnägijate tuleproov **14.15** Seitsmes taevas: Pime **15.15** Vaprad ja ilusad **15.50** Kirgede torm **17.00** Saatuslik valik **18.00** Meisterkokk: 17 parimat võistlevad **19.00** Seitsmesed uudised **20.00** Head käed **21.55** Ma armastan sind, Beth Cooper **23.55** Castle: Peajuhtum. Lasud, põgenev kaubik ja suur vereloik viitavad mõrvale, aga kui Castle ja Beckett kohale jõuavad, pole seal enam ohvrit **00.55** Rocky III **02.45** Ootamatult isaks: Aja memm majast välja **03.10** Head käed **04.50** Seitsmesed uudised	**05.40** Kirgede torm **07.25** Madagaskari pingviinid **07.45** Käsna-Kalle Kantpüks **08.10** Väike merineitsi **08.30** Madagaskari pingviinid **09.00** Simpsonid: Suvevaheaeg **10.00** Heimari kokaklubi **10.30** Eesti asi **11.00** Nurgakivi **11.30** Naistesaade **12.00** Su nägu kõlab tuttavalt **14.50** Miss Fisheri mõrvalood: Surmavõitlus **16.00** Šura. Šura tunneb, et Seyit varjab tema eest tõde. Mahmut plaanib naise ja lapsega Istanbuli põgeneda. Petro püüab Celilit tappa **18.00** Sind otsides: Kristi lugu **19.00** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp **19.30** Animafilm Saabastega kass **21.15** Padjaklubi. Kurjajuur **22.10** Kõik algas Roomas **00.05** Riivatu õpetaja **02.00** Uus tüdruk: Näeme **02.45** Šura **04.20** Simpsonid: Palju kära eimillestki **04.45** Nurgakivi **05.10** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp	**05.40** Kirgede torm **07.25** Madagaskari pingviinid **07.45** Käsna-Kalle Kantpüks **08.10** Väike merineitsi **08.35** Madagaskari pingviinid **09.00** Simpsonid **09.30** Saabastega kass **11.15** Su nägu kõlab tuttavalt **13.55** Stop! **14.25** Miss Fisheri mõrvalood: Moodne mõrv. Phryne läheb Madame Fleuri moesalongi, aga satub seal kuriteopaigale, kus kõik kohalviibijad on kahtlusalused **15.45** Midsomeri mõrvad: Kägistaja mets **18.00** Sind otsides: Kristiina lugu **19.00** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp **19.30** Eesti otsib superstaari **20.30** Kariibi mere piraadid: Musta Pärli **23.15** Valgekrae: Jäine lugu **00.15** Miss Fisheri mõrvalood: Surmavõitlus. Moodne mõrv* **02.30** Midsomeri mõrvad: Kägistaja mets* **04.30** Stop! **04.55** Seitsmesed uudised. Nädalalõpp **05.25** Kirgede torm	**06.15** Smurfid **06.40** Teismelised ninjakilpkonnad **07.05** Nõiad **07.30** Teismelised ninjakilpkonnad **07.55** Saatuslik valik **08.55** Meisterkokk **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.30** Top Shop **11.45** Eesti asi **12.15** Eesti otsib superstaari **13.15** Padjaklubi **14.15** Seitsmes taevas **15.15** Vaprad ja ilusad **15.50** Kirgede torm **17.00** Saatuslik valik **18.00** Meisterkokk **19.00** Seitsmesed uudised **20.00** Päev, mis muutis mu elu. Päev, mil Marko endale uue ema sai **20.30** Looduslik valik **21.30** CSI kriminalistid: Armastus müügiks **22.25** Thor **00.45** NCIS kriminalistid: Püramiid **01.35** Ameerika õudukas: mõrvamaja: Sünd **02.25** Ben ja Kate: Arglik Kate **02.50** Päev, mis muutis mu elu **03.15** Looduslik valik **04.05** Stop! **04.35** Seitsmesed uudised **05.25** Selline on elu! Remondistress ja beebibuum	**06.15** Smurfid **06.40** Teismelised ninjakilpkonnad **07.05** Nõiad **07.30** Teismelised ninjakilpkonnad **07.55** Saatuslik valik **08.55** Meisterkokk **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.30** Top Shop **11.45** Päev, mis muutis mu elu **12.15** Looduslik valik **13.15** CSI kriminalistid: Armastus müügiks **14.15** Seitsmes taevas **15.15** Vaprad ja ilusad **15.50** Kirgede torm **17.00** Saatuslik valik **18.00** Meisterkokk **19.00** Seitsmesed uudised **20.00** Kaua võib **20.30** Suletud uste taga **21.30** Keskea rõõmud: Täispank **22.30** Sherlock New Yorgis: Olulise tähtsusega lugu **23.30** Salaagent **01.35** Hawaii 5-0: Purunematu **02.30** Ameerika õudukas: mõrvamaja **03.25** Kaua võib **03.50** Suletud uste taga **04.35** Seitsmesed uudised **05.25** Selline on elu! Remondistress ja beebibuum	**06.15** Smurfid **06.40** Teismelised ninjakilpkonnad **07.05** Nõiad **07.30** Teismelised ninjakilpkonnad **07.55** Saatuslik valik **08.55** Meisterkokk **09.55** Kirgede torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.30** Top Shop **11.45** Kaua võib **12.15** Suletud uste taga **13.15** Keskea rõõmud **14.15** Seitsmes taevas **15.15** Vaprad ja ilusad **15.50** Kirgede torm**17.00** Saatuslik valik **18.00** Meisterkokk **19.00** Seitsmesed uudised **20.00** Kallis, sa oled kosunud **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Riskikuller: Selle taga on naine **22.30** 24: elada veel üks päev: 9. päev **23.30** Top Gear **00.35** Kalamehejutud Siberis **01.05** Puudutus **01.55** Uus normaalsus **02.20** Kallis, sa oled kosunud **03.10** Võimalik vaid Venemaal **03.35** Top Gear **04.35** Seitsmesed uudised **05.25** Selline on elu!: Rahalõks

TreRaadio
Rapla 91,3

Raplamaa hääl 24/7

www.treraadio.ee

Eltel on spetsialiseerunud kaasaegse ühiskonna eluliinide - elektri- ja telekommunikatsioonivõrkude - projekteerimisele, ehitamisele ja hooldamisele. Aitame oma klientidel Põhjamaades, Balti riikides, Poolas ja Saksamaal kindlustada, et nende poolt pakutavad võrguteenused oleksid kõikjal alati kättesaadavad.

Otsime Kesk-Eesti TEL osakonda

ASSISTENTI, asukohaga Rapla

kelle peamisteks tööülesanneteks on

- osakonna juhataja ja töötajate assisteerimine,
- osakonna asjaajamise korraldamine,
- vajaliku dokumentatsiooni täitmine ja majandustarkvaras kajastamine.

Nõutav on hea suhtlemis- ja arvuti kasutamise oskus ning teadmised raamatupidamise alustest.

Kandideerimine ja lisainfo:
Liina Liiver, personalijuht
tel. 606 3163
e-post: liina.liiver@eltelnetworks.com
Kandideerimise tähtaeg 15.02.2015

ELTEL

Ostame metsamaterjali, raieõigust ja metsakinnistuid.
Tel 514 8238, 523 7944, 503 8777
e-mail: eesti@metsagroup.com
Metsä
Metsäliitto Eesti AS on nüüd Metsä Forest Eesti AS

Edelaraudtee

Edelaraudtee Infrastruktuuri AS võtab tööle

RAUDTEEAUTOMAATIKU RAPLA PIIRKONNAS

Töö kirjeldus:
Tööülesanneteks on raudtee signalisatsiooni- ja liiklusjuhtimissüsteemide ning rajatiste diagnostika, korraline hooldus ja remont. Tegemist on seadmetega, millede abil juhitakse rongiliiklust ja nende tööst sõltub ka rongide liiklusohutus raudteel ning ülesõidukohtades. Töö on väli- ja sisetingimustes. Kuna põhiline tööpiirkond on Rapla, siis on oluline, et kandideerija elukoht on Raplas või selle lähiümbruses. Tööaeg on esmaspäevast reedeni kella 8-17

Nõudmised kandidaadile:
- keskharidus, soovitav elektrialane kutseharidus ja/või eelnev töökogemus
- üldised teadmised/oskused lukksepa- ja elektritöödest
- hea eesti keele oskus
- hea tehniline taip
- täpsus, kohusetundlikkus, kannatlikkus
- kasuks tuleb arvuti kasutamise oskus, B-kategooria juhiluba ja tehnilise vene keele oskus

Ettevõte pakub:
- tööks vajalikku väljaõpet ja kvalifikatsiooni omandamist
- stabiilset töökohta ning kaasaegseid töötingimusi
- tehniliselt loomingulist ja väga vaheldusrikast tööd
- iseseisvust ja võimalust eneseteostuseks
- ametikohale väärilist palka + rida soodustusi

Lisainfo:
- Väljaõppe kestus sõltub haridusest ja eelnevast töökogemusest. Katseaja lõpuks tuleb sooritada raudtee turvanguseadmete nooremmehaaniku 2. taseme kutseeksam (vt.http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/10513655)
- Võimalus omandada erialane rakenduslik kõrgharidus Tallinna Tehnikakõrgkoolis (kaugõppe vormis)
- Vajalik eelnev ja perioodiline tervisekontroll

Avaldus koos CV-ga saata hiljemalt 15. veebruariks
e-postiga aadressil edel@del.ee või postiga aadressil Edelaraudtee Infrastruktuuri AS, Kaare 25, Türi 72213.

Metsa HARVENDUSeõ
www.metsaharvenduse.ee

Metsa ja põllumaa ost;
Raieõiguse ost;
Metsamaterjali ost;
Metsamaterjali raie ja väljavedu;
Metsamaterjali transport;
Kasvava võsa ost ja lõikus;
Hakkepuidu tootmine ja müük;
Metsamajanduskavade koostamine;
Ettemaksu võimalus

+372 5138 029
+372 51 60 843
metsaharvenduse@gmail.com
+372 51 32 772 ; svenpluss@gmail.com

OSTAB
- metsakinnistuid
- hüpoteegiga ja läbiraiutud kinnistuid

oü LANDEKER
Tel 511 0415, 517 9866, 489 4055. www.landeker.ee

Müüa korter Paide kesklinnas

Jalutuskäigu kaugusel Selver, bussijaam, spordikeskus, polikliinik. Korterit on võimalik soetada järelmaksuga, sissetulekut tõendama ei pea. Hind: 19 900 €, sissemaks 5000 €. Hind sisaldab kogu sisustust, köögi-, vannitoa- ja audio-video tehnikat, lepingutasu ning intresse. Vannitoas massaaži ja helisüsteemiga dušikabiin. Võimalus vahetada maja või talu vastu.
Otse omanikult. **Tel 505 3697**

pm
PRIIMO METS

OÜ Priimo Mets ostab:
- metsakinnistuid,
- kasvavat metsa,
- kasepakku, okaspuu palki,
- paberipuitu, küttepuud,
- võsa hakkeks.
- haavapaberipuitu 28 € /tm

Pakub:
- saematerjali,
- metsaveoteenust.

Tel. 506 9966; 489 0696
E-post priimo.mets@priimo.ee

- **Ostame METSAKINNISTUID, ka raiutud ja hüpoteegiga**
- **Ostame PÕLLUMAAD**

Küsi hinda! Teeme pakkumise!

Lai 10, 80010 Pärnu
Tel 447 7900, 528 5263
Faks 447 7903, metsagrupp@hot.ee

oü Metsagrupp Ltd.

(KONNA) TUGIKIIGIS

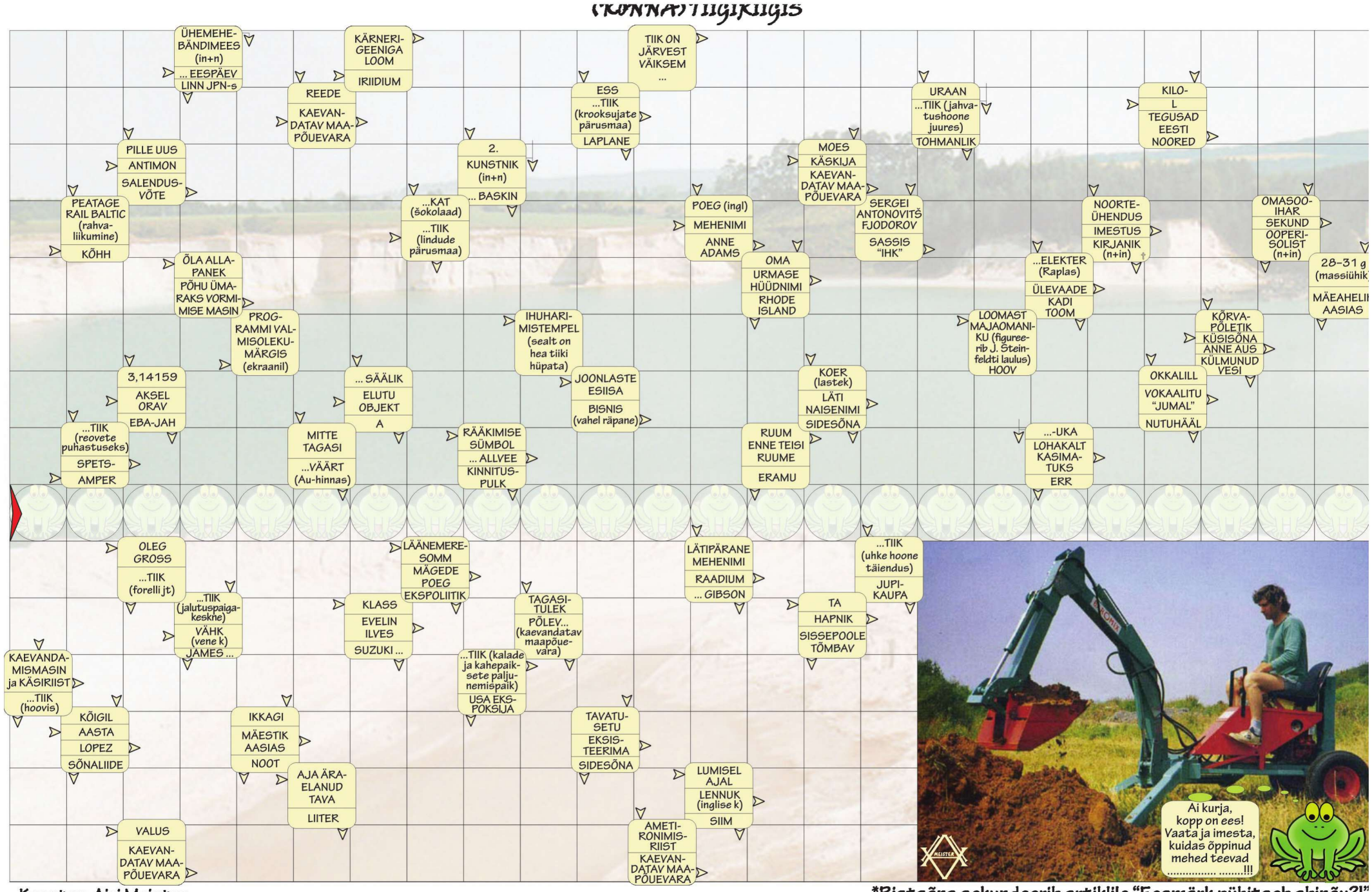

Koostas: Aivi Meister

*Ristsõna sekundeerib artiklile "Eesmärk pühitseb abinõu?!"

LASTELE

AUHINNAKS

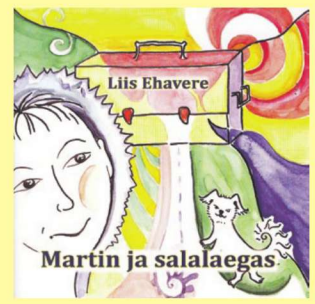

LAHENDUS VÄRVILISTES RUUTUDES

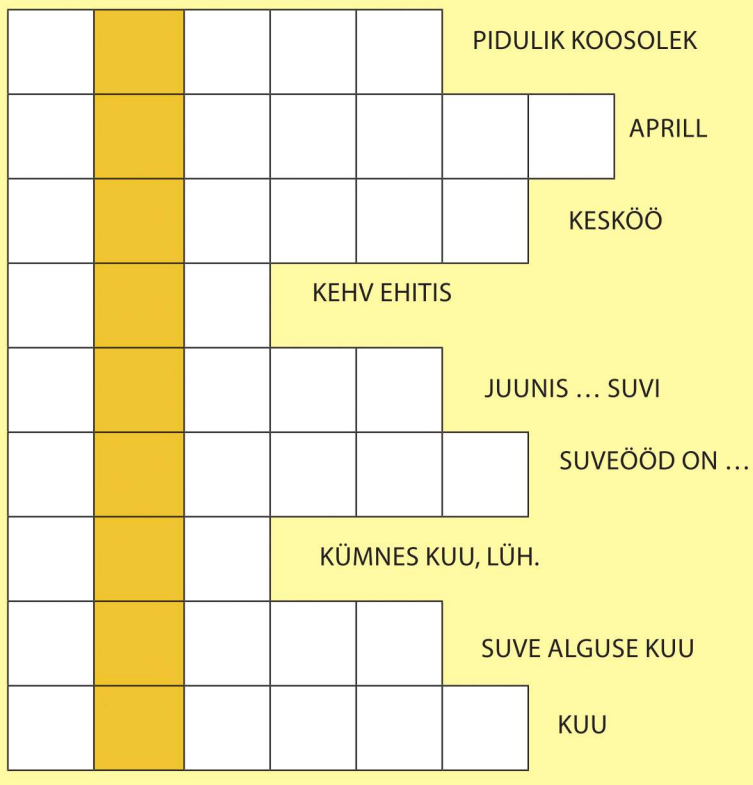

Raamatu "Martin ja salalaegas2 võitis ISABEL AMELIA SOOSALU
EELMISE MÕISTATUSE VASTUS OLI „KARUPÜKSID"

Auhinna saab kätte Raplamaa Sõnumite toimetusest

ÕIGESTI VASTASID:
ISABEL AMELIA SOOSALU
LISANN TERRAS
ROLAND KLAAS
RENNO KEELMANN
KAROL KEELMANN
SUSANNA LIISA KUUSEÕIS
RAIT SANDER PAIMRE
TOREN HOLDER VAHESAAR
MELANI VAHESAAR
GÜNTHER ERIK NISU
MARKOS VAHTRE
TIMMO TALING

Kõikide õigesti vastanute vahel loosime välja "Raplamaa kalendri 2015"

Saada ristsõna vastus hiljemalt 16. veebruariks e-postile: kuulutused@sonumid.ee (märksõnaga "täiskasvanute ristsõna" või "lasteristsõna") või Raplamaa Sõnumite toimetusse aadressil Viljandi mnt 6, Rapla 79511.

NB! Loosimises osalevad ainult märksõnaga vastused. Auhinna saab kätte toimetusest kahe nädala jooksul.
4. veebruaril ilmunud suure ristsõna vastus on **„...SÖÖMAHIMU NAGU AHJUALUSEL!"** Raplamaa Kalendri 2015 võitis **Vaike Karjane**

TÄISKASVANUTE RISTSÕNA VASTUSE KUPONG

Vastus .....

.....

.....

Nimi .....

LASTE RISTSÕNA VASTUSE KUPONG

VASTUS .....

.....

NIMI .....

.....

Kunsti õppimine võib viia ootamatu tulemuseni

Siim Jõgis

Praegu ehib Raplamaa kaasaegse kunsti keskuse näitusesaali must-valge lipp, mis meenutab esmapilgul Piraadipartei sümboolikat.

Kairi Orgusaar näitab voldikuid, mis tutvustavad Raplamaa kaasaegse kunsti keskust ning näitust "Kohatu".
Foto: JAAK KADARIK

Tegelikult on tegemist Eesti kaasaegse kunsti muuseumi (EKKM) lipuga, mis kaunistab keskuse ruume, sest seal on viimast nädalat üleval näitus "Kohatu". Tegelikult ei ole Raplamaa kaasaegse kunsti keskus mõeldud pelgalt kunsti nautimiseks, seal saab seda ise ka luua.

Keskuse eestvedajad on kaks entusiasti, Riin Pallon ja Kairi Orgusaar, kes mõlemad viivad huvilistele läbi kunstikursuseid. Omavahel on ära jagatud, et Pallon tegeleb laste ning Orgusaar täiskasvanute õpetamisega. Praegu küll lastele regulaarseid tunde ei ole, kuid see-eest ootavad neid aasta jooksul ees kaks kunstilaagrit. Täiskasvanud saavad oma oskusi arendada teisipäeviti ja neljapäeviti.

Art on kunst

Kevadisel koolivaheajal tuleb Raplamaa kaasaegse kunsti keskuses algklasside õpilastele suunatud laager "Art on kunst". Laagrit viib läbi Riin Pallon, kes ütles, et sinna on oodatud seitsme- kuni üheteist- (ja kaheteist)aastased õpilased. Laagri pealkirja kaudu soovivad korraldajad tutvustada sõna "art". Nad loodavad, et see hakkaks õpilastele seostuma kunstiga. Teadupärast tähendabki see inglise keeles kunsti.

Laagri lõpuks valmivad õpilaste käte vahel pühademunad, mis hakkavad kaunistama Rapla kesklinna. Laagri ajal valmib õpilastel teisigi töid, ent pühademunad on viimased ning selles suhtes ka kõige tähtsam töö.

Teine laager algklasside õpilastele on plaanitud suvisele ajale. Traditsiooniliselt toimub see augustis enne kooliaasta algust. Kevadine laager kestab kolm päeva, et mitte võtta lastelt tervet vaheaega, aga suvine kursus kestab nädala jagu. Konkreetset teemat veel paika pandud ei ole. Enne tuleb kevadise laagriga ühele poole saada.

Näitus kursuse lõpus

Täiskasvanutele toimuvad kursused see-eest regulaarselt. Nende grupid jagunevad algajateks ja edasijõudnuteks. Mõlemad kursused saavad alguse oktoobris ning kestavad kevadeni. Täiskasvanute kursusi viib läbi Kairi Orgusaar. Parimatel aegadel on mõlemas grupis olnud kümme osalejat, aga praegu õpivad tema käe all nii kuus algajat kui ka kuus edasijõudnut.

"Kunstiõppe grupid ei saa väga suured olla, sest õpe on individuaalse iseloomuga. Maksimaalne on 10-12 inimest kursusel," sõnas Orgusaar. Algajate kursus koosneb kahest osast. Kui see oktoobris alguse saab, tegeletakse esmalt joonistamise ning kevadepoole juba maalimisega. Kursus lõpeb kevadel õpilaste loodud õlimaalide näitusega. "Hea meetod maalitehnikate õppimiseks on koopiamaali tegemine, seepärast teeme ka aeg-ajalt koopiamaali näitusi," ütles Orgusaar.

Maalimisega avaneb uus maailm

Täiskasvanute kursustel osaleb inimesi Raplast ja mujaltki. Orgusaar ütles, et kunstihuvilisi on ka Kehtna ning Kohila vallast. Kuigi omavahel on ära jaotatud, et noored jäävad Palloni hoole alla, on osavamad kooliõpilased teinud juba sammu edasi täiskasvanute kursustele. Orgusaar rääkis, et sellega sai hakkama üks 12-aastane tütarlaps. "Ta saab täiskasvanutega võrdselt hakkama," sõnas ta.

Riin Pallon lisas, et laste tunnid muutusid tema jaoks liiga lihtsaks. Hoopis tavalisem on see, et algajate kursuse lõpetaja alustab uuel hooajal edasijõudnute kursusega. Teinekord tulevad edasijõudnute kursusele ka need, kes on kuskil mujal esmased kunstioskused kätte saanud.

"Õppimine on meil isikupõhine. Kõik ei saagi olla samal tasemel," ütles Orgusaar. Osa inimesi tuleb kursustele praktilise plaaniga, et maalida pilt, mis hakkaks kaunistama tema koduseina. "Kui nad seda tegema hakkavad, avaneb sealt terve kunstimaailm," ütles Orgusaar. Välja tulevad hoopis teised asjad, mis algul plaanis ei olnudki. Tema sõnul on see sarnane efekt teatriga, kus samuti avaneb näitlejale töö käigus täiesti uus maailm. Lõplik tulemus ei pruugi olla see, mis oli alguses plaanis. Nõnda on see kunstis, teatris ja elus.

COMFORT HOME

KORTERMAJADE KÜTTESÜSTEEMIDE RENOVEERIMINE
KORTERMAJADE SOOJUSTAGASTUSSÜSTEEMID
SANITAARTEHNILISED TÖÖD
MAAKÜTE
ÕHK-VESI SOOJUSPUMBAD
VESIPÕRANDAKÜTE
ÕHK-ÕHK SOOJUSPUMBAD

Kontakt:
Tel: +372 555 66 006
Tel: +372 646 60 55
e-mail: info@comforthome.ee
koduleht: www.comforthome.ee

Hea Harju- ja Raplamaa elanik!

Kandideerin riigikogu valimistel IRL nimekirjas ja soovin et tulevane parlament arvestaks oma otsuste tegemisel rohkem kohalike elanike huvidega.

Priit Põldmäe 434
priit.poldmae@rae.ee mob 5129380

Parem haridus, parem töö, parem palk IRL

ISSN 2228-1886
9771406085007
RAPLAMAA Sõnumid
Rapla 79511, Viljandi mnt 6, tel 489 2133, 5567 3260 Tellimine, reklaam ja kuulutused 489 2130, 5551 1084 faks 489 2135, e-post: info@sonumid.ee, kodulehekülg: www.sonumid.ee

Peatoimetaja: Tõnis Tõnisson.
Tegevtoimetaja: Inge Põlma (489 2244)
Ajakirjanikud: Vivika Veski (489 2132), Siim Jõgis (489 2139), Katri Reinsalu (489 2246), Stina Andok, Haldi Ellam

Tehnilise toimetuse juhataja: Siim Solman (489 2138). **Fototoimetaja:** Jaak Kadarik (489 2138). **Kujundaja:** Ulvi Blande (489 2138). **Keeletoimetaja:** Liivi Jegorov (489 2138)
Reklaamitoimetuse juht: Ulvi Salumäe (489 2130). **Reklaamijuht:** Kadri Paju (489 2131)
Raamatupidaja: Juulija Rüsse (489 2136, 489 2133)

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Honoreeritakse tellitud kaastöid. Raplamaa Sõnumeid on võimalik tellida Eesti Posti sidejaoskondadest, raamatukogudest, toimetuse reklaamiosakonnast ja internetis Raplamaa Sõnumite kodulehekülje.

Toimetus võtab vastu ka telefonitsi esitatud tellimusi. Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt tööpäeviti 8.30 - 17 Viljandi mnt 6, Rapla. Tel 489 2130, faks 489 2135.
Väljaandja: OÜ Nädaline. Trükk AS Printall. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse: pn@eall.ee või tel 646 3363